

Sammanträde i kommunfullmäktige

Tid och plats för sammanträde

Måndagen den 20 november 2023, kl. 19.00. B-salen, Västra Storgatan 15, Gnesta

Gruppmöten

Majoriteten (S, M); kl. 18.00. Lokal, B-salen, Elektron.

Oppositionen (C, L, KD); kl. 18.00. Lokal, Frösjön, Elektron.

Oppositionen (V, MP); kl. 18.00. Lokal, Björken, Elektron.

Oppositionen (SD); kl. 18.00. Lokal, Lockvattnet, Elektron

Förslag till justerare

Ordinarie: Ann-Sofie Karlsson (S) och Sarah Kinberg (L)

Ersättare: Elin Ekstrand (C) och Sibylle Ekengren (M)

Tid och plats för justering

Onsdagen den 22 november 2023, kl. 16.00. Kommunledningskontoret Västra Storgatan 15, Gnesta

Allmänheten

Allmänheten är välkommen att närvara vid sammanträdet.

Beslutsunderlag till ärendena i kallelsen finns på www.gnesta.se samt för läsning digitalt på servicecenter.

Frågor om kallelsen och ärendena besvaras av sekreteraren, tel: 0158-275 000.

Dagordning

Sammanträdet öppnande samt upprop

Val av justerare och tid för justering

Godkännande av dagordningen

Av allmänheten i förväg inskickade frågor

Nr	Diarienummer	Ärende
1	KS.2023.396	Interpellation - bemannade skolbibliotek
2	KS.2021.287	Revidering VA-taxa- Ärendet kommer kompletteras efter KS beslut
3	KS.2023.295	Revidering renhållningstaxa - Ärendet kommer kompletteras efter KS beslut
4	KS.2023.384	Framtidsplan Gnesta kommun
5	MOB.2023.60	Förlängning av handlingsprogram för förebyggande verksamhet enligt lagen om skydd mot olyckor
6	KS.2023.161	Sammanträdestider kommunfullmäktige 2024
7	KS.2023.211	Återrapportering av uppdrag - webbsändning av kommunfullmäktiges sammanträden
8	SN.2023.38	Rapportering av ej verkställda gynnande biståndsbeslut enligt SoL och LSS
9	KS.2022.352	Val till kommunala uppdrag - Mandatperioden 2022-2026

Sven Anderson**Jenny Johansson****Ordförande****Sekreterare**

Bemannade skolbibliotek

Interpellation till barn- och utbildningsnämndens ordförande Linda Lundin

Tillgängliga och inbjudande skolbibliotek med ett brett urval av böcker för olika åldrar, intressen och smakar kan ha stor betydelse för att uppmuntra barns läsning. En skolbibliotekarie som har tid att lära känna eleverna och lyckas sätta rätt bok i händerna på rätt barn vid rätt tillfälle kan vara en oerhört värdefull resurs för hela skolan. Forskning visar tydligt att ett bra skolbibliotek där ledning, lärare och bibliotekarier arbetar tillsammans gynnar elevernas läsutveckling.

Enligt kommunens biblioteksplan ska skolbibliotekens verksamhet styras utifrån ett pedagogiskt perspektiv. Skolbiblioteken ska väcka elevernas läs- och skrivlust och stödja deras språk- och kunskapsutveckling. De ska stimulera till läsning, särskilt uppmärksamma pojkars läsning och bedriva ett regelbundet arbete med boktips, bokprat, novellskrivande och läsecirklar.

Under budgetåret 2023 har barn- och utbildningsnämnden avsatt en halv miljon av det riktade statsbidraget för en likvärdig skola till att bemanna kommunens skolbibliotek. Trots det saknas sedan länge skolbibliotekarie och tjänsten har inte heller utlysts inför det här läsåret. På Frejaskolan har delar av skolbiblioteket gjorts om till klassrum.

Mina frågor till barn- och utbildningsnämndens ordförande blir därför följande:

- Varför saknas skolbibliotekarie på kommunens skolor?
- På vilket sätt uppfylls målen i biblioteksplanen avseende skolbibliotekens verksamhet i praktiken?

Per Sicking

Vänsterpartiet 23-10-23

Upprättad: 2023-09-29
Diarienummer: KS.2021.287

Kommunstyrelsen

Revidering av vatten- och avloppstaxa

Förslag till beslut i kommunfullmäktige

1. Anta föreslagna revideringar i Vatten- och avloppstaxa, gällande från den 1 januari 2024.
2. Anta riktlinjer för reduktion av avgift för dagvatten.

Sammanfattning

Sedan beslut om ny taxekonstruktion gällande från 1 juli 2023 har investeringsbudgeten setts över och ramarna för investeringar har reviderats. Intäktsvolymen har varit något högre än tidigare beräkning vilket medför att det ackumulerade underskottet och skulden till skattekollektivet kommer att minska något snabbare än tidigare beräknat. Vissa investeringar har skjutits framåt i tid, bland annat investeringar i det nya vattenverket, vilket får en utjämnande effekt på kapitalkostnaderna.

I sammanhanget kommer även kalkylräntan att sänkas till 1% från och med 2024, jämfört med tidigare 1,5%. Taxans höjningsbehov förutses därmed bli lägre än tidigare beräknat från 1 januari 2024. Med det förväntas underskottet börja minska samma år och förväntas att ha återhämtats 2028, med målet att ha en balanserad budget 2029.

För att uppmuntra fastighetsägare till egen hantering av dagvatten inom sin fastighet föreslås även 90% reducerad dagvattenavgift vid uppfyllande av vissa kriterier.

Förvaltningen ser ett behov av översyn och justeringar av den nuvarande klassificeringen av lokaler i VA-taxan. Syftet med de föreslagna justeringarna är att säkerställa en skälig taxa för dessa verksamheter. Lokalytefaktorn för dessa lokaler föreslås öka från 150 kvadratmeter till 350 kvadratmeter, och för lagerlokaler till 1 000 kvadratmeter.

Slutligen ser förvaltningen ett fortsatt behov av att kontinuerligt analysera fördelningen av kostnader och intäkter inom områdena vatten, spillvatten och dagvatten. Syftet är att identifiera och skapa en mer robust grund för fördelningen av VA-kostnader. En genomgående analys planeras vara klar till kvartalsrapport 1, 2024.

Ärendebeskrivning

De senaste årens underskott inom VA-ekonomin ledde till ett beslut om att justera VA-taxan från och med den 1 juli 2023 med en prognos om kommande justeringar. År 2022 uppvisade VA-verksamheten ett underskott på -8 780 tkr.

I budgeten för 2023 prognostiserades ett underskott på -9 568 tkr för hela året. Vid delårsbokslutet per 31 augusti 2023 justerades den siffran till -5 400 tkr och intäkterna förväntas samtidigt uppgå till 29 181 tkr för året, jämfört med det tidigare beräknade beloppet på 22 460 tkr. Det förväntade totala underskottet för 2023 beräknas därmed att bli ungefär -14 200 tkr, vilket är 4 000 tkr mindre än det tidigare beräknade estimatet.

Investeringsbudgeten för perioden 2024–2028 har justerats och investeringar har skjutits framåt i tiden, bland annat investeringar i det nya vattenverket i Gnesta tätort. Denna förändring förväntas leda till minskade kapitalkostnader från och med 2024. Eftersom intäkterna sedan taxeändringen 1 juli 2023 har visat sig vara något högre än förväntat kommer det totala underskottet att minska något snabbare än tidigare förutsett.

Med en kalkylränta på 1% från och med 2024, jämfört med den tidigare räntan på 1,5%, kommer verksamhetens resultat att påverkas positivt. Det förväntas att intäkterna år 2024 kommer att täcka verksamhetens kostnader, vilket innebär att det totala underskottet börjar minska under samma år. Underskottet förväntas ha återhämtats år 2028, med målet att ha återbetalt underskottet och uppnå en balanserad budget år 2029. Detta innebär att behovet av taxejusteringar de närmaste åren förutses vara lägre än tidigare beräknat.

Tabell 1. Reviderat behov av taxejusteringar 2024-2028, föreslagna justeringar inkluderade

FÖRSLAG:	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Akkumulerat underskott (tkr)	-14 376	-11 419	-7 365	-4 369	-2 004	-379	131
Höjningsbehov	55%	10%	10%	5%	5%	4%	0%
TIDIGARE FÖRSLAG:	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Akkumulerat underskott (tkr)	-18 406	-23 659	-18 442	-12 108	-5581	660	-
Höjningsbehov	55%	40%	35%	5%	1%	0%	-

Med ett höjningsbehov på 10 % för 2024 beräknas avgifterna nedan:

Brukningsavgifter

Grundavgift (fast avgift)	4 313 kr/år
Avgift/m ³ vatten (rörligt)	50 kr/m ³
Bostadsenhetsavgift (fast avgift)	3 562 kr/år
Dagvattenavgift/kvadratmeter tomtyta (fast avgift)	1,40 kr/m ² /år

Kostnaderna presenteras inklusive moms.

Brukningsavgift Typhus A

Typhus A i detta exempel avser fastighet med friliggande enbostadshus, tomtyta 1 000 kvadratmeter. Fastigheten är ansluten till vatten, spill- och dagvatten. Vattenförbrukning 150 kubikmeter/år.

Kostnad per månad blir enligt förslaget: 1 398 kr, en höjning med 117 kr/månad. Kostnaden presenteras inklusive moms.

Brukningsavgift Typhus B

Typhus B i detta exempel avser flerbostadshus som är anslutet till vatten, spill- och dagvatten. 15 lägenheter, tomtyta 2 000 kvadratmeter, vattenförbrukning 2 000 kubikmeter/år.

Kostnad/hushåll/månad blir enligt förslaget: 892 kr, en höjning med 81 kr/månad. Kostnaden presenteras inklusive moms.

Reduktion av dagvattenavgift

Dagvattenavgiften delas in i två kategorier: dagvatten från gata (Dg) och dagvatten från fastighet (Df). I och med det senaste taxebeslutet har dagvattenavgiften gjorts synlig för fastighetsägare. Det är viktigt att nämna att fastighetsägare tidigare har betalat dagvattenavgift, men detta var inte specificerat på fakturan då avgiften var inkluderad i den fasta avgiften, med Dg 11 % och Df 11 %. I tidigare taxa betalades samma summa av alla, oavsett tomtens storlek.

I tjänsteskrivelsen inför taxebeslutet belyste förvaltningen möjligheten till en rabatterad dagvattenavgift för de fastighetsägare som hanterar regn- och smältvatten inom sin fastighet. Detta föreslogs att utredas vidare, vilket är anledningen till att förvaltningen nu går igenom denna fråga.

Termen 'dagvatten från fastighet' refererar till dagvatten som genereras inom den individuella fastighetens gränser.

Fastighetsägare har möjlighet att påverka dagvattenavrinningen från sina tomter och marker, vilket i sin tur kan påverka hur mycket de belastar den allmänna

dagvattenanläggningen. Utgångsläget är att nyttan av att vara ansluten, eller möjligheten att ansluta, ska betraktas som samma för alla, men kostnaden för hanteringen av dagvatten kan minska med ett minskat flöde. Detta kan innebära minskade kostnader som VA-huvudmannen bär samt en minskad belastning på VA-anläggningen. Om det bedöms lämpligt kan detta ge VA-huvudmannen utrymme att tillämpa en reducerad avgift i taxan för de fastighetsägare som genom sina markanvändningsbeslut och egna installationer minskar dagvattenbelastningen. En sådan avgiftsreduktion kan fungera som ett incitament för att främja en hållbar dagvattenhantering.

Om det finns bestämmelser i taxan som medger reducerad avgift för de fastighetsägare som vidtar åtgärder för att minska belastningen på den allmänna anläggningen, bör det på sikt även övervägas att införa en liknande bestämmelse för den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning.

I rapporten SVU, Svenskt Vatten Utveckling, 2017-17 ”Regnpenge – VA-taxa med dagvattenavgift som styr mot hållbar dagvattenhantering” har Umeå och Växjö studerats då dessa båda infört en taxa med en reducerad avgift för dem som genomfört åtgärder för hållbar dagvattenhantering. Processen att utveckla och implementera denna taxa samt uppdatera kundregistret har visserligen varit tidskrävande, men den har visat sig vara hanterbar.

Vid tiden för denna rapport, 2017, studerade SVU VA-taxorna i 180 kommuner, varav 13 hade VA-taxor som innehåller incitament i form av reducerad bruksavgift för fastighetsägare och/eller väghållare som gjort anpassningsåtgärder inom sin fastighet eller sitt vägområde för att minska belastningen av dagvatten på den allmänna anläggningen.

Vid införandet av dagvattenavgiften informerades kunderna utförligt om avgiften och kriterierna för att kvalificera sig för reduktion. Det fanns initialt en oro för att ett stort antal kunder skulle ansöka om reduktion direkt efter införandet. Detta scenario realiserades dock inte. Istället har ansökningarna kommit in sporadiskt över tid och i en takt som organisationerna har kunnat hantera.

I förvaltningens förslag till reviderad VA-taxa finns möjlighet till avgiftsreduktion avseende dagvattenavgift för fastighetsägare. Denna möjlighet kan beaktas om fastighetsägaren kan uppvisa att dagvatten från den aktuella fastigheten varken avleds till den allmänna anläggningen eller omdirigeras till intilliggande fastigheter. En väsentlig förutsättning för att kunna tillämpa denna reduktion är fastighetens utformning och att den har kapacitet att hantera dagvatten inom dess egna gränser. Om kriterierna uppfylls kan en reduktion med 90% av dagvattenavgiften beviljas.

Detta motsvarar en reduktion enligt förslaget med 504 kr/år exklusive moms, 630 kr/år inklusive moms, för typhus A.

Förvaltningen önskar klargöra att dagvattenavgiften fastighet, benämnd Df, inte är lämplig att avskaffas i sin helhet. Detta beror på de fasta kostnader som är kopplade till drift och underhåll av den allmänna anläggningen. Vidare finns det ett fortsatt värde för abonnenten i att ständigt ha möjlighet att ansluta till den allmänna anläggningen vid eventuellt behov av bortledning av dagvatten.

De primära kostnaderna som huvudmannen bär, handlar om att garantera anläggningens konstanta tillgänglighet. Dessa kostnader består oavsett hur frekvent den enskilda abonnenten faktiskt använder anläggningen.

Enligt LAV, Lagen om allmänna vattentjänster, §25 har VA-huvudmannen rätt att utkräva avgift även om bortledande av vatten från fastigheten inte sker genom en etablerad förbindelsepunkt. Detta gäller under förutsättning att fastigheten har ett uttalat behov och nytta av de anordningar som VA-huvudmannen tillhandahåller. Förvaltningen förstår att det kan vara svårt för fastighetsägare att identifiera detta behov när ingen fysisk förbindelsepunkt finns, även om vatten inte leds genom den. LAV beaktar fastighetens potentiella nytta och behov av anläggningen, oavsett fysisk koppling.

Anmälan om reduktion Df

Fastighetsägaren lämnar in en ansökan till förvaltningen om denne önskar överväga beviljande av en eventuell reduktion av Df. Ansökan ska innehålla en beskrivning av hur dagvattnet hanteras på fastigheten. Om ansökan uppfyller VA-verksamhetens fastställda riktlinjer för dagvattenhantering kan en reduktion godkännas.

Fastighetens dag- och dränvattenhantering:	
☐	Allt dagvatten tas om hand om inne på fastigheten
☐	Allt dränvatten tas om hand om inne på fastigheten
☐	Allt dagvatten avleds till sjö eller vattendrag utan att passera annan fastighet
☐	Allt dränvatten avleds till sjö eller vattendrag utan att passera annan fastighet
☐	Annat: _____

Förvaltningen föreslår att dessa riktlinjer ska finnas i ett separat dokument kopplat till VA-taxan. Detta arrangemang ger flexibilitet att uppdatera taxan och riktlinjerna separat från varandra vid behov.

För att dessa riktlinjer ska bli transparenta och ett beslut om att bevilja reduktion, eller icke bevilja reduktion, ska kunna överklagas bör de beslutas av kommunfullmäktige. Handläggning och bedömning av ansökan kan därefter utföras av VA-tjänsteperson på lämplig nivå. Det bör då inskrivas i delegationsordningen att beslut om reduktion av dagvattenavgift ska hanteras och beslutas av samhällsbyggnadschef som kan delegera vidare till VA-tjänsteperson. I första hand överklagar fastighetsägaren beslutet till VA-

huvudmannen. Om den överklagande förblir oense efter överklagandet med VA-huvudmannen om avgiftsbetalning enligt VA-taxan, kan denne antingen bestrida fakturan eller själv lämna in en stämningsansökan till mark- och miljödomstolen som VA-mål för rättslig prövning.

Tabell 2. Intäktpåverkan vid aktivering av reduktion Df vid två antaganden om antal fastighetsägare.

	Intäktpåverkan per mån exkl moms	Intäktpåverkan per år exkl moms
Intäkter 2024 inkl föreslagen höjning	117 843 kr	1 414 113 kr
Reduktion Df för 100 fastighetsägare	- 4 200 kr	- 50 400 kr
Reduktion Df för 300 fastighetsägare	- 12 600 kr	- 151 200 kr

Dagvattenavgift för allmän platshållare samt fortsatta kostnadsfördelningsberäkningar

Enligt Vattentjänstlagen 24–27 §§ gäller att fastighetsägare och den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls ska betala en avgift för en allmän VA-anläggning. I samband med det senaste taxebeslutet infördes en avgift för den som ansvarar för att allmän platsmark ordnas och underhålls, allmän platshållare, vilket i detta fall är samhällsbyggnadsförvaltningen, gatuenheten.

I beslutsunderlaget presenterade förvaltningen den beräkningsmetod som används för dessa ytor, samt de antaganden som legat till grund för att fastställa avgiften i relation till VA-taxan. Baserat på detta underlag har en preliminär yta för dagvattenhantering på allmän plats uppskattats till 35,5 hektar.

Det nu föreslagna justeringsförslaget av den aktuella avgiften medför en ökning med 0,25 kr/kvadratmeter, vilket ger en total avgift om 2,75 kr/kvadratmeter. Justeringen grundar sig på rådande kostnadsstruktur och ligger i linje med föreslaget höjningsbehov på 10%.

Förvaltningen påvisar ett behov av en mer fördjupad kartläggning och analys av kostnads- och intäktsfördelning med koppling till de specifika tjänsterna inom områdena vatten, spillvatten och dagvatten. Syftet är att erhålla ett robustare underlag för fördelningen. Förvaltningen förväntar sig att ett sådant underlag kan vara klart till kvartalsrapport 1, 2024. Detta kan i sin tur påverka hur intäkter och kostnader allokeras inom områdena vatten, spillvatten, dagvatten fastighet och dagvatten gata. I

förlängningen av fortsatt arbete och analys av taxans intäkter och utgifter kan det vara lämpligt att undersöka om incitament också bör finnas för allmän platshållare för omhändertagande och fördröjning av dagvatten i magasin, dammar et cetera, vilket i sin tur minskar belastningen på den allmänna VA-anläggningen och jämnar ut dagvattenflödet till densamma.

Anläggningsavgifter

I avvaktan på nya dricksvattenförsörjningen är bebyggelseutvecklingen i kommunen låg och därmed antalet nyanslutningar till VA-nätet. Detta medför att beräkningsunderlaget för täckningsgrad av anläggningsavgifter inte är helt tillfredsställande.

Vid införandet av nya VA-taxan 1 juli 2023 gjordes en justering av anläggningstaxan utifrån ett vägt entreprenadindex med 10 % för att inte halka efter i den allmänna kostnadsutvecklingen. Anläggningstaxan föreslås av samma anledning höjas med 4 % från 1 januari 2024. Kostnad för anslutning av vatten, spill- och dagvatten blir enligt förslaget 279 526 kr, en ökning med 10 751 kr. Kostnaden presenteras inklusive moms.

Verksamhetslokaler

I den nya taxekonstruktionen beslutad att gälla från 2023-07-01 höjdes lokalytefaktorn från 100 kvadratmeter till 150 kvadratmeter för verksamheter. Förvaltningen har därefter noterat ett behov av översyn och justeringar av den nuvarande klassificeringen av lokaler i VA-taxan. Det har framkommit att verksamheter med stora lokalytor, men med relativt låg dricksvattenförbrukning, i vissa fall har erfarit en påtaglig ökning av VA-avgiften. Syftet med de föreslagna justeringarna är att säkerställa en skälig taxa för dessa verksamheter.

Förvaltningen föreslår därför att lokalytefaktorn, det vill säga bostadsenhetsavgiften för verksamhetslokaler, revideras. Förslaget är att ändra den nuvarande faktorn från 150 kvadratmeter till 350 kvadratmeter.

Vidare föreslås att för verksamhetslokaler där byggnaden övervägande används som lagerutrymme, och där endast anställda eller annan arbetskraft har tillträde, bör lokalytefaktorn, bostadsenhetsavgiften, ökas till 1 000 kvadratmeter. Detta syftar till att ge dessa verksamheter en skälig taxa. Exempel visas i tabellen nedan.

Omklassning av lokalyta från 150 kvadratmeter till 350 kvadratmeter kommer att påverka de flesta verksamheter genom att de debiteras för färre bostadsenhetsavgifter för sina lokalytor. I samband med detta omklassas även de lokalytor som har en låg förbrukning till lagerlokaler vilket innebär att bostadsenhetsavgiften då räknas per 1000 kvadratmeter. Detta kommer att beröra 17 st verksamheter. Årliga intäkter påverkas enligt nedanstående tabell, där jämförelse mellan 2023 och 2024 görs.

Tabell 3. Intäktspåverkan vid omklassning av lokalytor

År	Antal fakturerade bostadsenhetsavgifter	Bostadsenhetsavgift per enhet exkl moms	Intäkt exkl moms/år
2023	1 146 st	2 400 kr	2 750 400 kr
2024	475 st	2 850 kr	1 354 000 kr

Resonemang kring verksamheter och lokalytefaktorer

I tidigare VA-taxa för Gnesta kommun har nämnda verksamheter haft en låg avgift. En verksamhet med 100-tals kvadratmeter yta har betalat samma taxa som ett enskilt villahushåll. Därför kan det upplevas som en stor förändring att i den nya taxan behöva betala för nyttan som verksamheten har av att vara ansluten till allmänt VA.

Nyttobegreppet kan vara svårt att definiera, men grundtanken är att det är en objektiv bedömning av vilken nytta en abonnenttyp till exempel en verksamhet har av att vara ansluten.

Förvaltningen har noterat att ett antal verksamheter fått en upplevt oskäligt hög höjning. Därefter har analyser av hur taxan verkar genomförts, med resultat att förvaltningen ser att vissa verksamheter behöver klassas om och snarare bör anses vara lagerlokaler, vilket inte var tydligt vid taxans framtagande.

Verksamheter med stora lokaler och få anställda har identifierats utifrån en låg vattenförbrukning, <200 kbm/år. Dessa lokaler har föreslagits klassas som lagerlokaler och bör debiteras utifrån en lokalfaktor på 1000 kvadratmeter. De ytor i dessa lokaler som definieras som kontorsytor kommer dock fortsatt föreslås att beräknas utifrån vanlig lokalyta, så hela verksamhetens lokaler klassas inte som lagerlokal. Beräkningar har gjorts på lokalytefaktorer på 250 kvadratmeter, 300 kvadratmeter och 350 kvadratmeter för att få fram en mer skälig och rättvis taxa. Utifrån utfall av de olika beräkningarna har en lokalyta på 350 kvadratmeter bedömts rimlig.

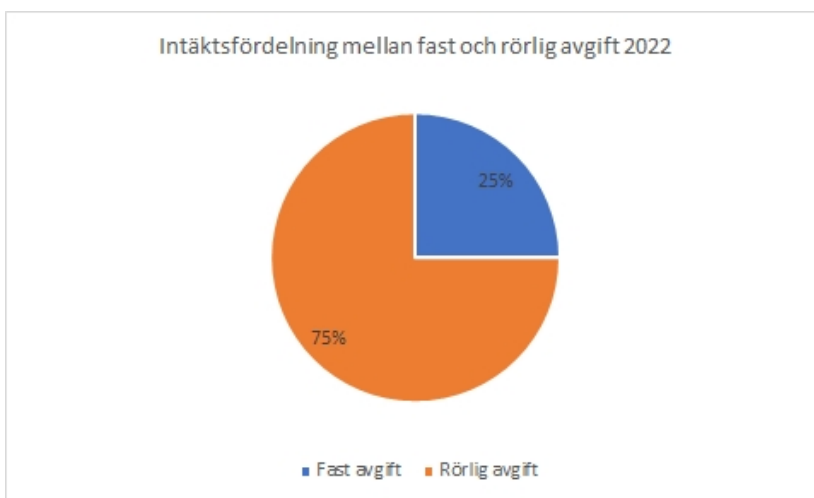
Exempel på lokalytor för verksamhetslokaler i andra kommuner:

- VIVAB. (kommunalt bolag Varberg/Falkenberg) lokalytefaktor 150 kvadratmeter för BTA 0-3 000 kvadratmeter och 400 kvadratmeter för BTA 3 001-
- Tjörn. Lokalytefaktor 200 kvadratmeter och 1000 kvadratmeter för lokaler där människor inte vistas tex lager
- Enköping. Lokalytefaktor 300 kvadratmeter

Fördelning mellan fast och rörlig intäkt

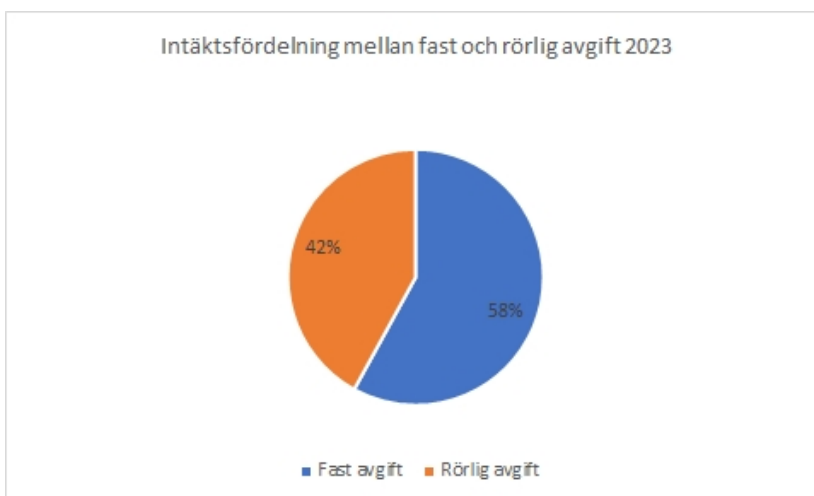
Inför taxebeslutet 2023-05-29 analyserades intäktsfördelningen mellan fast och rörlig intäkt varvid det konstaterades att huvuddelen av intäkterna kom från rörliga avgifter. Resultatet av denna analys visade att intäkterna bestod av 75 % rörliga intäkter mot 25% fasta intäkter. Detta gör VA-ekonomin sårbar mot förändringar då verksamhetens kostnader huvudsakligen består av fasta kostnader. Enligt Svenskt Vatten är de fasta kostnaderna normalt sett på 80-90 %.

Cirkeldiagram 1. Intäktsfördelning innan taxebeslut 2023-05-29.

Inför införandet av den nya taxekonstruktionen var målsättningen att öka de fasta intäkterna genom att höja de fasta avgifterna. Genom omstruktureringen av taxan introducerades en fast bostadsenhetsavgift som bidragit till att intäkterna förskjutits mot en större del från fasta avgifter. Utöver det lämnades den rörliga avgiften oförändrad för att ytterligare ändra förhållandet mellan de rörliga och fasta intäkterna. Efter taxehöjningen från 1 juli 2023 ser fördelningen ut enligt följande:

Cirkeldiagram 2. Intäktsfördelning efter taxebeslut 2023-05-29.

De fasta intäkterna har således ökat från 25 % till ca 58 %, vilket ger en högre redundans i intäkterna. I förvaltningens förslag av taxerevidering 2024 föreslås även att den rörliga avgiften att höjas med syfte att få balans i avgifterna mellan olika abonnentgrupper. Vid framtagande av den nya taxekonstruktionen konstaterades också att fördelningen mellan villahushåll och flerbostadshus varit skev i tidigare taxa. Avgifterna konstruerades därför för att jämna ut denna skevhet och för att få en mer skälig och rättvis taxa. Den fasta avgift som kan justeras utan att öka skillnaden mellan villahushåll och flerbostadshus är bostadsenhetsavgiften, vilken också är den avgift som kommer att påverka avgifterna för verksamheterna. Avgiften för verksamheterna föreslås justeras, enligt resonemang ovan. Förslag till höjning av de olika avgifterna 2024 är därför en balansgång, där balansen mellan villahushåll och flerbostadshus bibehålls och där bostadsenhetsavgifterna för verksamheter föreslås justeras.

Förvaltningen föreslår att införa de beskrivna justeringarna för att få en mer skälig och rättvis VA-taxa. Samtidigt behöver taxan övervakas och bygga på en löpande analys av VA-ekonomi och abonnentgrupper, och som nämndes i tjänsteskrivelsen inför taxebeslut 2023-05-29, behöver årliga beräkningar och justeringar göras för att anpassa behovet av höjningar i förhållande till faktiska kostnader och investeringar. I detta kommer sannolikt kommande justeringar ha en tyngd på bostadsenhetsavgiften för att öka de fasta intäkterna ytterligare något.

Jämställdhetsanalys utifrån checklista

Ej tillämplig i detta ärende

Beslutsunderlag

1. Tjänsteskrivelse 2023-09-29
2. Vatten- och avloppstaxa, gällande från den 1 januari 2024
3. Riktlinjer för reducering av avgift för dagvatten

Sändlista

- ~ Kommunchef
- ~ Ekonomichef
- ~ VA-chef

Anders Ramqvist

T.f chef samhällsbyggnadsförvaltningen

Niklas Spets

VA-chef

Taxa vatten och avlopp

Taxa för avgiftsskyldiga enligt lagen om allmänna vattentjänster

Beslutsinstans	Kommunfullmäktige
Beslutad	2023-05-29
Senast reviderad	Klicka eller tryck här för att ange datum.
Giltig till	Tills vidare
Dokumentansvarig	VA-chef
Diarienummer	KS.2021.287

Innehållsförteckning

Allmänt om taxan	3
Förklaring av begrepp i taxan	3
§ 1 Vem som är avgiftsskyldig	4
§ 2 Vad avgifterna utgörs av.....	4
§ 3 Vad olika fastigheter utgörs av	4
§ 4 När avgiftsskyldighet inträder och för vilka ändamål	5
Anläggningsavgifter (§§ 5-12)	6
§ 5 Anläggningsavgift för bostadsfastighet.....	6
§ 6 Anläggningsavgifter för annan fastighet	8
§ 7 Anläggningsavgift för Obebyggd fastighet	9
§ 8 Avgiftsskyldighet i övrigt	9
§ 9 Anläggningsavgift Allmän platsmark.....	10
§ 10 Särtaxa	10
§ 11 Betalning av avgift	10
§ 12 Ersättningskyldigheter mellan huvudman och fastighetsägare	11
Brukningavgifter (§§ 13-20)	11
§ 13 Brukningavgifter	11
§ 14 Brukningavgift Allmän platsmark	13
§ 15 Större spillvattenmängd än levererad vattenmängd	13
§ 16 Brukningavgift Obebyggd fastighet	13
§ 17 Övriga avgifter.....	14
§ 18 Särtaxa gällande brukningavgifter	14
§ 19 Hur brukningavgifterna debiteras.....	14
§ 20 Fastighetsägares begäran om åtgärd avseende VA-förhållanden.....	15
Taxans införande.....	15
§ 21 När taxan börjar gälla	15

Allmänt om taxan

Denna taxa baseras på normalförslaget enligt Svenskt vattens publikation P120 - VA-taxa och gäller för Gnesta kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning.

Antagen av kommunfullmäktige den 2023-xx-xx.

Huvudman för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen är kommunfullmäktige i Gnesta kommun.

Avgifter enligt denna taxa ska betalas till Gnesta kommun, Kommunstyrelsen, VA-enheten, 646 80 Gnesta.

Förklaring av begrepp i taxan

LAV: Lag (2006/412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen) Vatten (V): Vattenförsörjning, renvatten, för normal hushållsanvändning Spillvatten (S): Avloppsvatten från bad, dusch, disk och toalett

Dagvatten (D): Regnvatten och smältvatten som tillfälligt rinner på mark och andra ytor

Dagvatten fastighet (Df): Dag- och dräneringsvatten som leds bort från fastigheter till den allmänna VA-anläggningen

Dagvatten gata (Dg): Dag- och dräneringsvatten som leds bort från allmänna platser till den allmänna VA-anläggningen

Servisavgift: En avgift avseende framdragning av varje uppsättning servisledningar till förbindelsepunkter för V, S och Df.

Förbindelsepunktsavgift: En avgift avseende upprättande av varje uppsättning förbindelsepunkter för V, S och Df,

Tomtyteavgift: En avgift per m² Tomtyta

Bostadsenhetsavgift: En avgift per Bostadsenhet, motsvarades i P96 VA-taxa av lägenhetsavgift

Avgift för Dagvatten utan att förbindelsepunkt är upprättad: En avgift för anordnandet av anläggning för bortledning av Df, som endast tas ut om bortledning av dagvatten sker utan att förbindelsepunkt för Df upprättats.

Dagvattenavgift: En årlig avgift per m² Tomtyta för hantering av dag- och dräneringsvatten.

Grundavgift (brukningsavgifter): En årlig fast avgift som utgår per fastighet eller mätställe.

§ 1 Vem som är avgiftsskyldig

För att täcka nödvändiga kostnader för Gnesta kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning ska ägare av fastighet eller annan avgiftsskyldig inom anläggningens verksamhetsområde betala avgifter enligt denna taxa.

Den som jämställs som fastighetsägare enligt 2 och 4 §§ lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) är också avgiftsskyldig. För ändamålet Dg är även den avgiftsskyldig som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls, om förutsättningarna i 27 § LAV är uppfyllda.

§ 2 Vad avgifterna utgörs av

Avgifterna utgörs av anläggningsavgifter och bruksavgifter.

§ 3 Vad olika fastigheter utgörs av

I dessa taxeföreskrifter avses med

Bostadsfastighet: fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas för bostadsändamål. Med bostadsfastighet jämställs fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd, eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas, för vissa andra ändamål där lokalytan är det viktigaste sett från användarsynpunkt. Den huvudsakliga verksamheten bedrivs inomhus.

Exempel på sådana byggnader är:

Kontor	Shoppingcentrum	Serverhallar
Butiker	Utställningslokaler	Sporthallar
Hotell	Restauranger	Industri
Lagerbyggnader	Skola	Sjukvårdslokal

Annan fastighet: fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas för annat ändamål än bostadsändamål och som inte enligt ovan jämställs med Bostadsfastighet. Den huvudsakliga verksamheten bedrivs utomhus.

Exempel på sådan fastighet är:

Kyrkogård	Virkesupplag	Fordonsuppställningsplats
Obemannad bensinstation	Biltvätt med skärmtak	Idrottsplats
Återvinningsstationer		

Obebyggd fastighet: fastighet som enligt detaljplan är avsedd för bebyggande, men inte ännu bebyggt.

Samfällighet: en grupp fastigheter som genom förrättning hos lantmäteriet, med stöd

av anläggningslagen (1973:1149), har bildat en samfällighet. Anläggningen tillhör fastigheterna gemensamt och delägandet följer fastigheten. I detta taxeförslag gäller begreppet samfällighet enbart samfälligheter för VA-frågor.

Bostadsenhet: ett eller flera utrymmen i byggnad som i upplåtelsehänseende bildar en enhet. I fråga om sådana utrymmen i bostadsfastighet, eller därmed jämställd fastighet, där begreppet bostadsenhet inte är tillämpligt, räknas varje påbörjat 350-tal m² bruttoarea (BTA) enligt svensk standard SS 21054:2020 som en bostadsenhet.

Lagerbyggnader: byggnader, som till den större delen används som lagerutrymme, där endast anställda eller annan arbetskraft har tillträde, räknas varje påbörjat 1 000-tal m² bruttoarea (BTA) enligt svensk standard SS 21054:2020 som en bostadsenhet. Hela lagerbyggnaden eller delar av lagerbyggnaden kan antingen vara uppvärmd eller ouppvärmd.

Tomtyta: Tomtytan utgörs av fastighetens areal enligt förrättningskarta, nybyggnadskarta eller annan karta som huvudmannen godkänner. Vid tredimensionella fastigheter fördelas den tomtyta som är gemensam för fastigheterna i proportion till byggnadernas bruttoarea (BTA).

Allmän platsmark: mark som i detaljplan enligt plan- och bygglagen (2010:900) redovisas som allmän plats, eller/om marken inte omfattas av detaljplan, väg eller mark som i övrigt motsvarar sådan mark.

§ 4 När avgiftsskyldighet inträder och för vilka ändamål

4.1 Avgift tas ut för ned angivna ändamål:

Ändamål	Anläggningsavgift	Brukningsavgift
V, vattenförsörjning	Ja	Ja
S, spillvattenavlopp	Ja	Ja
Df, dag- och/eller dränvattenavlopp från fastighet	Ja	Ja
Dg, dagvatten från allmän platsmark	Ja	Ja

4.2 Avgiftsskyldighet för vart och ett av ändamålen V, S och Df inträder när huvudmannen upprättat förbindelsepunkt för ändamålet och informerat fastighetsägaren om förbindelsepunktens läge.

Avleds Df till den allmänna anläggningen utan att förbindelsepunkt upprättats, inträder avgiftsskyldighet när åtgärder för bortledning av dagvatten blivit utförda och fastighetsägaren informerats om detta.

För att avgiftsskyldighet ska uppstå ska kraven i 24 § LAV vara uppfyllda.

4.3 Avgiftsskyldighet för ändamålet Dg inträder när åtgärder för bortledning av

dagvatten blivit utförda och fastighetsägaren enligt 26 § LAV, eller den som enligt 27 § LAV ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls, informerats om detta.

4.4 Anläggningsavgift ska beräknas enligt taxa som gäller vid den tidpunkt när avgiftsskyldighet inträder.

Anläggningsavgifter (§§ 5-12)

Avgifter för allmänna vattentjänster är belagda med lagstadgad mervärdesskatt.

§ 5 Anläggningsavgift för bostadsfastighet

5.1 Anläggningsavgift ska betalas för Bostadsfastighet och därmed jämställd fastighet.

Avgift utgår per fastighet med:

a)	Servisavgift	En ledning 70% 57 607 kr				
		Två ledningar 85 % 69 951 kr				
		Tre ledningar 100 % 82 296 kr				
		V	S	Df	Dg	Total avgift
b)	Förbindelsepunktsavgift	20 574 kr 30 %	34 291 kr 50 %	13 717 kr 20 %	-	68 582 kr
c)	Tomtyteavgift	20 kr 30%	20 kr 30 %	20 kr 30 %	6,55 kr 10 %	66,55 kr
d)	Bostadsenhetsavgift	14 950 kr 50 %	14 950 kr 50 %	-	-	29 900 kr
e)*	Avgift för Dagvatten utan att förbindelsepunkt är upprättad	-	-	26 060 kr 100 %	-	26 060 kr

*Avgift enligt 5.1 e) tas ej ut om avgift uttages för Df enligt 5.1 a) och b). I det fall avgift enligt 5.1 e) tas ut, reduceras avgift enligt 5.1 a) och b) med delen Df eftersom servisledning och förbindelsepunkt inte lagts eller upprättats.

5.2 Är förbindelsepunkten gemensam för två eller flera fastigheter, fördelas avgifter enligt 5.1 a) lika mellan fastigheterna. Exempel på sådana fastigheter är fastigheter som ingår i en Samfällighet. För fastigheter som tillhör Samfällighet reduceras Förbindelsepunktsavgiften enligt 5.1 b med 50 %.

Om servisledning för olika vattentjänster anläggs vid olika tillfällen i tid, på grund av att verksamhetsområdet inte omfattat en eller flera vattentjänster vid första anslutningstillfället, har huvudmannen rätt att ta ut Servisavgift för en eller två ledningar enligt 5.1 a) och 6.1 a). Samma princip gäller om avgiftsskyldighet för en eller flera vattentjänster uppkommer vid senare tillfälle än första anslutningstillfället och det medför att nya servisledningar behöver anläggas.

Vid beräkning av Servisavgiften tas inte hänsyn till om det finns en eller två serviser

anlagda sedan tidigare. Om servisledningarna anläggs vid olika tillfällen eller avgiftsskyldighet uppkommer vid senare tillfälle debiteras 70 % eller mer av full Servisavgift vid olika tillfällen, vilket innebär att den totala Servisavgiften kommer att uppgå till mer än 100 %. Oavsett om total Servisavgift överstiger 100 % över tid får inte tomtytebegränsningsberäkningar utgå från mer än 100 % av Servisavgiften.

5.3 Avgift enligt 5.1 c) tas ut endast intill ett belopp som motsvarar summan av avgifterna enligt 5.1 a), b) eller d), eller i det fall förbindelsepunkt för Df inte upprättats, summan av avgifterna enligt 5.1 a), b), d) och e).

Vid ändrade förhållanden enligt 5.5, 5.6, 5.7 och 5.8 tas ut ytterligare avgift enligt 5.1 c) i den mån ovan angiven begränsningsregel så medger och med iakttagande av vad som föreskrivs i 8.2.

5.4 Antalet bostadsenheter bestäms efter de ritningar enligt vilket bygglov beviljats, eller efter annan ritning eller uppmätning som huvudmannen godkänner.

5.5 Om ytterligare servisledningarna dras fram och ytterligare förbindelsepunkter upprättas, ska avgifter betalas enligt 5.1 a) och b).

5.6 Om en fastighets Tomtyta ökar ska avgift betalas enligt 5.1 c) för sådan tillkommande Tomtyta som kommer från fastighet för vilken Tomtyteavgift inte tidigare ska anses ha betalats.

Vid beräkning av avgift för tillkommande Tomtyta iakttas begränsningsregeln i 5.3 iakttas.

5.7 Om till- eller ombyggnad sker, ytterligare byggnad uppförs eller om riven bebyggelse ersätts på fastighet, ska avgift enligt 5.1 d) betalas för varje tillkommande bostadsenhet.

5.8 Tillkommer bortledning av Df till den allmänna anläggningen utan att förbindelsepunkt för Df upprättats, ska avgift betalas enligt 5.1 e).

§ 6 Anläggningsavgifter för annan fastighet

6.1 Anläggningsavgift ska betalas för Annan fastighet.

Avgift utgår per fastighet med:

a)	Servisavgift	En ledning 70% 57 607 kr				
		Två ledningar 85 % 69 951 kr				
		Tre ledningar 100 % 82 296 kr				
		V	S	Df	Dg	Total avgift
b)	Förbindelsepunktsavgift	20 574 kr	34 291 kr	13 717 kr	-	68 582 kr
		30 %	50 %	20 %		
c)	Tomtyteavgift	20 kr	20 kr	20 kr	6,55 kr	66,55 kr
		30%	30 %	30 %	10 %	
d)*	Bostadsenhetsavgift	14 950 kr	14 590 kr	-	-	29 900 kr
		50 %	50 %			

*Avgift enligt 6.1 d) tas ej ut om avgift uttages för Df enligt 6.1 a) och b). I det fall avgift enligt

6.1 d) tas ut, reduceras avgift enligt 6.1 a) och b) med delen Df, eftersom servisledning och förbindelsepunkt inte lagts eller upprättats.

6.2 Är förbindelsepunkt gemensam för två eller flera fastigheter, fördelas avgifter enligt 6.1 a) lika mellan fastigheterna. För fastigheter som tillhör Samfällighet reduceras Förbindelsepunktsavgiften enligt 6.1 b) med 50%.

6.3 Om godtagbar säkerhet ställs, kan huvudmannen medge anstånd med betalning av Tomtyteavgift för viss andel av fastighets areal som motsvarar markyta som tills vidare inte utnyttjas för verksamheten på fastigheten.

Anstånd medges för viss tid, högst 10 år. Om mark under anståndstiden genom fastighetsbildningsåtgärd frångår fastigheten, upphör anståndsmedgivandet att gälla och resterande tomtyteavgift förfaller till betalning.

Utestående belopp löper med ränta enligt 5 § räntelagen (1975:635) från den dagen anståndet beviljades tills anståndet upphör. För tid därefter utgår dröjsmålsränta enligt 6 § räntelagen.

6.4 Om ytterligare servisledningar dras fram och ytterligare förbindelsepunkter upprättas ska avgifter betalas enligt 6.1 a) och b).

6.5 Om en fastighets Tomtyta ökar, ska avgift betalas enligt 6.1 c) för sådan tillkommande Tomtyta för vilken Tomtyteavgift inte förut kan anses ha betalats.

6.6 Tillkommer bortledning av Df till den allmänna anläggningen utan att förbindelsepunkt för Df upprättas, ska avgift betalas enligt 6.1 d).

§ 7 Anläggningsavgift för Obebyggd fastighet

7.1 Anläggningsavgift ska betalas för Obebyggd fastighet.

Avgift utgår per fastighet för varje vattentjänst som avgiftsskyldighet föreligger för med:

		Bostadsfastighet		Annan fastighet
Servisavgift	5.1 a)	100 %	6.1 a)	100 %
Förbindelsepunktsavgift	5.1 b)	100 %	6.1 b)	100 %
Tomtyteavgift	5.1 c)	100 %	6.1 c)	70 %
Bostadsenhetsavgift	5.1 d)	0 %	-	
Avgift för Dagvatten utan att förbindelsepunkt är upprättad	5.1 e)	100 %	6.1 d)	100 %

*Avgift enligt 5.1 e) och 6.1 d) tas inte ut om avgift för Df enligt 5.1 a) och b) samt 6.1 a) och b) tas ut. I det fall avgift enligt 5.1 e) eller 6.1 d) tas ut reduceras avgift enligt 5.1 a) och b) samt 6.1 a) och 6.1 b) med delen Df.

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift per vattentjänst.

Avgift enligt 5.1 c) tas ut endast intill ett belopp som motsvarar summan av avgifterna 5.1 a) och b), eller i det fall dagvatten bortleds till den allmänna anläggningen men förbindelsepunkt för Df inte upprättats, summan av avgifterna enligt 5.1 a), b) och e), jmf 5.3 andra stycket.

7.2 Bebyggs Obebyggd fastighet ska resterande avgifter betalas enligt följande:

		Bostadsfastighet		Annan fastighet
Tomtyteavgift	5.1 c)	*)	6.1 c)	30 %
Bostadsenhetsavgift	5.1 d)	100 %	-	

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift per vattentjänst.

*Bebyggs Bostadsfastighet tas ytterligare avgift ut enligt 5.1 c) om föreskriften i 5.3 andra stycket medger detta.

§ 8 Avgiftsskyldighet i övrigt

8.1 Om avgiftsskyldighet inträder för ändamål, för vilket avgiftsskyldighet inte tidigare förelegat, ska tillkommande avgifter betalas enligt §§ 5-7.

Vid tillämpning av begränsningsregeln enligt 5.3 inräknas de sammanlagda avgifterna för tillkommande servisledning inte till högre belopp än 100 % av avgiften enligt 5.1 a) respektive 6.1 a), även om servisledningarna lagts vid olika tillfällen och avgifterna därmed blivit högre.

8.2 För servisledning som på fastighetsägarens begäran utförs senare än övriga

servisledningar för fastigheten ska, utöver avgift enligt §§ 5-7, en etableringsavgift betalas om 10 000 kr. Etableringsavgiften avses täcka huvudmannens merkostnader till följd av att arbetet inte utförs i samband med framdragning av övriga servisledningar.

§ 9 Anläggningsavgift Allmän platsmark

Den som svarar för att Allmän platsmark ställs i ordning och underhålls ska betala anläggningsavgift.

Avgift utgår med:

	Utan moms	Med moms
En avgift per m ² Allmän platsmark för bortledning av dagvatten	Om 83,20	Om 104 kr

§ 10 Särtaxa

Om huvudmannens kostnad för att förse en viss eller vissa fastigheter med vatten och/eller avlopp avviker i beaktansvärd omfattning från normal genomsnittlig kostnad för fastigheter inom verksamhetsområdet i övrigt, ska avgifter utgå enligt särskilt antagen särtaxa.

Om det inte är skäligt att beräkna avgift enligt §§ 5-7 för viss fastighet, får huvudmannen istället komma överens med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

§ 11 Betalning av avgift

11.1 Sedan avgiftsskyldighet inträtt, ska avgift betalas inom tid som anges i räkning.

11.2 Betalas debiterat belopp inte inom tid som anges i räkningen, ska dröjsmålsränta betalas enligt 6 § räntelagen från den dagen betalningen skulle ha skett.

11.3 Enligt 36 § LAV ska en anläggningsavgift fördelas på årliga betalningar under en viss tid, längst tio år, om avgiften uppgår till belopp som är betungande med hänsyn till fastighetens ekonomiska bärkraft och övriga omständigheter, om fastighetsägaren så begär och godtagbar säkerhet ställs. Ränta ska betalas enligt 5 § räntelagen på varje del av avgiften som förfaller till betalning i framtiden från den dag då den första inbetalningen ska ske till dess ifrågavarande del av avgiften betalas eller ränta ska betalas till dess ifrågavarande del av avgiften betalas eller ränta ska betalas enligt 11.2.

11.4 Avgiftsskyldighet enligt 5.6, 5.7, 6.6 eller 7.2 föreligger, då bygglov för avsett ändrat förhållande meddelats eller ändrat förhållande – tex ökning av Tomtyta – inträtt utan att bygglov erfordrats eller meddelats. Det åligger fastighetsägaren att omgående anmäla till huvudmannen när det ändrade förhållandet inträtt. Försummar fastighetsägaren denna anmälningsplikt, tas dröjsmålsränta enligt 11.2 ut för tiden från det två månader har förflutit sedan avgiftsskyldighet inträdde och fram till dess tilläggsavgiften betalas.

§ 12 Ersättningskyldigheter mellan huvudman och fastighetsägare

12.1 Om en fastighetsägare har ansökt om att ledningar ska utföras på annat sätt eller förses med andra anordningar än huvudmannen bedömt nödvändiga, och huvudmannen godkänner det, ska fastighetsägaren ersätta huvudmannen för överenskomna kostnader.

12.2 Om en fastighetsägare begär att ny servisledning ska läggas istället för redan befintlig och huvudmannen godkänner det, är fastighetsägaren skyldig att bekosta dels den nya servisledningens allmänna del med det avdrag som befins skäligt med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick, dels borttagande av den tidigare servisledningens allmänna del.

12.3 Om huvudmannen anser att ny servisledning ska läggas i stället för och med annat läge än redan befintlig servisledning, är huvudmannen skyldig att ersätta fastighetsägaren för kostnaden för fastighetens del av den nya servisledningen och dess inkoppling med det avdrag som befins skäligt med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick.

Brukningsavgifter (§§ 13-20)

Avgifter för allmänna vattentjänster är belagda med lagstadgad mervärdesskatt.

§ 13 Brukningsavgifter

13.1 För bebyggd fastighet ska brukningsavgift betalas.

Avgift utgår per fastighet med:

		V	S	Df	Dg	Tot ink moms
a)	en Grundavgift per år	1 725 kr 40 %	2 588 kr 60 %			4 313 kr
b)	en avgift per m ³ levererat vatten	20 kr 40 %	30 kr 60 %	-	-	50 kr
c)	en Bostadsenhetsavgift per Bostadsenhet och år för Bostadsfastighet	1 425 kr 40 %	2 137 kr 60 %	-	-	3 562 kr
d)	en Tomtyteavgift per påbörjat 100-tal m ² Tomtyta och år för Annan fastighet	0,56 kr 40 %	0,84 kr 60 %	-	-	1,40 kr
e)	en Dagvattenavgift per m ² Tomtyta och år	-	-	0,70 kr 50 %	0,70 kr 50 %	1,40 kr

13.2 Vid bortkoppling av takvatten från VA-systemet och istället omhändertagande enligt LOD (lokalt omhändertagande av dagvatten på tomten) reduceras avgiften efter godkänd ansökan enligt 13 e) Df med 90 %. Se bilaga Riktlinjer för reducering av avgift för dagvatten.

13.3 För fastighet som ingår i en Samfällighet och har egen mätning reduceras Grundavgiften enligt 13 a) med 20 %.

För fastighet som ingår i en Samfällighet och har gemensam mätning reduceras Grundavgiften enligt 13 a) med 50 %.

13.4 Fastighetsägaren är betalningsansvarig för allt vatten som levereras till fastigheten. Har huvudmannen bestämt att vattenförbrukningen för bebyggd fastighet tills vidare inte ska fastställas genom mätning, tas avgift enligt 13.1 b) ut efter en antagen förbrukning om 150 m³/Bostadsenhet och år i permanentbostad och med 50 m³/Bostadsenhet och år för fritidsbostad.

13.5 Brukningsavgift för byggvatten ska betalas enligt 13.1 b). Om mätning inte sker, antas den förbrukade vattenmängden uppgå till 30 m³ per Bostadsenhet.

13.6 För extra mätställe (mätställe utöver ett per fastighet) och/eller extra servis (extra servis utöver första servisen för vattentjänsten) ska en årlig avgift betalas med ett belopp motsvarande 100 % av grundavgiften enligt 13.1 a). Beloppet avrundas till närmaste hela kronor.

Parallellkopplade vattenmätare räknas som ett mätställe.

13.7 Om mätaren antas visa en annan förbrukning än den verkliga, ska huvudmannen låta undersöka mätaren, om huvudmannen finner det nödvändigt eller om fastighetsägaren begär det.

Vid ovan avsedd undersökning eller prövning bestäms mätarens felvisning i två kontrollpunkter enligt SWEDACs föreskrifter om vatten- och värmemätare, STAFS 2007:2. Om mättelets storlek inte kan bestämmas, eller om mätaren inte har fungerat, får huvudmannen uppskatta förbrukningen.

Fastighetsägare som inte godtar huvudmannens beslut efter genomförd undersökning eller huvudmannens uppskattning av förbrukningen, kan begära prövning av frågan hos mark- och miljödomstolen.

13.8 Har fastighetsägare begärt undersökning av vattenmätare och mätaren godkänns, ska fastighetsägaren betala de undersökningskostnader huvudmannen har haft för prövningen av mätaren i enlighet med reglerna i § 17.

13.9 Om huvudmannen har medgivit att avloppsvattenmängd avleds till dagvattenledning (kylvatten o d), ska avgift utgå med 10% av avgiften enligt 13.1 b).

§ 14 Brukningsavgift Allmän platsmark

Den som ansvarar för att Allmän platsmark ställs i ordning och underhålls ska betala brukningsavgift.

Avgift utgår med:

	Utan moms	Med moms
En Årlig avgift per m ² Allmän platsmark för bortledning av dagvatten	Om 2,2 kr	Om 2,75 kr

§ 15 Större spillvattenmängd än levererad vattenmängd

Om avloppsnätet tillförs större spillvattenmängd än som svarar mot levererad vattenmängd eller om inte hela den levererade vattenmängden avleds till avloppsnätet, ska fastighetsägaren betala avgift för spillvatten efter den mängd spillvatten som avleds till avloppsnätet.

Mängden ska bestämmas genom mätning på fastighetsägarens bekostnad av ifrågavarande vatten- och spillvattenmängd eller på annat sätt som överenskommit mellan huvudmannen och fastighetsägaren.

En förutsättning för att avgiften för avlett spillvatten ska debiteras efter annan grund än efter levererad mängd vatten är att skillnaden mellan mängderna vatten och spillvatten är avsevärd.

§ 16 Brukningsavgift Obebyggd fastighet

Brukningsavgift ska betalas för Obebyggd fastighet.

Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål reduceras Grundavgiften och/eller Dagvattenavgiften. Följande avgifter ska därvid betalas för respektive ändamål:

		V	S	Df	Dg	Total avgift
En Grundavgift per år	13.1 a)	40 %	60 %			
En Dagvattenavgift per m ² Tomtyta och år	13.1 e)			50 %	50 %	

§ 17 Övriga avgifter

Har huvudmannen på fastighetsägaren begäran vidtagit åtgärd eller har på grund av att fastighetsägaren åsidosatt sin skyldighet vattentillförseln avstängts eller reducerats eller annan åtgärd vidtagits av huvudmannen debiterats följande avgifter:

	Exklusive moms	Inklusive moms
Nedtagning av vattenmätare	564,80 kr	706 kr
Uppsättning av vattenmätare	564,80 kr	706 kr
Avstängning av vattentillförsel	564,80 kr	706 kr
Påsläpp av vattentillförsel	564,80 kr	706 kr
Montering och demontering av strypbricka i vattenmätare	1 320 kr	1 650 kr
Undersökning av vattenmätare	Självkostnad	Självkostnad
Länsning av vattenmätarbrunn	1 786,40 kr	2 233 kr
Vattenmätare ej tillgänglig för byte enligt ABVA*	1 320 kr	1 650 kr
Byte av frusen/skadad mätare	2 530,40 kr	3 163 kr
Förgäves besök	564,80 kr	706 kr

* månatlig kostnad

För arbeten som på fastighetsägarens begäran utförs utanför ordinarie arbetstid debiteras ett tillägg om 100 % av ovan angivna belopp.

fastighetsägarens begäran utförs utanför ordinarie arbetstid debiteras ett tillägg om 100 % av ovan angivna belopp.

§ 18 Särtaxa gällande brukningsavgifter

Om huvudmannens kostnad för att förse en viss eller vissa fastigheter med vatten och avlopp, i beaktansvärd omfattning avviker från fastigheterna inom verksamhetsområdet i övrigt, ska enligt lagen om allmänna vattentjänster avgifter utgå enligt särskilt antagen särtaxa.

Om det inte är skäligt att beräkna avgift enligt §§ 13-16 för viss fastighet får huvudmannen istället komma överens med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

§ 19 Hur brukningsavgifterna debiteras

Avgift enligt 13.1 a), c) och d) debiteras i efterskott per månad, kvartal, tertial eller halvår enligt beslut av huvudmannen. Avgift enligt 13.1 b) debiteras i efterskott på grundval av enligt mätning förbrukad vattenmängd, uppskattad förbrukning eller annan grund som anges i §§ 13 och 15.

Om debiterat belopp inte betalas inom tid som anges i räkningen, ska dröjsmålsränta

betalas på obetalt belopp enligt 6 § räntelagen från den dag betalningen skulle skett.

Om huvudmannen har beslutat att mätaravläsning inte ska ske inför varje debitering, får mellanliggande debiteringar ske efter uppskattad förbrukning. Mätaravläsning och debitering efter verklig förbrukning bör ske i genomsnitt minst en gång per år. Avläsning och debitering bör därjämte ske på fastighetsägarens begäran med anledning av fastighetsöverlåtelse.

§ 20 Fastighetsägares begäran om åtgärd avseende VA-förhållanden

Har fastighetsägare begärt att huvudmannen ska företa åtgärd för att underlätta eller möjliggöra hans brukande av anläggningen i visst fall eller avseende, eller har i övrigt särskild åtgärd påkallats på grund av fastighetens VA-förhållanden, får huvudmannen i stället komma överens med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

Taxans införande

§ 21 När taxan börjar gälla

Denna taxa träder i kraft 20xx-xx-xx. De bruksavgifter enligt 13.1, 13.3 och 13.7 samt § 15, som är baserade på uppmätning hos fastighetsägare, ska därvid tillämpas i fråga om den vattenmängd som levereras och den spillvattenmängd som släpps ut efter den ovan angivna dagen för taxans ikraftträdande.

Mål som rör tvist mellan fastighetsägare och huvudmannen beträffande tillämpning och tolkning av denna taxa prövas av mark- och miljödomstolen enligt 53 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster.

Riktlinje för reduktion av avgift för dagvatten

Inledning

För att uppmuntra fastighetsägare till egen hantering av dagvatten inom sin fastighet finns det en möjlighet till 90% reducerad dagvattenavgift vid uppfyllande av vissa kriterier.

I kriterierna ingår att med egna åtgärder och installationer hantera dagvatten och dräneringsvatten från den egna fastigheten, så att belastningen på den allmänna dagvattenanläggningen minskar.

När kriterierna uppfyllts genom de egna åtgärderna kan fastighetsägaren ansöka om att få en reducerad avgift för dagvatten.

Reduktion av avgift

För att få reduktion av avgiften ska allt dag- och dräneringsvatten tas om hand om inom fastigheten eller rinna direkt till en sjö eller ett vattendrag utan att passera annan fastighet. Åtgärderna ska fungera i alla årstider, även vid tjäle. Vid lutande hårdgjorda ytor, som inte låter vatten infiltrera marken, ska anordning finnas som tar hand om dagvatten innan det rinner ut från fastigheten.

Fastighetsägaren ska styrka hur dagvattenhanteringen fungerar med hjälp av dokumentation, ritningar och eventuellt bilder. Det ska också uppvisas att dräneringen inte är kopplad på spillvattenledningen och att spillvattenledningen är så pass tät att dag- eller dräneringsvatten inte kan tränga in.

Kriterier

Förutsättningen för att få reducerad avgift är att:

- Allt dagvatten tas hand om inne på fastigheten
- Allt dräneringsvatten tas hand om inne på fastigheten
- Allt dagvatten avleds till en sjö eller ett vattendrag utan att passera annan fastighet
- Allt dräneringsvatten avleds till en sjö eller ett vattendrag utan att passera annan fastighet

För fastighetsägare som uppfyller dessa kriterier kan en reduktion med 90% av dagvattenavgiften beviljas. Den reducerade avgiften kan omprövas av kommunen om förutsättningarna ändras och fastighetens åtgärder inte längre klarar av att hantera allt dag- och dräneringsvatten.

Dokumenttyp	Riktlinje
Beslutsinstans	Kommunfullmäktige
Beslutad	Välj datum
Senast reviderad	-
Giltig till	Tills vidare
Dokumentansvarig	VA-chef
Diarienummer	KS.2021.287

Upprättad: 2023-10-18

Diarienummer: KS.2023.295

Kommunstyrelsen

Revidering renhållningstaxa

Förslag till beslut i kommunfullmäktige

1. Anta förslag till justerade avgifter i renhållningstaxan, gällande från 1 januari 2024.

Sammanfattning

Det finns behov av att justera avgifterna i renhållningstaxan som en anpassning till rådande kostnadsläge. Taxan som gäller idag beslutades 2019-11-04 varefter någon justering inte gjorts. För 2023 prognostiseras ett underskott om 4,8 mnkr. De föreslagna höjningarna bedöms minska underskottet för 2024 till cirka 0,5 mnkr.

Kostnaderna i renhållningsverksamheten har ökat kraftigt under 2022 och hittills under 2023. Avfallshantering respektive slamhantering har kostnadsutvecklats i olika takt, för slamhanteringen har kostnadsutvecklingen varit högre. Förvaltningen föreslår därför uppräknig för slamhanteringen som baseras på ökade kostnader samt kostnadsjämförelse med andra kommuner, och för avfallshanteringen en uppräknig motsvarande index för 2022-2024 från och med 1 januari 2024.

Kommunen kommer att ta över ansvaret för att samla in förpackningsavfall från hushåll, FTI, den 1 januari 2024. Därefter, dock senast, från 2027 ska kommunen tillhandahålla fastighetsnära insamling, FNI, för pappers-, plast-, glas och metallförpackningar samt lättillgängliga insamlingsplatser för skrymmande förpackningar. Hur dessa nya skyldigheter kommer att påverka kommunens kostnader för denna avfallshantering är osäkert innan omfattningen klarlagd. Förvaltningen beräknas kunna klargöra detta under den senare halvan av 2024, och därefter kunna föreslå ny anpassad konstruktion av renhållningstaxan gällande från 2025.

Ärendebeskrivning

Renhållningsverksamheten i kommunen bedrivs som taxefinansierad verksamhet, kostnaderna ska täckas av de som avgifter verksamheten tar ut från brukarna av tjänsten.

Den nu gällande renhållningstaxan beslutades 2019-11-04 och har inte reviderats eller räknats upp sedan dess. Under åren 2022 och hittills under 2023 har kostnaderna i verksamheterna ökat kraftigt. Ökningen av kostnaderna härleds till slamhantering,

matavfallspåsar samt att personalstyrkan fyllts på till ordinarie antal. Utöver detta återfinns ökade kostnader för transporter, material och indexuppräknings av ingångna avtal samt en normal löneuppräknings för verksamhetens personal. Detta resulterar i ett prognostiserat underskott för 2023 om 4,8 mnkr. För år 2022 var motsvarande underskott 0,5 mnkr.

För 2023 beräknas renhållningsverksamhetens totala intäkter uppgå till cirka 15,9 mnkr, medan de beräknade kostnaderna i den senaste prognosen ligger på 20,7 mnkr. Av de totala intäkterna står hushållens abonnemang för cirka 11,3 mnkr, slamhantering för 4,1 mnkr, och övriga intäkter från företag och andra verksamheter för omkring 0,5 mnkr. Kostnader för avfallshantering under 2023 prognostiseras till 10,0 mnkr medan kostnader för slamhantering prognostiseras till 4,4 mnkr, varav 1,3 mnkr består av transportkostnader.

Övriga driftskostnader inklusive lönekostnader prognostiseras till 6,2 mnkr.

Sedan senaste taxebeslutet har kostnaderna för slamhantering och transporter ökat. Viss kostnadsökning kommer från att slampressen i Björnlunda avloppsreningsverk gått sönder, därmed behöver större mängder slam transporteras för extern behandling.

För matavfallspåsar har nya krav införts. Lagkravet säger att påsarna som används för insamling av matavfall ska certifieras enligt EN 13432, vilket innebär att de måste vara komposterbara och biologiskt nedbrytbara. Kostnaden för påsarna har därmed ökat från ca 0,2 mnkr årligen till ca 1,2 mnkr för 2023.

Gnesta kommun har en förhållandevis låg taxa för slamtömning i jämförelse, vilket skulle kunna indikera att detta område är det område där det tydligast märks att taxan inte reviderats sedan 2019. Nedan följer en jämförelse av kostnaden för tömning av en sluten tank på 3 kbm i Eskilstuna, Södertälje, Sörmlandsvatten samt Södertörns (SRVs) upptagningsområden.

3 kbm sluten tank	Gnesta	Eskilstuna	Södertälje	Sörmlandsvatten (Flen)	Södertörn (SRV)
Kostnad ink moms	930 kr	1 337 kr	1 280 kr	1 780kr	1 487 kr

De fyra verksamheterna ovan har en genomsnittlig tömningstaxa på 1 471 kr medan Gnestas taxa för motsvarande tjänst är 930 kr. I storleksordningen 58 % högre än nuvarande taxa i Gnesta. Detta tillsammans med de kostnadsökningar verksamheten mött, gör att förvaltningen bedömer att en särskild höjning av slamtömningstaxan är motiverad.

Renhållningsverksamheten har sedan taxebeslutet 2019 haft vakanser på personalsidan, men sedan sommaren 2023 är verksamheten fullt bemannad. Taxan

2019 var balanserad för full bemanning, men eftersom ingen taxejustering gjorts, samtidigt som personalkostnaden ökat, täcker dagens personalbudget inte kostnaden för verksamheten vid full bemanning.

Enligt prisindex för kommunal verksamhet som tas fram av SKR, har personalkostnadsindex ökat med 23,6% sedan 2019.

Förvaltningen har inlett en översyn för att undersöka möjligheter att begränsa kostnadsökningarna gentemot taxekollektivet. I nuläget bedömer förvaltningen att vissa åtgärder, som att upphandla nya matavfallspåsar, kan ha potential att minska kostnaderna för hushållsavfallet i storleksordningen 0,5 mnkr, medan kostnaderna för slamhanteringen förutspås bli oförändrade eller möjligtvis öka något jämfört med nuvarande nivå.

Exempel på avgifter före och efter föreslagen höjning

Fast avgift för en- och tvåfamiljshus samt fritidsboende	
Avgift 2023: 1 238 kr inklusive moms	Avgift 2024: 1 431 kr inklusive moms

Fast avgift för flerfamiljshus	
Avgift 2023: 1 068 kr inklusive moms	Avgift 2024: 1 235 kr inklusive moms

Fast avgift verksamheter	
Avgift 2023: 663 kr inklusive moms	Avgift 2024: 776 kr inklusive moms
Per anläggning hos verksamheten inklusive moms	Per anläggning hos verksamheten inklusive moms

Passerkort till Gnesta återvinningsgård	
Avgift 2023: 100 kr inklusive moms	Avgift 2024: 116 kr inklusive moms

Slamtömning, schemalagd årligen en gång	
Avgift 2023: 930 kr inklusive moms	Avgift 2024: 1302 kr inklusive moms

Anläggning med volym upp till 3 m ³	Anläggning med volym upp till 3 m ³
--	--

Spolning av brunn, tank samt rör	
Avgift 2023: 1 304 kr inklusive moms Frankörningsavgift per fastighet, när samtidig slamtömning inte sker	Avgift 2024: 1 826 kr inklusive moms Frankörningsavgift per fastighet, när samtidig slamtömning inte sker
Avgift 2023: 1 199 kr inklusive moms Avgift per timme vid fastighet	Avgift 2024: 1 679 kr inklusive moms Avgift per timme vid fastighet

Förpackningsinsamling och fastighetsnära insamling

Parallellt planerar förvaltningen för kommande förändringar i och med övertagandet av förpacknings- och tidningsinsamlingens (FTIs) insamlingsstationer samt införandet av fastighetsnära insamling (FNI).

Förordningen 2022:1274, som har införts i svensk lag genom förpacknings- och returpapperslagen, 2011:747 anger att kommunen är ansvarig för insamlingen av förpackningsavfall från hushåll. Enligt förordningen ska kommunerna ta över ansvaret för att samla in förpackningsavfall från hushåll och samlokaliserade verksamheter, FTI, den 1 januari 2024. Från 2027 ska kommunerna tillhandahålla fastighetsnära insamling, FNI, för pappers-, plast-, glas och metallförpackningar samt lättillgängliga insamlingsplatser för skrymmande förpackningar. FNI kommer att genomföras successivt från 2024 för att vara helt infört till 1 januari 2027. Gnesta kommun kommer fortsätta samla in förpackningar genom återvinningsstationer tills den fastighetsnära insamlingen är fullt utbyggd 2027. Det är även möjligt att det även därefter kommer finnas ett visst behov av återvinningsstationer för vissa typer av förpackningar. Målet med fastighetsnära insamling är att göra det enklare för fastighetsägare att kasta förpackningar för återvinning.

Kommunen får ersättning från producenterna av förpackningar för insamlingen. Detta innebär att kommunen handlar upp tjänsten i ett första steg och tecknar avtal med entreprenörer som ska utföra insamlingen, då resurser att sköta insamlingen i egen regi saknas.

Hur dessa nya skyldigheter kommer att påverka kommunens kostnader och intäkter för avfallshantering är osäkert innan omfattningen är helt klarlagd. Förvaltningen beräknar klargöra detta under den senare halvan av 2024, och därefter kunna föreslå ny anpassad konstruktion av renhållningstaxan från 2025.

Utifrån kostnadsökningarna och de möjliga besparingarna som förvaltningen ser skulle kunna vara möjliga för 2024, beräknas taxan för slamhantering behöva höjas med 40 % för samtliga delar inom området. För övriga avfallstaxor föreslås en höjning motsvarande prisindex för kommunal verksamhet (PKV) för 2022-2024, vilket uppgår till 15,6%. Uppräkningen motsvarande detta index föreslås för att undvika en situation där verksamheten fortsätter att bygga upp underskott mot skattekollektivet, och istället komma närmare en ekonomi i balans. De föreslagna höjningarna bedöms minska renhållningsenhetens underskott för 2024 till cirka 0,5 mnkr. Ovan föreslagna procentuella justeringar har medfört att kronbeloppen i bilagt taxedokument reviderats.

Indexjustering av avgifter i renhållningstaxan

Förvaltningen avser att ta fram en omarbetad taxekonstruktion under 2024 som möjliggör årlig indexuppräknings enligt PKV. Den grundläggande tanken bakom att tillämpa indexjustering är att priset för en vara eller en tjänst ska följa utvecklingen av det index som priset har knutits till. På så sätt kan ett pris som är bestämt till ett visst belopp följa exempelvis den allmänna kostnadsutvecklingen i samhället eller inom en viss sektor. Fördelarna med att använda indexjustering av avgifter i kommunala taxor är att det innebär dels en minskad administration och dels att avgifterna i taxan kommer att följa utvecklingen av de kommunala kostnaderna för tillhandahållandet av tjänsten.

Indexjustering kan däremot inte kompensera för extraordinära, lokala, kostnadsökningar eller minskningar. Då behöver själva avgiften ändras grundligare, exempelvis genom en ny taxekonstruktion.

PKV lämpligt index för kommunala taxor

Vid indexjustering bör det index väljas som bäst återspeglar kostnadsförändringar för aktuell verksamhet. Det förekommer att man använder förändringen av konsumentprisindex, KPI, för att indexjustera avgifter i kommunala taxor. Detta bedöms som mindre lämpligt eftersom KPI mäter den genomsnittliga prisutvecklingen för hela den privata inhemska konsumtionen i Sverige. Utvecklingen av kommunernas kostnader skiljer sig typiskt sett från den allmänna prisutvecklingen och därför publicerar SKR sedan ett antal år ett prisindex för kommunal verksamhet, PKV. Indexet är avsett att användas av kommunerna som underlag vid beräkning av kostnadernas utveckling i fasta löner och priser. PKV tas fram genom att priserna för löner, material och tjänster samt köpt verksamhet viktas till ett genomsnittligt pris. PKV anses därför mer lämpligt än KPI som grund för indexjustering av avgifter i kommunala taxor.

Att använda indexjustering i de egna taxorna

Vid indexjustering av de avgifter som Gnesta kommun tar ut enligt renhållningstaxan måste fullmäktige ha fattat beslut om detta. Principerna för hur indexjustering ska ske måste således finnas intagna i den taxa med avgifter som gäller för det aktuella området. Förvaltningen föreslår därför att dessa principer förs in i kommande nykonstruerade renhållningstaxa från 1 januari 2025.

En taxebestämmelse om indexjustering bör, mot bakgrund av Mark- och miljööverdomstolens dom den 9 april 2018 i mål nr M 4452-17 innehålla följande komponenter:

Grundavgifternas storlek alternativt principerna för hur de ska räknas fram, vilket basår som är utgångspunkt för justeringen, vilket index som ska användas för justeringen, och med vilket tidsintervall som justeringen får/ska ske.

Juridiska konsekvenser

Ej tillämplig i detta ärende

Jämställdhetsanalys utifrån checklista

Ej tillämplig i detta ärende

Överensstämmelse med kommunens styrdokument

Kommunallagen, gällande en budget i balans och god ekonomisk hushållning

Beslutsunderlag

1. Tjänsteskrivelse 2023-10-18
2. Renhållningstaxa 2024

Jesper Berndt Dahl
Kanslichef

Anders Axelsson
Kommunchef

Anders Ramqvist
T.f samhällsbyggnadschef

Jonas Ek
Renhållningschef

Samir Sandberg
Ekonomichef

Sändlista

- ~ Ärendet
- ~ Kommunfullmäktige
- ~ Kommunchef
- ~ Ekonomichef
- ~ Renhållningschef

Renhållningstaxa

Taxor och avgifter

Dokumenttyp	Renhållningstaxa
Beslutsinstans	Kommunfullmäktige
Beslutad	2023-11-20
Senast reviderad	2023-11-02
Giltig till	tills vidare
Dokumentansvarig	Förvaltningschef
Diarienummer	KS.2023.295
Dokumentinformation	Taxor och avgifter
Dokumentet gäller för	Fastighetsägare

Innehållsförteckning

Allmänt	3
Avgiftsskyldighet	3
Hämtningsfrekvens och behållare för mat- och restavfall	3
Förekommande frekvenser	3
Behållare.....	4
Uppehåll i hämtning	4
Befrielse från hämtning och budad hämtning.....	5
Delat kärl	5
Avgifter hushållsavfall	5
Fast avgift en- och tvåfamiljshus samt fritidsboende.....	5
Fast avgift flerfamiljshus	6
Fast avgift verksamheter	6
Passerkort till Gnesta Återvinningsgård	6
Hämtningsavgift mat- och restavfall	7
Container för mat- och restavfall	8
Verksamheter med enbart matavfall	8
Gångavstånd	8
Tjänster utöver ordinarie hämtning av mat- och restavfall	9
Farligt avfall	9
Extra hämtning mat- och restavfall.....	9
Extra hämtning av mat- och restavfall vid nästa ordinarie hämtningstillfälle	9
Extra hämtning av mat- och restavfall inom tre arbetsdagar	10
Trädgårdsavfall	10
Grovavfall.....	10
Sniglar.....	10
Slamtömning	11
Hämtningsfrekvenser och avgifter	11
Framkomlighet	12
Bomkörning.....	13

Fosforfällor	13
Spolning av brunn, tank samt rör	13
Tömning av fettavskiljare.....	14
Latrinhämtning.....	14
Övriga uppdrag slam- och spoltjänster	14

Allmänt

1 § Denna taxa gäller för hushållsavfall och därmed jämförligt avfall inom Gnesta kommun. Insamlingen sköts av den upphandlade renhållningsentreprenören på uppdrag av Kommunstyrelsen. Avgifter för insamling, transport, återvinning och behandling av avfall tas ut i enlighet med de belopp och de villkor som framgår av denna taxa samt av gällande renhållningsordning för Gnesta kommun.

Renhållningsavgifter regleras i 27 kap miljöbalken (1998:808) § 4-6.
Kommunfullmäktige beslutar om taxan.

Alla avgifter i taxan anges inklusive moms.

Avgiftsskyldighet

2 § Avgiftsskyldig är, enligt denna taxa, fastighetsägare inom Gnesta kommun. Med fastighetsägare avses den som äger en fastighet eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska anses som fastighetsägare. Tomträttshavare jämställs med fastighetsägare.

3 § Det är fastighetsägarens skyldighet att betala för renhållning och därför ska ägaren alltid stå för renhållningsabonnemanget. Om hyresgäst eller nyttjanderättshavare finns på fastigheten får fastighetsägaren själv debitera denna.

4 § Efter överenskommelse kan Gnesta kommun i vissa fall godkänna att abonnemanget står på hyresgäst eller nyttjanderättshavare om denna är en näringsidkare. Skulle dock hyresgästen eller nyttjanderättsinnehavaren inte betala sitt abonnemang har Gnesta kommun rätt att omedelbart avsluta abonnemanget och överföra det på fastighetsägaren. Gnesta kommun skall omedelbart underrätta fastighetsägaren när sådana åtgärder sker.

5 § Ändringar av ägandeförhållande för fastighet, eller annan ändring som berör avfallshanteringen såsom adressändring, skall snarast anmälas till Gnesta kommun.

6 § Möjlighet till säsongshämtning enligt renhållningsordning för Gnesta kommun finns och debiteras för aktuell period. I de fall där taxan icke är direkt tillämplig äger Kommunstyrelsen rätt att separat avgöra särskild avgift.

Hämtningsfrekvens och behållare för mat- och restavfall

Förekommande frekvenser

7 § Mat- och restavfall hämtas i normalfallet varannan vecka. Storlek på kärl är beroende av volymen avfall. Från flerfamiljshus och hyresfastigheter kan avfallet hämtas varje vecka. Från företag med större mängder matavfall kan avfall hämtas två gånger per vecka. Från fritidshus hämtas avfallet varannan vecka under perioden maj till september. Extra hämtning utöver ordinarie hämtning kan budas vid behov.

För samtliga kategorier gäller att hämtning och dimensionering ska anpassas så att sanitär olägenhet ej uppstår.

8 § Förlängt hämtningsintervall, det vill säga hämtning var fjärde vecka, kan beviljas om egen kompostering av matavfall är anmäld till och godkänd av Samhällsbyggnadsnämnden.

Behållare

9 § Kärll för mat- och restavfall tillhandahålls av kommunen. Det åligger fastighetsägaren eller den som har nyttjanderätt att sköta rengöringen av kärlden i erforderlig omfattning. Kärllrengöring kan utföras mot en avgift.

Avgift: 225 kr per kärll inklusive moms

10 § Fastighetsägare som önskar byta storleken på sitt kärll måste ansöka om det. För kärllbytet debiteras en avgift.

Avgift: 112 kr per kärll inklusive moms

Avgift för kärllbyte debiteras dock inte om:

- en ansökan om kärllbyte inkommer inom två månader från det att en fastighet byter ägare
- större kärll önskas då det för fastigheten tillkommit blöjbarn
- Kommunstyrelsen beslutar om budad hämtning av restavfall tre gånger per år vilket medför ett kärllbyte
- en ansökan om kärllbyte inkommer inom två månader från det att det på fastigheten skett ett byte av hyresgäst

11 § Kommunstyrelsen kan besluta om flyttning av kärll om det saknas möjlighet för sophämtningsfordon att vända. Kommunstyrelsen äger rätt att separat bedöma och pröva varje enskilt fall.

Uppehåll i hämtning

12 § Uppehåll från hämtningen av mat- och restavfall vid permanentbostad kan efter ansökan medges under förutsättning att bostaden inte kommer att användas under en sammanhängande tid av minst tre månader. För fritidsboende kan uppehåll enbart medges om bostaden ej kommer att användas under hela hämtningsperioden (maj – september). Uppehåll från avfallshämtningen är tidsbegränsat till maximalt ett år per ansökan. Medges uppehåll debiteras kunden enbart en fast avgift vilken är reducerad med 77 kr. Reduceringen motsvarar kostnaden för gröna påsar. Hämtningsavgift debiteras inte. Ansökan ska lämnas till Kommunstyrelsen senast tre veckor före den avsedda uppehållsperioden. Dispens kan inte ges i efterhand.

Befrielse från hämtning och budad hämtning

13 § Fastighetsägare som inte använder sin bostad för permanent- eller fritidsboende, då besök vid fastigheten enbart sker för tillsyn utan övernattning samt att det i övrigt finns särskilda skäl, kan efter ansökan medges obligatorisk budad hämtning tre gånger per år av restavfall eller befrias helt från hämtningen av mat- och restavfall.

Medges obligatorisk budad hämtning tre gånger per år debiteras en fast avgift samt hämtningsavgift. Budad hämtning kräver egen kompostering av matavfall vilken är anmäld till och godkänd av Samhällsbyggnadsnämnden samt att restavfallet som uppstår ryms i ett kärl på 80 liter. Den fasta avgiften är reducerad med 77 kr, vilket motsvarar kostnaden för gröna påsar.

Medges befrielse från hämtning av mat- och restavfall debiteras inte hämtningsavgift medan en fast avgift kan komma att debiteras beroende på beslutets omfattning. I de fall fast avgift debiteras är avgiften reducerad med 77 kr, vilket motsvarar kostnaden för gröna påsar.

Delat kärl

14 § Det är möjligt att ansöka om delat kärl för hushållsavfall. Delning av kärl kan efter ansökan medges för gränsgrannar eller grannar med mellanliggande väg. Vid delat kärl betalar samtliga aktuella hushåll en fast avgift. Om samtliga aktuella hushåll har en egen kompostering av matavfall vilken är anmäld till och godkänd av Samhällsbyggnadsnämnden är den fasta avgiften reducerad med 77 kr, vilket motsvarar kostnaden för gröna påsar. En hämtningsavgift fördelas mellan de aktuella hushållen.

Avgifter hushållsavfall

Fast avgift en- och tvåfamiljshus samt fritidsboende

15 § En fast avgift betalas för en- och tvåfamiljshus samt fritidsboende vilken täcker kostnader för återvinningsgården, insamling av farligt avfall, gröna påsar, behandlingsavgift för avfallet på återvinningsgården/farligt avfall, planering, administration samt information. Vid egen kompostering av matavfall vilken är anmäld till och godkänd av Samhällsbyggnadsnämnden är den fasta avgiften reducerad med 77 kr, vilket motsvarar kostnaden för gröna påsar.

Med en- och tvåfamiljshus menas en fastighet som är taxerad som småhus, det vill säga villor, radhus och kedjehus. Med fritidshus menas en bostadsfastighet där ingen är folkbokförd och där det enbart finns behov av säsongsbunden hämtning av avfall.

En fastighet kan bestå av flera bostäder eller hushåll, som vart och ett ska betala en fast avgift samt ha ett abonnemang som motsvarar den uppkomna mängden hushållsavfall.

Fast avgift: 1 431 kr per hushåll inklusive moms

Fast avgift flerfamiljshus

16 § En fast avgift betalas för alla hushåll inom flerfamiljshus vilken täcker kostnader för återvinningsgården, insamling av farligt avfall, gröna påsar, behandlingsavgift för avfallet på återvinningsgården/farligt avfall, planering, administration samt information.

Fast avgift: 1 235 kr per hushåll inklusive moms

Fast avgift verksamheter

17 § En fast avgift betalas av alla verksamheter vilken täcker kostnader för gröna påsar, planering, administration samt information. Vid egen kompostering av matavfall vilken är anmäld till och godkänd av Samhällsbyggnadsnämnden är den fasta avgiften reducerad med 77 kr, vilket motsvarar kostnaden för gröna påsar.

Med verksamhet menas sådana företag, skolor, äldreboenden och föreningar som genererar med hushållsavfall jämförligt avfall och som därmed måste ha hämtning av hushållsavfall genom kommunen.

Fast avgift: 766 kr per anläggning hos verksamheten inklusive moms

Passerkort till Gnesta Återvinningsgård

18 § Alla hushåll som betalar fast avgift får ett passerkort till Gnesta Återvinningsgård på Vackerby Industriväg 11 i Gnesta. Kortet öppnar infartsbommen till gården under de tider återvinningsgården har öppet. Kortet skall betraktas som en värdehandling. Om kundförhållandet upphör mellan fastighetsägaren och kommunen ska kortet hanteras enligt kommunens anvisningar. Borttappat passerkort ersätts mot en avgift.

Avgift: 116 kr inklusive moms

19 § Hushåll som ej är boende i Gnesta kommun kan köpa passerkort med ett visst antal besök till återvinningsgården.

Avgift inklusive moms	
1 besök	231 kr
5 besök	925 kr
10 besök	1 387 kr

20 § Verksamheter kan köpa ett passerkort och ladda det med ett visst antal besök till återvinningsgården. Verksamheter kan lämna allt som gården tar emot utom farligt avfall. Volymen är begränsad till 3 m³ per tillfälle.

Avgift inklusive moms	
1 besök	369 kr
3 besök	1 106 kr
5 besök	1 844 kr
10 besök	3 688 kr

Hämtningsavgift mat- och restavfall

21 § Hämtningsavgiften återspeglar kommunens avgifter för hämtning av mat- och restavfall och behandling av detta inklusive avfalls- och förbränningsskatter. Avgiften är beräknad utifrån den volym kärlet har och är angiven inklusive moms.

Kärl	Helår 104 ggr	Helår 52 ggr	Helår 26 ggr	Helår 12ggr*	Fritid 12ggr	Fritid 6ggr*
80 liter	4 596 kr	1 836 kr	860 kr	409 kr	477 kr	217 kr
140 liter	5 262 kr	2 327 kr	1 103 kr	492 kr	593 kr	274 kr
190 liter	6 142 kr	2 750 kr	1 311 kr	566 kr	694 kr	312 kr
240 liter	7 196 kr	3 246 kr	1 553 kr	658 kr	814 kr	361 kr
370 liter	10 977 kr	4 957 kr	2 372 kr	1 001 kr	1 242 kr	550 kr
660 liter	18 164 kr	8 010 kr	3 853 kr	1 577 kr	3 760 kr	859 kr

* Kräver godkänd anmälan om kompostering till Samhällsbyggnadsnämnden. Kompostering av allt matavfall kan efter anmälan godkännas för en sluten kompostbehållare för åretruntbruk som kan anordnas utan olägenhet för omgivningen.

22 § Vid beslut om obligatorisk budad hämtning tre gånger per år debiteras en hämtningsavgift. Hämtningsavgiften omfattar tre hämtningar av restavfall samt behandling från ett kärl på 80 liter.

Avgift: 237 kr per år inklusive moms

Container för mat- och restavfall

23 § Hämtningsavgiften baseras på storleken på container och ett visst antal tömningar, inklusive utställning, hyra, tömning och behandlingsavgift. Avgiften är angiven inklusive moms. För specialöverenskommelser såsom hämtning med containersystem, förändrade hämtningsfrekvenser med mera lämnas offert.

Container	Helår 104 ggr	Helår 52 ggr	Helår 26 ggr	Fritid 12 ggr
3 m ³	143 888 kr	71 945 kr	35 972 kr	16 602 kr
4 m ³	158 031 kr	79 015 kr	39 507 kr	18 235 kr
6 m ³	186 315 kr	93 157 kr	46 579 kr	21 498 kr
8 m ³	214 599 kr	107 300 kr	53 650 kr	24 762 kr
10 m ³	242 883 kr	121 441 kr	60 721 kr	28 025 kr

Verksamheter med enbart matavfall

24 § Vissa verksamheter har enbart hämtning av matavfall. Hämtningsavgiften återspeglar kommunens avgifter för hämtning av matavfall och behandling. Avgiften är beräknad utifrån den volym kärlet eller containern har och är angiven inklusive moms. Verksamheter med enbart matavfall får ha kärl på maximalt 190 l eller container på 3 m³ då större kärl/container med enbart matavfall är för tunga ur arbetsmiljösynpunkt och inte tekniskt hanterbara.

Kärl	Helår 104 ggr	Helår 52 ggr	Helår 26 ggr	Fritid 12 ggr
80 liter	5 797 kr	2 437 kr	1 161 kr	616 kr
140 liter	7 364 kr	3 378 kr	1 629 kr	836 kr
190 liter	8 994 kr	4 177 kr	2 024 kr	1 023 kr
3 m ³	188 916 kr	94 458 kr	47 230 kr	21 798 kr

Gångavstånd

25 § Vid längre gångväg än 10 m debiteras en avgift per år. Avgiften är beräknad utifrån antalet hämtningar per år och är angiven inklusive moms.

Gångavstånd	104 ggr	52 ggr	26 ggr	12 ggr	6 ggr
10 - 19 m	1 563 kr	781 kr	391 kr	180 kr	90 kr
20 - 29 m	3 126 kr	1 563 kr	781 kr	361 kr	180 kr
30 - 39 m	4 689 kr	2 344 kr	1 172 kr	541 kr	271 kr
40 - 49 m	6 252 kr	3 126 kr	1 563 kr	721 kr	361 kr
50 - 59 m	7 815 kr	3 907 kr	1 954 kr	902 kr	451 kr

Tjänster utöver ordinarie hämtning av mat- och restavfall

Farligt avfall

26 § Farligt avfall från hushåll kan lämnas avgiftsfritt på Gnesta Återvinningsgård på Vackerby Industriväg 11 i Gnesta. Det kan även lämnas avgiftsfritt genom fastighetsnära insamling inom ramen för Röda boxen-systemet för villor och FA-stationssystemet för flerfamiljsfastigheter.

Extra hämtning mat- och restavfall

27 § Efter budning kan extra hämtning av mat- och restavfall utföras utöver ordinarie hämtning. Den extra hämtningen kan antingen ske vid nästa ordinarie hämtningstillfälle eller inom tre arbetsdagar. I tabellerna anges avgift per extra hämtningstillfälle baserat på ordinarie hämtningsintervall och storlek på kärl. Avgiften är angiven inklusive moms.

Extra hämtning av mat- och restavfall vid nästa ordinarie hämtningstillfälle

Kärl	Helår 104 ggr	Helår 52 ggr	Helår 26 ggr	Helår 12 ggr	Fritid 12 ggr	Fritid 6 ggr
80 liter	*	*	*	79 kr	84 kr	81 kr
140 liter	*	*	*	86 kr	95 kr	91 kr
190 liter	*	*	*	92 kr	103 kr	97 kr
240 liter	*	*	*	99 kr	113 kr	105 kr
370 liter	*	*	*	128 kr	148 kr	136 kr
660 liter	*	*	*	177 kr	216 kr	188 kr
Säck upp till 160 liter	134 kr	134 kr	134 kr	134 kr	134 kr	134 kr
Lösmängd per m ³	436 kr	436 kr	436 kr	436 kr	436 kr	436 kr

* Tjänst ej tillgänglig då nästa ordinarie hämtningstillfälle innebär hämtning enligt befintligt hämtningsintervall.

Extra hämtning av mat- och restavfall inom tre arbetsdagar

Kärl	Helår	Helår	Helår	Helår	Fritid	Fritid
	104 ggr	52 ggr	26 ggr	12 ggr	12 ggr	6 ggr
80 liter	794 kr	786 kr	784 kr	785 kr	791 kr	787 kr
140 liter	801 kr	795 kr	793 kr	792 kr	800 kr	796 kr
190 liter	809 kr	803 kr	801 kr	798 kr	808 kr	802 kr
240 liter	820 kr	813 kr	810 kr	806 kr	818 kr	810 kr
370 liter	855 kr	846 kr	842 kr	833 kr	854 kr	842 kr
660 liter	919 kr	904 kr	898 kr	882 kr	922 kr	894 kr
Säck upp till 160 liter	839 kr	839 kr	839 kr	839 kr	839 kr	839 kr
Lösmängd per m ³	1 186 kr	1 186 kr	1 186 kr	1 186 kr	1 186 kr	1 186 kr

Trädgårdsavfall

28 § Trädgårdsavfall kan efter budning hämtas vid fastigheten mot en avgift. Vid beställning skall mängden uppges. Avfallet skall vid hämtning vara placerat vid tomtgräns så nära angöringsplatsen för hämtningsfordon som möjligt. Trädgårdsavfallet ska vara emballerat enligt Gnesta kommuns anvisning.

Avgift: 301 kr per m³ inklusive moms

Grovavfall

29 § Sorterade grovsopor från hushållsfastigheter kan lämnas avgiftsfritt på Gnesta Återvinningsgård på Vackerby Industriväg 11 i Gnesta. Som grovsopor räknas inte byggmaterial, material innehållande asbest (tex eternit), slipers, jord, sten eller liknande, inte heller större bildelar, värmepannor, varmvattenberedare, hydroforer etc. På återvinningsgården kan man inte lämna mat- eller restavfall.

30 § Grovavfall kan efter budning hämtas vid fastigheten mot en avgift. Vid budning skall mängd och typ av avfall uppges. Avfallet skall vara tydligt utmärkt med påskrift som talar om att det är grovavfall. Avståndet från uppställningsplatsen till hämtningsfordonet får ej överstiga 10 meter.

Avgift: 301 kr per m³ eller styck inklusive moms

Sniglar

31 § Döda sniglar får inte läggas i vanliga kärlet för mat- och restavfall då det utgör ett arbetsmiljöproblem och potentiellt sanitärt problem. Döda sniglar kan hämtas efter budning och mot en avgift. Särskilda käril måste användas vilka tillhandahålls av Gnesta kommun.

Avgift: 301 kr per käril inklusive moms

Slamtömning

Hämtningsfrekvenser och avgifter

32 § Tömning av slam från en enskild avloppsanläggning för hushåll sker genom kommunens försorg. I angivna grundavgifter ingår slangdragning upp till och med 10 meter.

Slamavskiljare eller minireningsverk med WC påkopplat slamtöms minst en gång per år enligt av kommunen fastställt schema. Slamavskiljare för enbart bad-, disk- och tvättvatten utan WC påkopplat slamtöms minst en gång vartannat år enligt av kommunen fastställt schema. En sluten tank slamtöms minst en gång per år enligt av kommunen fastställt schema. Förlängt tömningsintervall kan medges efter ansökan om dispens till Samhällsbyggnadsnämnden. Dispens medges för högst ett år i taget.

Om en avloppsanläggning behöver tömmas oftare kan beställning ske genom utökad schemaläggning eller budning. Budning innebär att kund ringer till kommunen och beställer hämtning när det är dags för tömning. Tömningen sker inom en vecka. En budning ett år kan ersätta den schemalagda tömningen samma år.

	Tjänst	Avgift inkl moms
Grundavgift för schemalagd tömning	Anläggning med volym upp till 3 m ³	1 302 kr
	Anläggning med volym på 3,1 - 6 m ³	1 740 kr
	Enbart tömning av slamavskiljare för BDT	1 096 kr
Tillägg utöver grundavgift	Per m ³ utöver 6 m ³	332 kr
	Budad tömning inom en vecka	434 kr
	Budad tömning av urintank inom en vecka	553 kr
	Tömning av BDT i samband med annan slamtömning	419 kr
	Akuttömning samma dag, beställd innan kl 14	819 kr
	Akuttömning samma dag, vid beställning efter kl 14 vardagar eller helg/helgdagar	5 151 kr
	Sluttömning med beställning minst 5 arbetsdagar innan tömning. Slamtömning sker på överenskommen vardag	434 kr
	Slangdragning 11-20 m	56 kr
	Slangdragning 21-30 m	112 kr
	Slangdragning 31-40 m	168 kr
	Slangdragning 41-50 m	224 kr
	Slangdragning över 50 meter, avgift per timme, minimidebitering 0,5 timme	1 481 kr
	Framgrävning av övertäckt brunnslöck eller koppling, avgift per timme	494 kr
	Tömning med ett mindre fordon, avgift per timme och fastighet	1 826 kr

Framkomlighet

33 § Vid slamtömning är det fastighetsägaren som ansvarar för att vägen är framkomlig för slambilen i enlighet med renhållningsföreskrifterna. Det innebär att transportvägen måste vara minst 3 m bred, vara fri från buskar och grenar minst 1 m på varje sida av vägen och fri från buskar och grenar upp till och med 4 m på höjden. Vägen ska vara erforderligt halkbekämpad och snöröjd. Det ska även vara halkbekämpat och snöröjt mellan uppställningsplatsen för tömningsfordon och fram till platsen för tömning. I samband med tömning gäller arbetsmiljöverkets regler om bland annat tunga lyft och draglängder för slang. Det är fastighetsägarens ansvar att åtgärda eventuella brister.

Bomkörning

34 § Kan tömning ej utföras på grund av att vägen fram till brunn eller området runt tömningsplats ej är framkomlig, otillräckligt buskröjd, snöröjd, sandad eller att plats för slamtömning ej är uppmärkt debiteras en framkörningsavgift.

Avgift: 760 kr inklusive moms

Fosforfällor

35 § I avgiften ingår tömning av materialet i fosforfällan men inte påfyllnad av nytt material. Fastighetsägaren ansvarar för påfyllnad av material.

	Tjänst	Avgift inkl moms
Grundavgift för schemalagd tömning	Kassett/säck under 100 kg, per styck	3 157 kr
	Kassett/säck över 100 kg, per styck	5 328 kr
	Lösvikt, per brunn	7 203 kr
	Behandlingsavgift, per m ³	454 kr
Tillägg utöver grundavgift	Budad tömning inom en vecka	987 kr
	Akuttömning samma dag, beställd innan kl 14	1 974 kr
	Akuttömning samma dag, vid beställningen efter kl 14 vardagar eller helg/helgdag	2 960 kr

Spolning av brunn, tank samt rör

36 § Vid spolning av brunn, tank samt rör tillhörande ett enskilt avlopp krävs slamtömning av anläggningen i anslutning till spolningen.

Tjänst	Avgift inkl moms
Framkörningsavgift per fastighet, när samtidig slamtömning inte sker	1 826 kr
Avgift per timme vid fastighet	1 679 kr

Tömning av fettavskiljare

37 § Tömning av fettavskiljare utförs enligt angivna avgifter.

	Tjänst	Avgift inkl moms
Grundavgift för schemalagd tömning	Tömning av fettavskiljare	3 947 kr
Tillägg utöver grundavgift	Budad tömning inom en vecka	987 kr
	Akuttömning samma dag, beställd innan kl 14	1 974 kr
	Akuttömning samma dag, vid beställningen efter kl 14 vardagar eller helg/helgdag	4 934 kr

Latrinhämtning

38 § Hämtning kan ske av enstaka latrinkärl på förutbestämd hämtningsdag mot en avgift. I avgiften ingår engångsbehållare.

Avgift: 364 kr per latrinkärl inklusive moms

Övriga uppdrag slam- och spoltjänster

39 § För övriga uppdrag för slam- och spoltjänster som inte finns specificerade i övrigt i denna taxa debiteras en avgift per timme.

Avgift: 2 073 kr per timme inklusive moms

Sammanträdesdatum: 2023-10-27
Diarienummer: KS.2023.384

§ 175

Framtidsplan Gnesta kommun

Förslag till beslut i kommunfullmäktige

1. Fastställer Framtidsplan 2024-2026 för Gnesta kommun
2. Skattesatsen för 2024 förblir oförändrad, 22,12 procent.

Sammanfattning av ärendet

Inför varje nytt år beslutas om Framtidsplan för Gnesta kommun. Framtidsplanen är kommunens samlade styrdokument på övergripande nivå. I planen återfinns kommunfullmäktiges inriktningsmål, finansiella mål, styrmodell samt tilldelade. Här finns också viktiga planerings-förutsättningar som skattesats och befolkningsprognos. Dessutom innehåller Framtidsplanen den politiska överenskommelsen och de politiska prioriteringarna samt de prioriterade uppdrag för planperioden. För att utveckla uppföljningen av Framtidsplanen har det också kopplats ett antal indikatorer till respektive inriktningsmål dessa indikatorer finns som bilaga till framtidsplanen. Investerings- och exploateringsbudget kompletteras som ett ytterliga dokument under 2023.

Utifrån Gnesta kommuns Framtidsplan beslutar nämnderna om sin egen verksamhetsplan med verksamhetsbeskrivning och mål för nämnden med tillhörande mått och indikatorer för uppföljning samt budget per verksamhetsområde.

Beslutsunderlag

1. Tjänsteskrivelse 2023-10-23
2. Förslag till Framtidsplan 2024-2026

Tjänsteförslag

1. Fastställer Framtidsplan 2024-2026 för Gnesta kommun
2. Skattesatsen för 2024 förblir oförändrad, 22,12 procent.

Förslag till beslut på sammanträdet

Håkan Ekstrand (C) lämnar tilläggsförslag, från oppositionsgruppen C- L-KD, till Framtidsplanen med lydelsen;

- 1) 300.000:- för framtagande och genomförande av strategiska planer, varav 200.000:- öronmärks specifikt för framtagande av miljö och hållbarhetsplanen.
- 2) Samhällsbyggnadsnämnden tillförs 300.000:- för uppdatering och revidering av detaljplanen över verksamhetsområdet Sigtuna, för möjlighet till utveckling av befintliga verksamheter och företag samt nya företagsetableringar.
Detta finansieras genom att minska reserven demografi och oförutsett med motsvarande belopp.
- 3) 100.000:- i extra föreningsbidrag att sökas för drift och underhåll av föreningsbyggnader, lokaler och anläggningar.
Detta finansieras genom att 100.000:- öronmärks av posten föreningsbidrag under kommungemensamma medel.
- 4) Ur samhällsbyggnads post ”underhåll av utemiljöer”, anslås 80.000:- specifikt för uppsnygning av rondeller.
- 5) Revisionen tillförs 75.000:-, för att säkerställa revision enligt ny standard och god sed.
Detta finansieras genom att minska reserven i kommungemensamma poster.

Linda Lundin (S) lämnar tilläggsförslag med lydelsen, Tidigare anslag om 500 tkr för underhåll av utemiljöer kvarstår från tidigare år. En plan tas fram för att se hur anslaget ska användas. Planen kan bland annat ta upp miljöer kring rondeller, torg eller andra offentliga miljöer i tätorterna.

Linda Lundin (S) föreslår avslag på punkten fem i Håkan Ekstrands (C) m fl (C- L-KD) tilläggsförslag.

Per Sicking (V) och Daniel Wohlgemuth (MP) meddelar att de inte deltar i beslutet

Beslutsgång

Ordföranden redogör för tänkt beslutsgång, där det framskrivna förslaget ställs mot varje tilläggsförslag som oppositionsgruppen (C- L-KD) ställt via Håkan Ekstrand (C). På punkten 4 kommer tre förslag att ställas mot varandra. Kommunstyrelsen godkänner beslutsgången.

C-L-KD:s första tilläggsförslag:

Ordföranden frågar om kommunstyrelsen beslutar enligt C-L-KD:s förslag eller enligt det framskrivna förslaget och finner att kommunstyrelsen beslutat enligt C-L-KD:s förslag

C-L-KD:s andra tilläggsförslag:

Ordföranden frågar om kommunstyrelsen beslutar enligt C-L-KD:s förslag eller enligt det framskrivna förslaget och finner att kommunstyrelsen beslutat enligt C-L-KD:s förslag .

C-L-KD:s tredje tilläggsförslag:

Ordföranden frågar om kommunstyrelsen beslutar enligt C-L KD:s förslag eller enligt det framskrivna förslaget och finner att kommunstyrelsen beslutat enligt C-L-KD:s förslag .

C-L-KD:s fjärde tilläggsförslag:

Ordföranden frågar om kommunstyrelsen beslutar enligt C-L KD:s förslag, eller enligt det framskrivna förslaget eller enligt Linda Lundin (S) tilläggsförslag och finner att kommunstyrelsen beslutat enligt Linda Lundins (S) tilläggsförslag.

C-L-KD:s femte tilläggsförslag:

Ordföranden frågar om kommunstyrelsen beslutar enligt C-L KD:s förslag eller enligt Linda Lundins (S) avslagsförslag och finner att kommunstyrelsen beslutat enligt Linda Lundins (S) förslag om avslag.

Reservationer/särskilt yttrande

Daniel Wohlgemuth (MP) anmäler särskilt yttrande

Sändlista

- ~ Kommunfullmäktige
- ~ Ekonomichef

Särskilt yttrande:

Angående ärendet ”Framtidsplan Gnesta kommun”

Diarienummer: KS.2023.384

Framtidsplanen utgör kommunens mest övergripande årliga styrdokument och det är därför viktigt att som oppositionsparti kommentera innehållet. I detta yttrande, som avser behandlingen i kommunstyrelsen, inriktar vi våra kommentarer mot den övergripande verklighetsbeskrivningen och de politiska visionerna. Framtidsplanen innehåller dock även den styrande koalitionen budgetförslag för 2024. Miljöpartiet avser att återkomma kring budgetfrågorna, med ett alternativt budgetförslag, inför behandlingen i fullmäktige den 20 november. Vi vill särskilt lyfta fram fem brister i Framtidsplanen:

Frånvaro av demokratiperspektiv

I Framtidsplanen saknas ett demokratiperspektiv. Gnestas invånare beskrivs genomgående som kunder, brukare och arbetstagare och aldrig som demokratiska medborgare. Avsnittet avspeglar att den styrande koalitionen i Gnesta idag saknar en politisk ambition när det gäller att involvera och inkludera invånarna i demokratiska processer mellan valen. Kommunen saknar såväl en policy som ett strategiskt arbete på området. Miljöpartiet vill gärna peka på att det i samband med förberedelserna inför framtagande av den nya översiktsplanen kommer att öppnas väldigt goda möjligheter att på ett strukturerat sätt föra dialog med kommunens invånare i viktiga samhällsfrågor. Här hoppas vi att den styrande koalitionen ser och tar denna möjlighet. Vi i Miljöpartiet medverkar gärna i utformningen av ett sådant arbete.

Gnestas dynamiska kulturentreprenörer osynliggörs

I Gnesta kommun finns ett flertal driftiga kulturentreprenörer som ofta under knappa ekonomiska förutsättningar skapar fantastiska kulturupplevelser till gagn för både bofasta och besökare. Dessa kulturentreprenörer gör en oerhörd insats för att sätta Gnesta på kartan och förmedla bilden av en spännande och attraktiv kommun att bo i eller besöka; Skottvångs gruva, ArtLab och Salong Central är tre bra exempel. Miljöpartiet tycker att det är anmärkningsvärt att kommunens kulturentreprenörer inte alls berörs i den styrande koalitionen Framtidsplan.

Klimatanpassning ges inget utrymme

Framtidsplanen behandlar på ett förtjänstfullt sätt frågor om civil beredskap på olika områden. Samtidigt saknas en diskussion kring frågor om åtgärder för klimatanpassning. Om detta avspeglar en nedprioritering från den styrande koalitionen sida är det mycket oroande för oss alla som bor i kommunen.

Vattenkvalitén i Frösjön ska höjas - men åtgärder saknas

Miljöpartiet har tidigare, bl.a. i samband med delårsrapporteringen till Kommunstyrelsen påpekat att det i kommunens uppföljning av inriktningsmålet: *En attraktiv kommun* förmedlas en alltför ljus bild av hur arbetet fortlöper med att närma sig målbilden - inte minst när det gäller vattenfrågorna och genomförandet av ett antal viktiga utredningsuppdrag. I Framtidsplanen nämns främst bland de prioriterade uppdragen att vattenfrågorna ska prioriteras och att detta innebär att: ”en ny vattentäkt ska säkras, avloppsreningen förbättras och vattenkvaliteten i Frösjön höjas”. Vad som inte framgår är att tidsplanen för färdigställandet av en ny vattentäkt för Gnesta tätort nyligen förskjutits från 2026 till 2027. Inte heller framgår det att uppdraget till förvaltningen att utreda hur och var ett nytt

reningsverk ska byggas för Gnesta tätort ännu inte påbörjats med anledning av brist på interna resurser. När det vidare gäller vattenkvaliteten i Frösjön är det Miljöpartiets uppfattning att det i dagsläget saknas skarpa insatser för att på allvar höja vattenkvaliteten. Miljöpartiet vill här understryka att de riktigt allvarliga problemen med vattenkvaliteten i Frösjön (och som också indirekt hotar kommunens plan för en ny vattentäkt i Klämningen) består av föroreningar genom Frösjöns tillflöden. En helt central fråga är att hindra läckage av bl.a. näringsämnen från omgivande jordbruk. Ett konkret förslag från Miljöpartiet är att en våtmark för att filtrera ett av Frösjöns mest förorenade tillflöden anläggs på kommunens oanvända mark längs med norra sida av Vackerby industriväg eller genom att använda den befintliga våtmarken norr om utloppet vid Frösjö strand. Detta skulle vara en kostnadseffektiv och miljövänlig åtgärd som Miljöpartiet gärna skulle vilja diskutera vidare med den styrande koalitionen.

De små företagen osynliggörs

I Framtidsplanen beskrivs "det dynamiska och starka näringsliv som kännetecknar Gnesta kommun." Vad som dock inte diskuteras är de många småföretag som ofta drivs med knappa ekonomiska marginaler men som har en stor betydelse för kommunen. Inte minst gäller detta småbutikerna i våra tätorter som är avgörande för trivsel och en attraktiv livsmiljö lokalt. Dessa företag kan vara känsliga även för små störningar i ekonomiskt utfall. Miljöpartiet vill understryka vikten att behandla kommunens småföretag lyhört och med stor försiktighet exempelvis i samband med ombyggnationer och samhällsbyggnadsprojekt som kan påverka kundflöden.

Avslutningsvis

Miljöpartiet väljer att inte delta i kommunstyrelsens beslut om att anta Framtidsplanen för 2024. Även om det finns stora delar av planen som är välformulerade och som är i linje med Miljöpartiets uppfattning har ingen dialog kring innehållet förts med oss från den styrande koalitionen sida. Då vi på intet sätt involverats i framtagandet i planen väljer vi som oppositionsparti att inte delta i beslutet.

Daniel Wohlgemuth

Ledamot i kommunstyrelsen
för Miljöpartiet de Gröna i Gnesta

Upprättad: 2023-10-23
Diarienummer: KS.2023.384

Kommunstyrelsen

Framtidsplan Gnesta kommun

Förslag till beslut i Kommunfullmäktige

1. Fastställer Framtidsplan 2024-2026 för Gnesta kommun
2. Skattesatsen för 2024 förblir oförändrad, 22,12 procent.

Ärendebeskrivning

Inför varje nytt år beslutas om Framtidsplan för Gnesta kommun. Framtidsplanen är kommunens samlade styrdokument på övergripande nivå. I planen återfinns kommunfullmäktiges inriktningsmål, finansiella mål, styrmodell samt tilldelade. Här finns också viktiga planerings-förutsättningar som skattesats och befolkningsprognos. Dessutom innehåller Framtidsplanen den politiska överenskommelsen och de politiska prioriteringarna samt de prioriterade uppdrag för planperioden. För att utveckla uppföljningen av Framtidsplanen har det också kopplats ett antal indikatorer till respektive inriktningsmål dessa indikatorer finns som bilaga till framtidsplanen. Investerings- och exploateringsbudget kompletteras som ett ytterliga dokument under 2023.

Utifrån Gnesta kommuns Framtidsplan beslutar nämnderna om sin egen verksamhetsplan med verksamhetsbeskrivning och mål för nämnden med tillhörande mått och indikatorer för uppföljning samt budget per verksamhetsområde.

Jämställdhetsanalys utifrån checklista

De förändringar som föreslås i ramarna för respektive nämnd mellan 2023 och kommande år bedöms kunna ge goda förutsättningar för det fortsatta arbetet med jämställdhet i respektive nämnd.

Beslutsunderlag

1. Tjänsteskrivelse 2023-10-23
2. Förslag till Framtidsplan 2024-2026

Sändlista

~ Kommunfullmäktige

Anders Axelsson
Kommunchef

Samir Sandberg
Ekonomichef

Framtidsplan 2024–2026

För Gnesta kommun

Beslutsinstans	Kommunfullmäktige
Beslutad	
Senast reviderad	Välj datum
Giltig till	Tills vidare
Dokumentansvarig	Ekonomichef
Diarienummer	

Invånarna i fokus	4
Gnesta kommuns styrmodell.....	5
Politisk överenskommelse för Gnesta kommun 2023–2026	6
Barn, utbildning och unga	7
Aktivt pensionärsliv och en god omsorg om våra äldre.....	7
Bygga, bo och pendla i en attraktiv miljö.....	7
Föreningsliv och fritid.....	7
En tryggare kommun	9
Näringsliv och företagande.....	9
Kompetens och utveckling	9
Kommunkoncernens ekonomi och styrning	9
Fullmäktiges inriktningsmål	10
En attraktiv kommun	11
Fler välmående och växande företag	15
En utbildning med hög måluppfyllelse och starka kunskapsresultat.....	17
En trygg vård och omsorg av hög kvalitet.....	19
En effektiv och proaktiv organisation	21
Planeringsförutsättningar	23
Ekonomiska förutsättningar.....	23
Befolkningsutveckling.....	25
Skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning	27
Gnesta kommuns ekonomiska läge	28
Prognos 2023	28
Budget 2024–2026.....	29
Budgetmodell	29
Förändringar av nämndernas budgetramar 2023 – 2024.....	30
Finansiell utveckling 2023–2026	33
Bilaga 1: Indikatorer	34
En attraktiv kommun	34
Fler välmående och växande företag	35

En utbildning med hög måluppfyllelse och starka kunskapsresultat.....	35
En trygg vård och omsorg med hög kvalitet	35
En effektiv och proaktiv organisation	36

Invånarna i fokus

Världen upplevs alltmer osäker med krig och konflikter och vi i Sverige ser att tryggheten hotas och ekonomin är under press. Gnesta kommun påverkas och står inte utan utmaningar givet det omvärldsläget. Våra medborgare oroar sig inte bara för plånboken utan också för tryggheten. Konjunkturen, ränteläget och inflationen påverkar våra företagare alltmer och detsamma gäller för oss i kommunen. Detta kräver både god budgetdisciplin, långsiktig planering och breda överenskommelser.

Vår kommun har dock goda förutsättningar att ta sig igenom tuffa tider genom att både ha en god ekonomiska plattform att stå på och engagerade medarbetare som hela tiden har kommuninvånarnas bästa för ögonen. Dessutom har vi engagerade företagare och eldsjälar i föreningslivet som alla bidrar till att skapa en alldeles unik plats att bo, leva och verka på.

Det är av extra vikt i dessa tider att Gnestas organisation med nämnder och Gnesta kommunkoncern bedriver ett effektivt arbete i såväl de egna organisationerna som i de gemensamma frågorna. Arbetet inom koncernen behöver utvecklas, dialogen bli bättre och hitta de gemensamma skärningarna för att nå upp till kommunfullmäktiges målbilder.

Vi vill att hela vår kommun ska utvecklas och växa, en viktig del i det är att fortsätta prioritera vattenfrågorna. Det gäller såväl säkerställandet av vattenförsörjningen i Gnesta tätort som hållbar och långsiktig avloppsrening. Mycket gott arbete pågår och det arbetet behöver fortsätta.

Våra företagare utgör den absolut största delen av vår arbetsmarknad och förtjänar därför den absolut bästa servicen. Tillsammans vill vi fortsätta arbetet med ett bra företagsklimat med bra förutsättningar för fler välmående och växande företag.

Förändringsresan i skolan har börjat leverera resultat. Vi ser att kunskapsresultaten har höjts och att vi har den högsta lärarbehörigheten i länet. Vi fortsätter resan mot högre kunskapsresultat med de prioriterade frågorna, utöver lärarbehörigheten, elevernas trygghet, hälsa, studiemotivation och ett arbete mot den höga problematiska frånvaron.

Kommunens seniorer ska fortsatt ges möjlighet till en aktiv fritid samtidigt som de som behöver ska få en trygg, hjälpande hand när så behövs. Fokus kommer vara på det långsiktigt förebyggande arbetet, där samarbete med våra pensionsorganisationer, frivilliga och äldreomsorgen är viktigt.

Det är med denna framtidsplan som vi går in i mandatperiodens andra år med fullt fokus på att fortsätta leverera på det vi lovat medborgarna och företagarna genom vår politiska överenskommelse för mandatperioden 2023–2026.

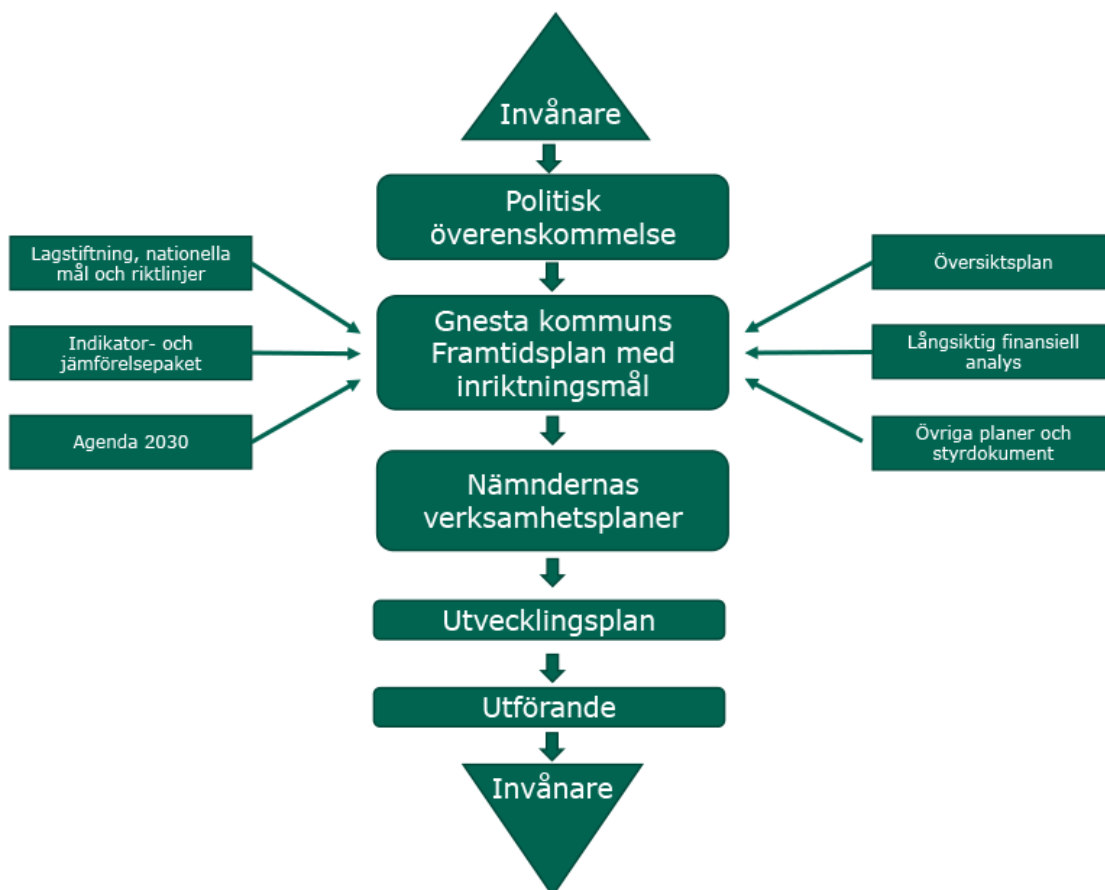
Linda Lundin (S)

Anna Ekström (M)

Gnesta kommuns styrmodell

Gnesta kommuns styrmodell sätter kommuninvånaren i fokus. Modellen bygger på att väljarnas vilja förs fram genom den politiska överenskommelsen mellan de styrande partierna. Överenskommelsen ligger sedan till grund för budgetarbetet.

Framtidsplanen är kommunens mest centrala styrdokument som anger färdriktningen för kommunens utvecklingsarbete. Utgångspunkten för framtidsplanen är det politiska styrets överenskommelse och de fem inriktningsmål som kommunfullmäktige sedan fastslagit. Framtidsplanen bygger på lagar och förordningar samt de planer, styrdokument och analyser som tagits fram i kommunen. Utifrån framtidsplanen ansvarar samtliga nämnder/styrelser för att utarbeta verksamhetsplaner för att planera sin verksamhet så att inriktningsmålen i framtidsplanen nås.

Politisk överenskommelse för Gnesta kommun 2023–2026

Socialdemokraterna och Moderaterna bildar nya styret och fortsätter ta gemensamt ansvar för Gnesta kommun under perioden 2023–2026. Mandatperiodens arbete ska präglas av invånarnas behov av service och långsiktig samhällsplanering.

Det politiska styret och kommunkoncernens organisation ska under mandatperioden:

- Fortsätta förändringsresan i kommunens skolor med fokus på kunskapsresultat, studiemotivation och trygghet
- Fördjupa arbetet med språkutvecklande arbetssätt för de tidiga åldrarna
- Fördjupa samarbetet mellan barn- och utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen
- Flytta fritidsgården till Freja och skapa ett attraktivt vardagsrum för kommunens unga
- Ta fram tydliga investeringsplaner för skolgårdar, utemiljöer, parker och anläggningar
- Fördjupa samarbetet med våra pensionärsorganisationer och utveckla våra mötesplatser
- Införa servicegarantier inom äldreomsorgen och minska kötider till plats på äldreboende genom fler boendeplatser
- Särskilt prioritera vattenfrågorna och leverera lösningar på vatten- och avloppsrening
- Prioritera miljö- och klimatarbetet med fokus på praktiska lösningar för medborgarna
- Förenkla för föreningslivet och prioritera verksamheter som når barn och unga
- Förbättra kommunikationen och servicen till våra medborgare och företagare
- Förbättra företagsklimatet och utveckla mötet mellan näringslivet och kommunen
- Fördjupa trygghetsarbetet med fokus på förebyggande åtgärder
- Kraftsamla för att Gnesta kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare
- Se över kommunens styrmodell och ekonomiska resursfördelningsmodell

Barn, utbildning och unga

Den påbörjade förändringsresan i skolan mot höjda kunskapsresultat ska fortsätta, arbetet med språk- och läsutvecklande arbetssätt i de tidiga åldrarna fördjupas och en bättre överblick över de yngre elevernas läs- och skrivförståelse ska ges. Andelen behöriga lärare och förskollärare ska öka i hela kommunen. Den pedagogiska miljön ska säkerställas genom att tydliggöra investeringsplaner i utemiljöer, skolgårdar och förskole- och skolbyggnader. En ny förskola i Gnesta centrum ska byggas och förskolelokalerna i Stjärnhov ses över. Särskilt prioriterade frågor är bättre kunskapsresultat, högre studiemotivation och ökad trygghet.

Samarbetet mellan barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden med respektive förvaltningar ska fortsättas. Fritidsgårdens uppdrag ska förtydligas och fritidsgården flyttas till Freja för att skapa ett attraktivt vardagsrum för kommunens unga.

Aktivt pensionärliv och en god omsorg om våra äldre

I vår kommun ska det finnas möjligheter till en aktiv vardag, en god gemenskap och trygghet när det behövs. Samarbetet med våra pensionärsorganisationer ska fördjupas och våra mötesplatser utvecklas. Träffpunkten ska utvecklas. Fler möjligheter för trygghetsbostäder skapas, servicegarantier om ett maxantal som besöker ditt hem från hemtjänsten och om fler utevistelser införs. Kötiderna till egen plats på äldreboende ska minska genom fler boendeplatser.

Bygga, bo och pendla i en attraktiv miljö

Hela kommunen ska utvecklas genom att det byggs både villor och attraktiva lägenheter. Grönstråk och parker ska ses över så vackra, trivsamma och lummiga stationssamhällen skapas. Våra invånare ska ha en god möjlighet att koppla upp sig, därför avser vi att arbeta aktivt för att fler ska ha tillgång till bredband och fiber. Man ska kunna ta sig till och från jobb och studier genom en robust och välfungerande tidtabell för pendeltåg, regionaltåg och bussar.

Vattenfrågorna prioriteras särskilt, där en ny vattentäkt ska säkras och avloppsreningen förbättras. Flera strategiska planer och program måste tas fram inom VA, energi och miljö och hållbarhet. Det ska vara lätt att göra rätt för medborgare och företagare i det vardagliga miljöarbetet.

Föreningsliv och fritid

Våra idrotts- och kulturföreningar gör ett fantastiskt jobb för att skapa aktiviteter som bjuder in till rörelse, glädje och nya vänner. Kommunen ska underlätta deras arbete genom god samverkan och service. Verksamhet som når barn och unga ska prioriteras. Lekparker, grönområden och promenadslingor ska bjuda in till rörelseglädje. Investeringsplaner i anläggningar, hallar, lekparker och parker ska tydliggöras.

Klämmingsbergsbadet ska rustas upp. Kulturskolans utbud ska synliggöras och bibliotekens verksamhet utvecklas.

En tryggare kommun

Våra kommuninvånare ska känna sig trygga. Tidiga insatser för unga i riskzonen ska prioriteras genom god samverkan mellan elevhälsa, skola, socialtjänst, psykiatri och polis. Familjecentralens uppdrag ska utökas till att också stötta föräldrar till äldre barn och unga i samarbete med regionen. Det hälsofrämjande arbetet för psykisk och fysisk hälsa genom livet stärks.

Trygghetsvandringar ska genomföras och otrygga miljöer åtgärdas. Ett reglemente för trygghetskameror ska tas fram och klotter och skadegörelse åtgärdas snabbt. Ett nattvandringsbidrag till föreningar införs.

Näringsliv och företagande

Företagsklimatet ska förbättras och mötet mellan näringslivet och kommunen ska utvecklas vilket ska resultera i att företag vill etablera sig, utvecklas och stanna kvar i kommunen så fler jobb skapas lokalt. Mer industrimark tas fram. Myndighetsutövandet präglas av effektiv service, tydlig information och bra dialog. Kommunens medarbetare som har företagarkontakter utbildas i företagande och kommunal tillsyn ska präglas av dialog och faktureras i efterhand.

Kompetens och utveckling

Gnesta kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare som arbetar strategiskt med kompetensförsörjning på både kort och lång sikt. Ett gemensamt och idogt arbete för att sänka sjuktalen och säkra en robust organisation ska ske. Ledarskapet är avgörande och därför är ledarskapsutveckling en naturlig del i organisationsutvecklingen.

Kommunkoncernens ekonomi och styrning

Styrmodell och resursfördelningsmodell för kommunen ska ses över. Reglementen, arbetsordningar och styrdokument ska uppdateras. Den ekonomiska medvetenheten ska genomsyra hela organisationen, både den politiska och hela kommunkoncernens organisation. Detta avser långsiktig ekonomisk planering och löpande driftsekonomi. Kommunens årliga resultat ska i genomsnitt vara minst 2 procent av skatter och statsbidrag under innevarande mandatperiod.

Finansieringen av våra investeringar tydliggörs och behovet av upplåning till andra investeringar än våra större projekt såsom vattenverk, reningsverk och byggnation av förskola ska minskas.

Fullmäktiges inriktningsmål

De fem inriktningsmålen utgör grundfundamenten i nämndernas arbete. Mål om en effektiv och proaktiv organisation är ett gemensamt mål för den interna organisationen, som syftar till att vara en grundplatta för arbetet med att uppnå de övriga målen.

En attraktiv kommun	Fler välmående och växande företag	En utbildning med hög måluppfyllelse och starka kunskapsresultat	En trygg vård och omsorg med hög kvalitet
Som erbjuder attraktiva boendemiljöer i ett hållbart samhälle, bra kommunikationer och infrastruktur samt ett brett utbud av fritidsaktiviteter.	Som bidrar till tillväxt, service och arbetstillfällen, där kommunens myndighetsutövning ska präglas av effektiv service, tydlig information och bra dialog.	Som ger varje barn och ungdom lust att lära, samt förutsättningar att lyckas, utvecklas och rustas för vuxenlivet.	Som utformas i nära samverkan med brukare och personal.
En effektiv och proaktiv organisation			
Som ger kommuninvånarna, näringslivet och föreningslivet en god service med ett bra bemötande, tar till sig nya arbetssätt, handskas varsamt med kommunens ekonomi och utvecklar sin kompetens över tid.			

Vissa av inriktningsmålen är gemensamma för samtliga nämnder, medan andra är specifika för vissa av nämnderna. Vilka nämnder som ansvarar för att arbeta med vilka inriktningsmål framgår av nedanstående tabell.

Fullmäktiges inriktningsmål	Ansvarig nämnd
En attraktiv kommun	BOUN, KS, SBN, SN
Fler välmående och växande företag	KS, SBN, BOUN
En utbildning med hög måluppfyllelse och starka kunskapsresultat	BOUN, SN
En trygg vård och omsorg av hög kvalitet	SN
En effektiv och proaktiv organisation	BOUN, KS, SBN, SN

Till varje inriktningsmål kopplas en målbild, nulägesbeskrivning, prioriterade uppdrag och indikatorer. Målbilden anger det önskade läget, det vill säga en beskrivning av hur det ser ut när målet är uppnått. Inriktningsmålet tillsammans med målbilden ger nämnderna information om vad deras arbete ska syfta till att uppnå.

Nulägesbeskrivningen visar vad som i dagsläget är bristerna och utmaningarna inom området, och vad organisationen därmed ska verka för att lösa. De prioriterade uppdragen pekar ut vilka områden som nämnderna ska fokusera på för att på så sätt bidra till nå målet. I en bilaga återfinns också ett antal indikatorer kopplade till varje

inriktningsmål. Indikatorer är olika mått som är utvalda för att ge en möjlighet att mäta huruvida organisationen närmar sig målen eller inte. Endast indikatorerna ger inte hela svaret på huruvida målet uppfylls eller inte, utan vid uppföljning görs en bedömning av måluppfyllelsen utifrån indikatorerna tillsammans med resultaten av de genomförda insatserna under året. Indikatorerna redovisas könsuppdelat där det är möjligt och relevant.

En attraktiv kommun

Som erbjuder goda boendemöjligheter i ett hållbart samhälle, bra kommunikationer och infrastruktur samt ett brett utbud av fritidsaktiviteter.

Målbild

Gnesta är en växande kommun som erbjuder en trygg och stimulerande miljö med invånare, besökare och företagare i fokus. En småstadsidyll nära storstad med en levande handel, ett aktivt kultur- och föreningsliv och ett rikt näringsliv.

Det finns ett varierat utbud av villor och attraktiva lägenheter i hela kommunen. Grönstråken och parkerna är vackra, lummiga och trivsamma. Den nya bebyggelsen är hållbar, har en varierad arkitektur som är anpassad till omgivningen och erbjuder bostäder som passar många olika typer av människor, behov och önskemål.

Kommuninvånare ska känna sig trygga och samhället byggs för att fortsätta vara gemytligt och trivsamt där segregation förebyggs. Utveckling sker både i tätorterna och på landsbygden. Centrumkvarteret i Gnesta tätort utvecklas till ett gemytlig kvarter där stationssamhällets charm tas till vara och goda möjligheter för butiker och boende skapas. Kommunens företagare är viktiga för en levande kommun, i tätorter såväl som på landsbygden.

Gnesta är en kommun där vem du är eller vilken bakgrund du har inte påverkar individens möjlighet till utbildning, yrkeskarriär, service och inflytande. Tidiga insatser för unga i riskzonen prioriteras genom god samverkan mellan elevhälsa, skola, socialtjänst, psykiatri och polis.

Kommunen erbjuder en god och tillgänglig samhällsservice inom framför allt vård, omsorg och utbildning, och kommunen samverkar både internt och externt för att ge invånarna bästa möjliga stöd och service. Kommunen arbetar hälsofrämjande och för att främja jämställdhet mellan kvinnor och män. Barnkonventionens principer integreras i alla frågor där barn berörs av kommunens beslut.

Gnesta kommun arbetar långsiktigt med klimatstrategiska lösningar för att nå de nationella miljömålen. Sveriges miljömål är det nationella genomförandet av den miljömässiga dimensionen av de globala hållbarhetsmålen (Agenda 2030). Det finns långsiktigt hållbara planer för vatten- och avloppshantering. Kommunens sjöar och vattendrag värnas och yt- och grundvatten skyddas för att säkra tillgången på dricksvatten.

Ny bebyggelse lokaliseras i möjligaste mån så att gående, cykling och resande med kollektivtrafik underlättas samtidigt som utvecklingen på landsbygden möjliggörs. Kommunikationsmöjligheterna både inom kommunen och regionalt är goda, vilket gör det enkelt att pendla till jobb och studier och att ta sig till och från fritidsaktiviteter. Spår- och busstrafiken är robust, tillförlitlig och hållbar. Andelen persontrafik som sker med kollektiva transporter ökar. Det är vanligt att invånarna använder flera transportslag och kommunens infrastruktur för elfordon är väl utbyggd. Bredbandsutbyggnaden ger landsbygden en stabil internetuppkoppling vilket gör det möjligt för fler att bo och verka även utanför tätorterna.

I Gnesta kommun frodas ett aktivt kultur- och föreningsliv som erbjuder ett rikt och varierat utbud av olika kultur- och fritidsaktiviteter för alla åldrar där barn och unga prioriteras särskilt. Naturen bjuder på goda möjligheter för rekreation och aktiviteter året om. Mångfalden i aktiviteter och upplevelser lockar såväl våra kommuninvånare som besökare. Kommunens fritidsgård, kulturskola och bibliotek bidrar till barns och ungdomars utveckling genom att ge dem en stimulerande fritid och rusta dem för ett gott vuxenliv.

I Gnesta kommun är trygghet en rättighet för alla och ingen ska begränsas av otrygghet eller oro att utsättas för brott. Gnesta ska upplevas som en trygg kommun att bo, vistas och verka i. Målet för vårt brottsförebyggande arbete är att minska risken för att brott ska inträffa genom att påverka orsakerna till eller förutsättningarna för brottsligheten.

Vidare ska kommunen ha en god krisberedskap för att kunna hantera olika sorters samhällsstörningar och förmågan till civil beredskap ska stärkas. Kommunens arbete inom dessa områden är till för att skydda människors liv och hälsa, samhällets funktionalitet, egendom, demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter.

Nulägesbeskrivning

Arbetet med en hållbar, långsiktig och säkrad vattenförsörjning och avloppsrening är en prioriterad fråga för kommunen och arbete pågår inom ram för olika projekt, så som nytt vattenverk, nytt vattenskyddsområde, ny vattentäkt, kapacitetsökning för avloppsreningen, lokaliseringsutredning för nytt avloppsreningsverk samt framtagande av vattentjänstplan och dagvattenplan. Därtill står kommunen inför ett övertagande av ansvar för insamling av förpackningsavfall från FTI 2024 och i förlängningen krav på infört system för fastighetsnära insamling 2027. Arbetet pågår med dessa delar.

Utmaningarna är stora och resultatet av arbetet är en viktig faktor för att uppnå en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar samhällsutveckling över tid, där goda livs- och boendevillkor samt fortsatt bostadsbyggande säkras för framtida generationer.

Samtliga kommuner, inklusive Gnesta, står inför betydande utmaningar inom området civil beredskap. Efter många år av nedrustning står vi inför en tid där upprustning av vår beredskapsförmåga behöver ske skyndsamt. Målbilden för Gnesta kommuns arbete med civilberedskap är att ska skapa konkret förmåga att bedriva samhällsviktig verksamhet under en kris eller förhöjd beredskap

Genom framtagen risk- och sårbarhetsanalys (RSA) har följande delar identifierats som mest angelägna att arbeta mer fördjupat med under pågående mandatperiod. Dessa är *krisledning, krigsorganisation, skapa motståndskraft i samhällsviktig verksamhet och skydd av civilbefolkningen*. I stort handlar det dels om att öka kommunens livsmedelsberedskap, dels färdigställandet av trygghetspunkter samt översiktlig planering i form av kontinuitetsplanering och uppdatering av olika styrdokument. Flertalet av de åtgärder som behöver vidtas, är direkt beroende av tillgång till reservkraft. Frågan om att upphandla reservkraft och drivmedel till den, är därför högt prioriterad. Gnesta kommun samverkar i flertalet beredskapsfrågor med såväl privata som offentliga aktörer i Södermanland.

Den 1 juli 2023 trädde "Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete" i kraft. Det innebär ett lagstadgat ansvar att kommunen ska ha en utsedd samordnare för det brottsförebyggande arbetet, ta fram lägesbilder över brottsligheten samt att skapa en åtgärdsplan. Kommunens brottsförebyggande arbete uppfyller redan lagen i dessa punkter.

Det brottsförebyggande arbetet bedrivs även genom olika typer av samverkansprojekt. Dels genom EST-arbete (Effektiv samordning för trygghet), dels genom nattvandringssamarbete med lokala föreningar samt att kommunen har en samverkansöverenskommelse med lokalpolisområdet.

Samarbetet mellan kommunala förvaltningar och bolag, polismyndigheten, brottsförebyggande rådet, övriga myndigheter, näringsliv och civilsamhälle behöver ytterligare fördjupas och effektiviseras för att tillsammans förebygga, förhindra och bekämpa kriminalitet. Kommunens brottsförebyggande arbete behöver grundas i ett kunskapsbaserat arbetssätt och beprövade metoder, med sin utgångspunkt i kartläggning och analys.

Möjligheterna att resa kollektivt inom kommunen behöver utvecklas, precis som laddinfrastrukturen för elfordon. Tillgången på välfungerande bredband på landsbygden är inte tillräckligt bra för att tillgodose både privatpersoners och företagans behov. Klotter behöver saneras, ogräs rensas och parkerna fräschas upp. Föreningslivet behöver tydliga investeringsplaner i de anläggningar de utövar sina verksamheter i och en god service kring bokningar.

Prioriterade uppdrag

- Vattenfrågorna prioriteras särskilt, där en ny vattentäkt ska säkras och avloppsreningen förbättras samt att vattenkvaliteten i Frösjön höjs.
- Fortsätta planera för tillväxt med fokus på blandad bebyggelse av villor och attraktiva lägenheter i hela kommunen.
- Prioritera miljö- och klimatarbetet med fokus på praktiska lösningar för medborgarna.
- Prioritera framtagande av strategiska planer och program inom VA, energi och miljö- och hållbarhet samt att planerna sjesätts.
- Arbetet med centrumkvarteret i Gnesta tätort fortsätter.

- Förenkla för föreningslivet och prioritera verksamheter som når barn och unga
- Kulturskolans utbud ska synliggöras och bibliotekens verksamhet utvecklas.
- Lekparker, grönområden och promenadlingor ska bjuda in till rörelseglädje.
- Investeringsplaner i anläggningar, hallar, lekparker och parker ska tydliggöras.
- Klämmingsbergsbadet ska rustas upp.
- Trygghetsvandringar ska genomföras och otrygga miljöer åtgärdas.
- Klotter och skadegörelse åtgärdas snabbt.
- Nattvandringar till föreningar följs upp.
- Familjecentralens uppdrag ska utökas till att också stötta föräldrar till äldre barn och unga i samarbete med regionen.

Fler välmående och växande företag

Som bidrar till tillväxt, service och arbetstillfällen, där kommunens myndighetsutövning ska präglas av effektiv service, tydlig information och bra dialog.

Målbild

Gnesta kommun har ett starkt näringsliv som skapar arbetstillfällen i kommunen. Kommunen främjar företagande, kreativitet och innovation och uppmuntrar företagsamhet, vilket leder till att fler företag väljer att etablera sig i kommunen. Arbetsmarknaden är diversifierad och nya tjänsteföretag finns både i tätorterna och på landsbygden. Besöksnäringen är utvecklad både i tätorterna och på landsbygden. Besöksnäringen bidrar till arbetstillfällen som främjar en lokal kultur och lokala produkter. De gröna näringarna bidrar till att skapa en levande landsbygd där både jord- och skogsbruk är en del av det dynamiska och starka näringslivet som kännetecknar Gnesta kommun.

Detaljplaner för äldre befintliga verksamhetsområden är uppdaterade, tydliga och så flexibla de kan vara. Ny detaljplanerad industrimark är framtagen.

Kommunens myndighetsutövning är professionell och rättssäker och präglas av effektiv service med så korta handläggningstider som möjligt. Kontakterna med kommunen kännetecknas av tydlig information och en bra dialog.

Nulägesbeskrivning

De senaste mätningarna av företagsklimatet visar att kommunen förbättrat sin ranking i Svenskt Näringslivs senaste undersökning, men försämrat sitt resultat i SKR:s mätning, NKI. Till viss del finns det visserligen motstående trender i de bägge undersökningarna, men den sammanfattande slutsatsen är att arbetet med att förbättra företagsklimatet måste fortsätta. Resultaten visar bland annat på brister inom områdena information, tillgänglighet och effektivitet. Tillgång till mobilnät och bredband är andra viktiga utvecklingsområden. Kommunen behöver därför underlätta för företagare att hitta information och att göra rätt, att gå från informationsutlämning till vägledning och förståelsen för företagande behöver öka. Samarbetet med företagargrupper behöver fortsätta utvecklas. I dagsläget är kommunen inte en motor i att nyttja det lokala näringslivet. Det finns också detaljplaner som är föråldrade och som hindrar företagens utveckling.

Prioriterade uppdrag

- Kommunens företagskontakter och beslut ska präglas av lättförståelighet, snabbhet, effektivitet och god dialog.
- Kommunens medarbetare som har företagarkontakter utbildas i företagande.
- Införa efterhandsdebitering för kommunal tillsyn.
- Föråldrade detaljplaner ses över och uppdateras.

- Mer industrimark tas fram.

En utbildning med hög måluppfyllelse och starka kunskapsresultat

Som ger varje barn och ungdom lust att lära, samt förutsättningar att lyckas, utvecklas och rustas för vuxenlivet.

Målbild

Det ska inte spela någon roll varifrån du kommer utan vart du är på väg, kommuninvånarna ska ha tillgång till utbildning som är av hög kvalitet och som säkrar möjligheterna till lika förutsättningar för att lyckas med sin kunskapsresa. Därför ska den påbörjade förändringsresan i skolan mot höjda kunskapsresultat fortsätta, där särskilt prioriterade frågor är bättre kunskapsresultat, högre studiemotivation och ökad trygghet. Alla barn, oavsett vilken förskola eller skola de går på, känner sig trygga, har tillgång till en god pedagogisk lärmiljö som stimulerar barnens nyfikenhet och lust att lära. Barnens och ungdomarnas undervisning leds av legitimerade lärare. Eleverna når minst det grundläggande betygsriteriet, ges goda möjligheter till att nå högre betygsriterier och utvecklas för att möjliggöra aktiva livsval. Undervisningen ska utgå ifrån att alla elever kan och vill nå så långt som möjligt med sin utbildning.

Ungdomar som varken studerar eller arbetar erbjuds insatser inom det kommunala aktivitetsansvaret som gör att de går vidare till studier eller arbete. Vuxenutbildningen skapar förutsättningar för hög måluppfyllelse och ett självständigt liv.

Nulägesbeskrivning

För att ge varje barn och ungdom förutsättningar att lyckas, utvecklas och rustas för vuxenlivet är en genomgången skolgång, som gett eleverna kunskap och värden, av särskilt betydelse. Under de senaste åren har andelen elever i Gnesta som uppfyller behörighetskraven för gymnasieskolans nationella program ökat. Det är viktigt att fortsätta detta arbete framledes. Andelen legitimerad personal i förskolan såväl som grundskolan behöver fortsätta öka för att säkerställa en undervisning av hög kvalitet.

Gnesta har en större andel elever med särskilda behov i jämförelse med riket. Arbetet med elever med särskilda behov behöver utvecklas, och i det arbetet ingår att göra en avvägning mellan inkludering och särlösningar. Ett viktigt arbete har påbörjats för att säkerställa välfungerande lokaler med goda lärmiljöer som stimulerar och utmanar, ökar tillgänglighet och uppmuntrar till lärande. Det långsiktiga förbättringsarbetet för såväl inomhus- som utomhusmiljöer behöver vidareutvecklas för att skapa jämlikhet mellan nämndens verksamheter.

För att få en hög måluppfyllelse behöver eleverna erbjudas en stimulerande undervisning. Därför krävs det att lärarna har höga förväntningar på eleverna och att elevernas lust att lära ökas. Barnen och ungdomarna är i alltför låg grad delaktiga i sitt eget lärande och saknar kunskap om vad som behövs göra för att nå målen. Pojkarnas betygsresultat är låga och det finns skillnader mellan pojkarnas och flickornas resultat.

För att erhålla en skola med hög måluppfyllelse är elevers närvaro grundläggande. Den totala skolfrånvaron har minskat jämfört med föregående läsår, men är fortsatt hög i alla stadier. Arbetet med att öka skolnärvaro behöver därför fortsätta genom att identifiera och stödja elever med betydande frånvaro parallellt med ett långsiktigt, förebyggande arbete. Viktiga beståndsdelar i arbetet för att främja närvaro är det systematiska kvalitetsarbetet, en tillgänglig lärmiljö och relationsskapande undervisning.

En ytterligare aspekt som är viktig för en skola med hög måluppfyllelse är att barnen mår bra fysiskt och psykiskt. Kopplat till detta har en satsning kring rörelse för barn och elever inletts. Syftet är att göra rörelse till en naturlig del av undervisningen. Elevernas välmående är av största vikt för en god skolgång och ett gott vuxenliv. En strategiplan för fördjupad samverkan kring tidiga insatser är framtagen och planen är en effekt av det pågående utvecklingsarbetet mellan barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden. Utvecklingsarbetet ska fortsätta och en samverkan ska ske med ett helhetsperspektiv kring barnens bästa och ska understödja tidiga insatser för unga i riskzonen

Den fysiska lärmiljön har stor betydelse för barn och elever som spenderar mycket tid i skolan. En lokalresursplan för förskole- och grundskolelokaler som visar nuläge, prognos på elevantal samt vad som behövs göras framgent finns. Ett arbete pågår där respektive förskola och skolas behov av verksamhetsanpassningar och underhåll utreds. Utredningen beaktar såväl inne- som utemiljö. Arbetet med ny förskola i Gnesta tätort pågår och arbetet med sanering efter fuktskadan av förskole- och skolbyggnaden i Stjärnhov beaktas det långsiktiga behovet.

Prioriterade uppdrag

- Fortsätta fördjupa arbetet med språk- och läsutvecklande arbetsätt i de tidiga åldrarna och ge en bättre överblick över de yngre elevernas läs- och skrivförståelse.
- Ökade kunskapsresultat genom prioriterat arbete med studiemotivation - delaktighet, stimulans, trygghet och trivsel, den psykiska och fysiska hälsan för barn, ungdomar och medarbetare, språk och matematik, inkluderande och tillgänglig lärmiljö, likvärdighetsarbete och hög lärarbehörighet.
- Den pedagogiska miljön ska säkerställas genom att tydliggöra investeringsplaner i utemiljöer, skolgårdar och förskole- och skolbyggnader.
- Fritidsgårdens uppdrag ska förtydligas och fritidsgården flyttas till Freja för att skapa ett attraktivt vardagsrum för kommunens unga.

En trygg vård och omsorg av hög kvalitet

Som utformas i nära samverkan med brukare och personal.

Målbild

Vården och omsorgen ger en upplevelse av trygghet, meningsfull tillvaro, delaktighet och gott bemötande. Förebyggande insatser genomförs tillsammans med civilsamhället i syfte att främja hälsa och förebygga ohälsa. God personalkontinuitet samt kompetens säkerställs inom samtliga verksamhetsområden. Patientsäkerheten är hög inom hälso- och sjukvårdsinsatser. Samverkan inom vård och omsorg upprätthålls och utvecklas med externa parter såsom regionen, andra kommuner och frivilligverksamheter i olika nätverk i syfte att erbjuda samhällsstöd utifrån ett helhetsperspektiv. Behov och önskemål från olika målgrupper inventeras och används i förbättringsarbete.

Nulägesbeskrivning

Inom vård och omsorg är de största utmaningarna de kommande åren ett ökat demografiskt tryck, då fler av kommunens invånare kommer vara över 80 år samt ett ökat behov av insatser enligt LSS. Under de närmaste 5 åren kommer andelen äldre över 80 år öka med ca 30 % och under en 10-års period ökar andelen äldre över 80 år med ca 56 %. Även personer med funktionsnedsättning ökar i omfattning och då målgruppen inom LSS verksamheterna är relativt ung sker stor påverkan på utökning av olika insatser inom LSS. Detta innebär en förändringsprocess för att säkra effektiva arbetsmetoder, boendeplatser och kompetensförsörjningen framåt för att klara både kommande behov som framtida ekonomiska förutsättningar.

Då allt fler äldre väljer att bo kvar längre i ordinärt boende kommer det medföra ett ökat antal vård- och omsorgstagare med större och mer komplexa behov. Utvecklingen innebär utökad hemsjukvård, hemtjänstinsatser samt bostadsanpassning. Nya arbetsmetoder och tekniska lösningar behövs för att möta vård- och omsorgstagares behov samt möjliggöra kvarboende på landsbygden. Samarbete med pensionärsorganisationerna och ideell sektor har utvecklats över tid genom Träffpunkten och Powerhuset som ett sätt att främja hälsa och motverka ensamhet. Inom de kommande åren blir detta arbete ännu viktigare som ett proaktivt sätt för att främja äldres hälsa i hela kommunen och därmed förhindra sjukdom och behov av insatser.

Demenssjukdomar ökar i samhället, inte minst i yngre åldrar. Den sociala och psykologiska situationen påverkas i större utsträckning hos den yngre målgruppen vilket innebär en ny typ av utmaning gällande stöttning och utveckling av insatser.

Ökad efterfrågan av boendeplatser sker inom samtliga verksamhetsområden, utökade analyser krävs för att säkerställa framtida behov och volymer.

Antalet orosanmälningar har ökat generellt de senaste åren vilket enligt en studie från Socialstyrelsen i allmänhet beror på att anmälningsbenägenheten är större tack vare bättre rutiner och ökad kunskap om barn som far illa. Det finns ett ökat behov av öppna insatser som rör familjerelaterad problematik, missbruk och våld i nära relation.

Kompetensförsörjning, kompetensutveckling och personalkontinuitet är en högaktuell fråga som kräver strategisk planering för att säkra nuvarande och framtida kompetensbehov samt kvalitet inom vård och omsorgsinsatser. Den nya lagstiftningen gällande skyddad yrkestitel för undersköterska samt kravet om fast omsorgskontakt inom hemtjänst kommer att innebära utmaningar avseende såväl kompetensutveckling som rekrytering

Prioriterade uppdrag

- Fortsatt implementering av Nära vård.
- Boendeprognoser tas fram för att trygga framtida behov.
- Utveckla Träffpunkten och övriga mötesplatser tillsammans med pensionärsorganisationerna för att nå fler äldre i hela kommunen.
- Säkerställ en servicegaranti för hemtjänstens personalkontinuitet.
- Säkerställ en servicegaranti för utevistelser för vård- och omsorgstagare på särskilda boenden för äldre.

En effektiv och proaktiv organisation

Som ger kommuninvånarna, näringslivet och föreningslivet en god service med ett bra bemötande, tar till sig nya arbetsätt, handskas varsamt med kommunens ekonomi och utvecklar sin kompetens över tid.

Målbild

Det är lätt att kontakta kommunen via olika kanaler såsom e-post, telefon, besök och olika former av digitala tjänster. Frågor besvaras skyndsamt, och e-postmeddelanden besvaras senast inom två dagar. Kommunens verksamheter präglas av intresse och förståelse för kommuninvånarens, företags och andra aktörers behov och önskemål.

Medarbetare i kommunen uppmanas att ta initiativ till förbättringar i verksamheterna. Genom att systematiskt och kontinuerligt jobba med utveckling av kommunens olika processer, sker förenklingar, förbättringar och kvaliteten höjs. Digitaliseringens möjligheter tas tillvara för att utveckla verksamheter och tjänster utifrån användarens behov.

Genom ett effektivt resursutnyttjande och en proaktiv verksamhetsstyrning håller kommunens verksamheter budget. Goda analyser bidrar till att prognossäkerheten är hög. Medarbetarna har god kännedom om sin verksamhetsbudget och är delaktiga i planeringsarbetet.

Medarbetarna är kommunens viktigaste resurs. Gnesta kommun är en attraktiv arbetsgivare för nuvarande och framtida medarbetare. Genom att vara en attraktiv arbetsgivare kan kommunen locka till sig ny kompetens och utveckla och behålla den kompetens som finns inom organisationen. Arbetsmiljön på kommunens olika arbetsplatser är god och stimulerar medarbetare att ta initiativ och att känna ansvar i såväl det löpande som det långsiktiga arbetet. Kommunen tillvaratar medarbetarnas kompetens och intressen samt främjar en god arbetsmiljö med låg sjukfrånvaro.

Nulägesbeskrivning

Olika undersökningar visar att servicenivån inte är tillfredsställande. Detta handlar om bemötande av personer som kontaktar kommunen, långa svarstider och handläggningstider. Ett arbete för att öka servicenivån pågår i samklang med arbetet att information görs mer tillgänglig. Digitaliseringen behöver utvecklas, bland annat i form av tillgång till automatiserade lösningar både internt och externt. Organisationen behöver arbeta för att optimera processer och samarbeten för att öka effektiviteten.

Det saknas en långsiktig ekonomisk planering, en långsiktig investeringsplan, och budgetprocessen behöver utvecklas. Det finns brister i uppföljningsprocessen och en bristande prognossäkerhet.

Kommunen har ett kraftigt ökande behov av arbetskraft inom områden där det råder brist på arbetskraft med rätt kompetens (exempelvis lärare, undersköterskor, personal inom det tekniska området). Organisationen behöver ge medarbetarna möjlighet till utveckling, och se till att av medarbetarnas kompetens nyttjas på bästa sätt.

Prioriterade uppdrag

- Förbättra kommunikationen och servicen till våra medborgare och företagare
- Arbeta strategiskt med kompetensförsörjning både på kort och lång sikt.
- Ett gemensamt och idogt arbete för att sänka sjuktagen och säkra en robust organisation ska ske.
- Säkerställa en enhetlig lönepolitik för hela kommunen som stimulerar till goda arbetsinsatser, engagemang, utveckling och tillfredsställelse på ett sådant sätt att kommunens totala verksamhet utvecklas, bedrivs med hög kvalitet, effektivitet och serviceanda.
- Ledarskapet är avgörande och därför är ledarskapsutveckling en naturlig del i organisationsutvecklingen.
- Styrmodell och resursfördelningsmodell för kommunen ska ses över.
- Styrdokument ska uppdateras.
- Den ekonomiska medvetenheten ska genomsyra hela organisationen, både den politiska och hela kommunkoncernens organisation.
- Tydliga långsiktiga investeringsplaner ska tas fram.
- Finansieringen av våra investeringar tydliggörs och behovet av upplåning till andra investeringar än våra större projekt såsom vattenverk, reningsverk och byggnation av förskola ska minskas.

Planeringsförutsättningar

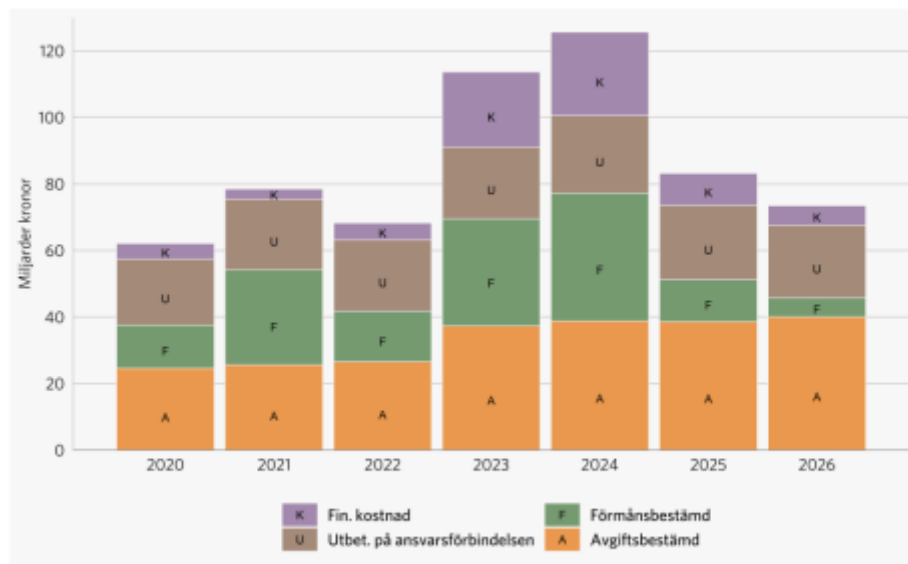
Ekonomiska förutsättningar

2023 är ett år som präglats av stora osäkerheter. Stora ränteökningar, ett osäkert säkerhetsläge, hög inflation, höga pensionskostnader och en osäker samhällsekonomisk utveckling. Den svaga skatteutvecklingen tillsammans med ökade kostnader ledde till att 2023 var ett år då ca var femte kommun i Sverige budgeterade med underskott. Trots de budgeterade underskotten har många kommuner haft utmaningar att hålla sina budgetar och kostnadsökningar inom flera av kärnverksamheter har behövts mötas med åtstramningar eller verksamhetsförändringar. Från att tidigare haft flera år med goda resultat förväntas kommunsektorns resultat bli mycket svagt under 2023 och trenden fortsätter in i 2024.

Enligt SKR förväntas nästan samtliga regioner och en stor del av Sveriges kommuner visa negativa resultat under både 2023 och 2024. Kommunsektorns resultat förväntas 2023 falla från 46 miljarder 2022 till blygsamma 8 miljarder 2023, vilket är det svagaste resultatet för kommunsektorn sedan IT-kraschen i början av 2000-talet. De stora kostnadsökningarna tillsammans med svängningarna i pensionskostnaderna och svag skatteutveckling gör att många kommuner förväntas planera för underskott, eller låga resultatkrav för 2024.

Utöver ränte- och prisökningarna drivs det svaga resultatet för kommunerna framför allt av kraftigt ökade pensionskostnader. Pensionskostnaderna förväntas nästan dubblas för kommunsektorn under 2024 jämfört med 2022, för att sedan falla tillbaka under 2025. Vilket illustreras i diagrammet från SKR:s ekonomirapport nedan.

Diagram 3 • Utveckling av pensionskostnader i kommuner och regioner

Källa: Sveriges Kommuner och Regioner.

De ökade pensionskostnaderna påverkar även Gnesta kommun i hög utsträckning och är en förklaring till kommunens svaga prognos för 2023. Eftersom pensionskostnaden beräknas öka ytterligare 2024 är detta även en viktig faktor i kommunens budgetförutsättningar.

Pensionsutveckling Gnesta kommun

Pensionskostnad	Prognos 2023	Prognos 2024	Prognos 2025	Prognos 2026
Total kostnad (Mnkr)	66,9	70,2	47,4	43,5
Skilnad mot föregående år (mnkr)	+25,9	+8,4	-22,8	-3,9

Översikt över verksamheten i kommunen 2024–2026

Nyckeltal	Prognos 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Befolkning per 31/12	11 653	11 709	11 783	11 923
Befolkningsökning, %	0,4	0,5	0,6	1,2
Årets resultat, mnkr	7,6	10	25,9	18,9
Resultatets andel av skatter och bidrag, %	1,0	1,1	2,9	2,0

Prognosen för 2023 visar ett beräknat resultat på 1% av skatter och bidrag vilket är under kommunens resultatkrav på 2 % av skatter och bidrag över mandatperioden. Utifrån planeringsförutsättningarna tillsammans med grundtanken om god kommunal hushållning planerar kommunen att inte heller uppnå resultatmålet 2024. Anledningen till det är de kraftigt ökade pensionskostnaderna för 2024, som sedan enligt prognosen förväntas minska lika kraftigt under 2025. Avsteget från resultatmålet görs för att undvika en situation där kommunen behöver stå inför stora neddragningar 2024, för att sedan återföra stora belopp i budgeten för 2025. Budgeten för 2024 och 2025 innebär då att den stora pensionskostnadsökningen för 2024 slås ut över dessa två år genom en justering av resultatkravet. Därmed balanseras budgeten för 2024 och 2025 tillsammans så att resultat sammanslaget uppgår till mer än 2% av skatter och bidrag.

Befolkningsutveckling

För 2023 förväntas Gnesta kommuns befolkning enligt befolkningsprognosen från mars 2023 öka med 41 invånare. Ökningen under 2023 förväntas då uppgå till 0,35% vilket är lägre än år 2022 då ökningen motsvarade 0,86%

Enligt befolkningsprognosen kommer antalet invånare i Gnesta fortsätta öka under planperioden och uppgå till 11 923 personer år 2026, vilket är en ökning med 2,7 procent jämfört med december 2022. Det motsvarar en genomsnittlig årlig ökning med 0,7 procent under budget- och planperioden.

Befolkningsprognos för 2023–2026

Ålder/År	2023	2024	2025	2026	Förändring antal	Förändring %
0–5	746	738	726	727	-19	-2,6%
6–9	601	590	585	586	-15	-2,5%
10–12	449	468	463	465	16	3,6%
13–15	458	455	481	454	-4	-0,9%
16–18	389	391	394	424	34	8,8%
19–24	588	579	568	586	-2	-0,4%
25–44	2646	2648	2680	2708	62	2,3%
45–64	2960	2969	2984	3037	77	2,6%
65–79	2093	2077	2043	2015	-77	-3,7%
80–100+	724	795	859	922	198	27,3%
Totalt	11 653	11 709	11 783	11 923	270	2,3%

Befolkningsprognosen visar att kommunens befolkningssammansättning förändras de närmaste åren. Mellan åren 2023 och 2026 är prognosen en ökning med 270 invånare. Det innebär en genomsnittlig ökning med 90 personer per år.

Tillväxttakten i befolkning är lägre i nya befolkningsprognosen jämfört tidigare befolkningsprognoser. Minskningen i tillväxt jämfört tidigare prognoser sker främst bland barn och unga. De grupper som ökar mest i procent enligt befolkningsprognosen, är åldersgruppen 16–18 år (+8,8 procent) och 80–100+ år (+27,3 procent). Samtidigt som de grupper som minskar mest är 65-79 (-3,7 procent) följt av 0-5år (-2,6 procent) samt 6-9 år (-2,5 procent)

Befolkningsprognosen används som grund för planering av kommunens individuellt baserade tjänster. Utifrån de prognostiserade förändringar förväntas då förskola och lågstadiet inom grundskolan ha lägre volymer de kommande åren samtidigt som volymtrycket förväntas vara högt inom äldreomsorgens områden.

Skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning

Skattesats 2024

Den kommunala skattesatsen i Gnesta kommun var under 2023 22,12 procent. Skattesatsen lämnas oförändrad mellan 2023 och 2024. Nedan prognostiserade skatteintäkter utgår därför från en kommunalskatt på 22,12 procent.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning (SKR prognos 2023-10-05)

Belopp i tkr	2023	2024	2025	2026
Skatteintäkter	610 528	634 627	666 475	695 251
Inkomstutjämningsbidrag/-avgift	142 486	148 402	155 836	162 558
Kostnadsutjämning	9 421	14 241	14 318	14 391
Regleringsbidrag/-avgift ¹	27 067	35 667	27 864	24 224
Strukturbidrag	0	0	0	0
Införandebidrag	0	0	0	0
LSS-utjämning	10 813	19 119	19 223	19 321
Summa intäkter	800 315	852 056	883 716	915 746
Slutavräkning 2022 korrigerig	2 058	0	0	0
Slutavräkning 2023	4 566	0	0	0
Slutavräkning 2024	0	350	0	0
Fastighetsavgift	32 323	32 950	32 950	32 950
Summa intäkter	839 262	885 356	916 666	948 696

*Slutavräkning avser skillnaden mellan de preliminära skattemedlen och de faktiskt deklarerade skattemedlen.

Skatteutvecklingen bedöms enligt SKRs skatteunderlagsprognos från oktober 2023 vara god i nominella utveckling. Skatteintäkterna bedöms öka med ca 46 miljoner kronor 2024 jämfört med 2023 års utfall. Ökningen motsvarar 5,4 % i ökade skatteintäkter, samtidigt har inflationen under 2023 legat stadigt över denna summa vilket innebär att skatteutvecklingen i ”reala termer”, alltså i förhållande till kostnadsökningarna är negativ.

I skatteprognosen bedöms skatteutvecklingen vara god under hela planperioden. Mellan 2023 och 2026 bedöms skatteintäkterna öka med 109 miljoner kronor.

Aviserade tillskott, statsbidrag och äldreomsorg

I samband med att budgetpropositionen presenterades i september 2023 aviserade regeringen tillskott på 10 miljarder kronor till kommuner och regioner i generella bidrag. Bidragen fördelas 30% till regioner och 70% till kommuner, och utgår till

kommunerna per invånare. För Gnesta kommuns del innebär bidragen ett tillskott på 7,7 miljoner kronor i generella bidrag vilket ingår i de beräknade skatteintäkterna ovan.

Utöver dessa bidrag aviserades satsningar på skola och utbildning, socialtjänst och civilt försvar. För Gnesta kommuns del beräknas dessa bidrag ge ca ytterligare 1,1 miljoner kronor i riktade bidrag till verksamheterna.

Finansiella Mål

Kommunfullmäktige har angett tre finansiella mål som ligger till grund för så väl budgetläggning samt uppföljning:

- Årets resultat ska i genomsnitt vara 2 procent av skatter och statsbidrag under innevarande mandatperiod.
- Verksamheternas nettokostnadsandel med avdrag för jämförelsestörande poster ska uppgå till max 100 procent per år.
- Soliditeten exklusive ansvarsförbindelsen för pensioner ska uppgå till minst 30 procent.

Gnesta kommuns ekonomiska läge

Prognos 2023

År 2023 präglas för Gnesta kommun likt många andra kommuner i Sverige av ett tufft läge. Budgetföljsamheten är generellt god men ett antal nämnder och den taxefinansierade verksamheten förväntas ha stora utmaningar under året.

Prognosen för helåret 2023 på kommunnivå är ett resultat på +7,2 mkr, vilket avviker från helårsbudgeten med – 9,4 mkr. Den negativa avvikelse mot budget beror till största delen på underskott inom den taxefinansierade verksamheten samtidigt som skattekollektivet i stort går i balans. Balansen inom skattekollektivet beror till stor del på högre skatteintäkter än väntat under året.

Kommunen har under många år, haft god ekonomi och detta kommer nu mycket väl till pass. För budget- och planperioden präglas ekonomin i första hand av de stora skiftningarna i pensionskostnader som kommer till följd av det nya pensionsavtalet AKAP-KR samt den höga inflationen och stora uppräknings av inkomstbasbeloppen. Dessa effekter gör att pensionskostnaden för 2024 ökat med 34 mnkr på två år för att sedan prognostiseras minska 26 mnkr de kommande två åren. Då kommunen har en stark grundekonomi och goda år bakom oss ger dessa svängningar skäl att göra avsteg från det årliga resultatmålet om 2 % och i stället ta fasta på fullmäktiges formulering kring 2% över mandatperioden.

Budget 2024–2026

Budgetmodell

Kommunens resursfördelning utgår från SKR:s prognostiserade belopp för årets skatteintäkter och generella statsbidrag. Från detta belopp beräknas sedan avskrivningar, finansnetto, centrala pensionskostnader samt ett resultatkrav.

Det belopp som kvarstår när dessa prioriterade poster har budgeterats utgör maximalt belopp att fördela till nämnderna.

Indexuppräkning, lön, hyra och pris

Storleken på nämndernas budget beräknas genom en indexering i tre steg, där utgångspunkten är budgettram från föregående år justerat för eventuella omfördelningar av uppdrag mellan nämnderna.

Indexering görs för lönekostnader, hyreskostnader samt för övriga driftskostnader. Mot bakgrund av den höga inflationen, tillsammans med industrins ”märke” för löneökningar och våra avtal gällande hyror kommer uppskrivningarna var historisk höga 2024. Effekten av indexeringarna innebär en förändrad budgettram.

Årliga indexuppräkringar

Indexuppräkning %	2024	2025	2026
Lönekostnader	4,0	2,5	2,5
Hyreskostnader	7,0	3,0	3,0
Övrig drift	4,0	2,0	2,0

Generella förutsättningar

Förutsättningar	2024	2025	2026
PO-påslaget %	42,26	42,26	42,26
Internräntan %	1,0	1,25	1,25

Påslaget för personalomkostnader är under perioden 42,26 procent, vilket är i nivå med 2023.

Internräntan ligger kvar på 1,0 procent under 2024 för att sedan höjas till 1,25 procent för 2025 och 2026.

Ytterligare utökning av ramarna

I de fall medel kvarstår efter indexuppräknigen fördelas även dessa enligt politiska prioriteringar. De extra resurser som fördelas i denna kategori är inte med nödvändighet ramhöjande, utan kan vara begränsade i tiden.

Effektiviseringar

Nämnderna har alltid som uppdrag att arbeta med möjliga effektiviseringar inom sina verksamheter, dock har inga uttalade specifika effektiviseringskrav ställts på verksamheterna.

Förändringar av nämndernas budgetramar 2023 – 2024

Budgeten innebär att nämndernas tillförs 40 miljoner kronor 2024 jämfört med 2023 genom indexuppräknningar och utökning av ramarna. Utöver detta tillförs 15,9 mnkr i reserv till verksamheterna som sökbara medel för att hantera förändringar i verksamheterna. Totalt ökas således nämndernas budget med ca 56 miljoner kronor mellan 2023 och 2024 om bufferten används fullt ut.

Tabellen visar effekten av indexering, justering samt politiska prioriteringar för respektive nämnd.

Nämnd	Budget 2023	Index Löner	Index Hyror	Index Drift	Justering +/-	Ytterligare utökning av ramar	Budget 2024
Kommunfullmäktige	-0,7						-0,7
Kommunstyrelsen	-83,9	-1,7	-1,6	-0,9	0,65	-0,2	-87,7
Barn- och utbildningsnämnden	-343,1	-7,2	-3,1	-5,9		0	-359,3
Socialnämnden	-279,1	-7	-2,1	-3,8		-3,5	-295,5
Samhällsbyggnadsnämnden	-35	-1,1	-0,1	-0,7		-1,2	-38,1
Revision	-0,9						-0,9
Valnämnd	-0,1				-0,4		-0,5
Överförmyndarnämnd	-1			-0,1			-1,1
Övriga nämnder	-0,1						-0,1
Nämndernas nettokostnader	-743,8	-17,0	-6,9	-11,4	0,25	-4,9	-783,8
Kommungemensamma poster	-25,4		-0,3	-0,3	6,8	-15,9	-35,1
Finansieringsenheten	785,8	-9,5			52,6		828,9
Kvar att fördela						0	0
Summa	16,6	-26,5	-7,2	-11,7	59,6	-20,8	10,0

Den totala uppräknings av lönekostnader mellan 2023 och 2024 uppgår till -26, mkr. Nämnderna får en uppräknings av lönekostnader med -16,9 mkr där hela beloppet avser löneindexjusteringen med 4 procent. Ytterligare 9,5 mnkr tillförs finansieringsenheten och avser ökade pensionskostnader 2024 jämfört 2023.

Kostnader för lokaler stiger med -7,2 mkr, vilket motsvarar årets indexering på 7 procent.

Driftskostnaderna justeras upp med -11,7 mnkr i linje med indexeringen på 4 procent. Driftskostnader är att betrakta som verksamhetskostnader som inte kan hänföras till personalkostnader eller lokalkostnader.

Finansieringsenhetens justering (+52,6 mkr) ska uppfattas som 2024 års ökning av skatter och generella statsbidrag med avdrag för 2024 års ökning av avskrivningar, finansnetto samt förändring av resultatkravet.

Valnämndensbudget utökas med 0,4 mnkr då det 2024 kommer att hållas val till EU-parlamentet. Övriga nämnder har erhållit uppskrivningar på 4% på löner eller köp av tjänst, beloppen är dock så små att de inte syns i tabellen.

Utökning av ramar

Utöver de indexuppräknings som beskrivs ovan har ett belopp motsvarande 20,8 mnkr fördelats. Av dessa har 4,9 mnkr fördelats direkt till nämnderna och de resterande 15,9 mnkr har gått till att förstärka den reserv som finns budgeterad under kommungemensamma poster.

Prioriterade områden per nämnd	Belopp (mnkr)
Kommunstyrelsen	0,2
<ul style="list-style-type: none"> Delfinansiering drift av nytt kvalitetsledningssystem 	0,2
Barn- och utbildningsnämnden	0,0
Socialnämnden	3,5
<ul style="list-style-type: none"> Volymökningar hemtjänsten kopplat till demografi 	3,5
Samhällsbyggnadsnämnden	1,2
<ul style="list-style-type: none"> Utökning utveckling VA halvårseffekt från FP2023 	0,4
<ul style="list-style-type: none"> Dagvattenavgift allmän platsmark 	0,8
Kommungemensamma poster	15,9

• Reserv - demografi/oförutsett	15,9
Totalt	20,8

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen anslås 200 tkr i delfinansiering för drift av det nya kvalitetsledningssystemet som upphandlades under 2023.

Utöver detta återförs engångsanslag från framtidsplanen 2023-2025 gällande utredning av Frösjön vattenkvalitet 200 tkr. Anslagen för samarbete med pensionärsorganisationer om 125 tkr, samt genomförande av landsbygdsprogram 100 tkr och utredning kring laddstolpar 50 tkr kvarstår i budgeten. Även tidigare anslag om 100 tkr för drift av kommande kvalitetsledningssystem kvarstår och anslaget till utredning av webbsända KF 50 tkr omvandlas till införande av webbsända KF-sammanträden. Posten föreningsbidrag 500 tkr flyttas i budgeten från kommunstyrelsen till kommungemensamma medel.

Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämnden har inga tillkommande anslag utöver pris- och löneuppräknings.

Socialnämnden

Socialnämnden erhåller anslag om 3,5 mnkr till följd av volymökningar inom hemtjänsten. Volymökningen baseras på den stora tillväxten av invånare som är 80+ i kommunen.

Samhällsbyggnadsnämnden

Nämnden anslås 400 tkr för en utredartjänst för genomförande av strategiska planer, tjänsten anslogs som halvårseffekt i framtidsplanen 2023-2025, och beräknas nu ge helårseffekt. Utöver detta anslås 800 tkr för finansiering av den nya taxan för dagvatten på allmän platsmark. Tidigare anslag om 500 tkr för underhåll av utemiljöer kvarstår från tidigare år.

Kommungemensamma poster

Ramen för kommunstyrelsegemensamma poster står till kommunstyrelsens förfogande. I ramen finns en reserv på 15,8 mnkr för demografi och oförutsett som ett nytt anslag. Posten ska vara sökbar för verksamheterna för att hantera de kostnadsvängningar som skett under 2023 och 2024.

Tidigare medel för utökat partistöd 50 tkr, föreningsmedel 50 tkr, KS-översyn 1 mnkr samt parkeringsutredningen 200tkr återförs tillsammans med den demografiska reserven om 4,7 mnkr från föregående framtidsplan. Intäkterna minskas med också med 1,5 mnkr till följd av de beräknade engångsintäkterna för elstöd försvinner.

100 tkr i anslag för arbete med Digifysiskt Science Center, 300 tkr för framtagande av strategiska planer kvarstår i ram från tidigare år. Posten föreningsbidrag 500 tkr flyttas i budgeten till kommungemensamma medel från kommunstyrelsen.

Finansiell utveckling 2023–2026

Resultaträkning 2023–2026

Resultat (mnkr)	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Verksamhetens intäkter	131,4	139,4	141,4	139,4
Verksamhetens kostnader	-914	-981,2*	-972,5	-1003,5
Avskrivningar	-29,4	-31	-34	-35,5
Verksamhetens nettokostnader	-812,6	-872,8	-865,1	-899,6
Skatteintäkter	610,3	634,6	666,5	695,3
Generella statsbidrag och utjämning	220,7	250,7	250,2	253,4
Verksamhetens resultat	18,4	12,5	51,6	49,1
Finansiella intäkter	4	4	4	4
Finansiella kostnader	-5,8	-6,5	-7,4	-8,1
Resultat efter finansiella poster	16,6	10	48,2	45
Årets resultatkrav	16,6	17,6	25,9	18,9
Kvar att fördela		-7,6	22,3	26,1

* Verksamhetens kostnader 2024 är beräknade utifrån att bufferten på 15,9 mnkr används fullt ut.

Bilaga 1: Indikatorer

En attraktiv kommun

Indikator
Antal påstigande, kollektivtrafik -regiontåg -pendeltåg -buss
Möjlighet att enkelt använda kollektivtrafik för vardagliga resor
Antal bostäder i planberedskap
Antal färdigställda bostäder/lägenheter i nyproduktion
Nöjdhet med skötsel av allmänna platser (t.ex. torg, parker, lekplatser, gator/parker)
Antal utövare i idrottsföreningar
Antal unika elever på kulturskolan
Väntetid till särskilt boende
Befolkningstillväxt per år
Tillgång, eller absolut närhet, till bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%) – glesbebyggt område
Barn i befolkningen som ingår i familjer med ekonomiskt bistånd, andel (%)
Anmälda stöld- och tillgreppsbrott, antal/1000 invånare
Anmälda våldsbrott, antal/1000 invånare
Upplevd trygghet i sitt eget bostadsområde
Långtidsarbetslöshet, 25–64 år, årsmedelvärde
Solcellsanläggningar: - Solcellsanläggningar totalt, antal - Installerad effekt, totalt
Antal befintliga laddstolpar för elfordon
Antal fossil drivna fordon i - kommunens fordonsflotta - de kommunala bolagens fordonsflotta
Andel kommunala badplatser med tjänlig badvattenkvalitet
Total vattenförbrukning per capita

Fler välmående och växande företag

Indikator
Företagsklimat enligt SKR:s Öppna jämförelser – Totalt, NKI
Företagsklimat enligt SKR:s Öppna jämförelser – Bemötande, NKI
Företagsklimat enligt SKR:s Öppna jämförelser – Effektivitet, NKI
Företagsklimat enligt SKR:s Öppna jämförelser – Rättssäkerhet, NKI
Företagsklimat enligt SKR:s Öppna jämförelser – Tillgänglighet, NKI
Företagsklimat enligt Svenskt näringsliv – sammanfattande omdöme
Företagsklimat enligt Svenskt näringsliv – kommunens service och bemötande
Företagsklimat enligt Svenskt näringsliv – kommunens information till företagen

En utbildning med hög måluppfyllelse och starka kunskapsresultat

Indikator
Genomsnittligt meritvärde i åk 9
Andel elever i åk 9 med gymnasiebehörighet
Andel elever i åk 9 med E i alla ämnen
Fullföljd gymnasieexamen inom 4 år
Kursdeltagare i gymnasial vuxenutbildning som vid årets slut slutfört kurs

En trygg vård och omsorg med hög kvalitet

Indikator
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg – helhetssyn
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg – helhetssyn
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS – Brukaren får den hjälp hen vill ha
Brukarbedömning gruppbostad LSS - Brukaren får den hjälp hen vill ha
Utredningstid i antal dagar från påbörjad utredning till avslutad utredning inom barn och ungdom 0–20 år, medelvärde
Ej återaktualiserade vuxna personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd

En effektiv och proaktiv organisation

Indikator
Bemötande vid kontakt med kommunens personal
Svar direkt på enkel fråga via telefon
Svar på e-postfråga inom två arbetsdagar
Hur tycker du att din kommun sköter sina olika verksamheter?
Årets resultat i förhållande till skatter och statsbidrag
Verksamhetens nettokostnadsandel
Soliditet exklusive ansvarsförbindelsen
Soliditet inklusive ansvarsförbindelsen
Prognossäkerhet
Sjukfrånvaro: Total sjukfrånvaro i procent av arbetad tid
Sjukfrånvaro: Andel (%) av total sjukfrånvaro som överstiger 59 dagar
Personalomsättning
HME (Hållbart medarbetarengagemang)
Andel medarbetare som kan rekommendera Gnesta kommun som arbetsgivare

Sammanträdesdatum: 2023-10-27
Diarienummer: MOB.2023.60

§ 176

Förlängning av handlingsprogram för förebyggande verksamhet enligt lagen om skydd mot olyckor

Förslag till beslut i kommunfullmäktige

1. Godkänna förlängning av *handlingsprogram för förebyggande verksamhet enligt lagen om skydd mot olyckor*, till och med 2024-12-31.

Sammanfattning av ärendet

Gnesta kommun har, på inrådan av Sörmlandskustens räddningstjänst, fått förslag på att ställa sig bakom en förlängning av gällande handlingsprogram för förebyggande verksamhet enligt lagen om skydd mot olyckor. Förslaget är att programmet även ska vara gällande 2024. Nuvarande program sträcker sig fram till 2023-12-31. Inga övriga revideringar föreslås.

Kommunen genom räddningstjänstens ska enligt lag ha ett handlingsprogram. Ett nytt handlingsprogram i Nyköpings kommun beslutades 2021 för att gälla under 2022-2023, vilket Gnestas kommunfullmäktige ställde sig bakom och antog 2021-12-20, § 97. Handlingsprogrammet togs fram i enlighet med Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) nya föreskrifter om handlingsprogram.

Handlingsprogrammet ska beskriva det faktiska och förväntade läget i kommunen, och har ingen fastslagen tidsperiod. När det sker betydande förändringar i lokal riskbild och förmåga så att det nuvarande handlingsprogrammet inte längre överensstämmer med verkligheten behöver ett nytt handlingsprogram tas fram.

Räddningstjänsten anser ej att betydande förändringar har skett, således föreslås att handlingsprogrammet förlängs till att gälla även under år 2024. Revidering av handlingsprogrammet planeras under 2024.

Beslutsunderlag

1. Tjänsteskrivelse 2023-10-11
2. Utdrag från samhällsbyggnadsnämnden protokoll 2023-09-27, § 55
3. Tjänsteskrivelse 2023-09-20
4. Handlingsprogram för förebyggande verksamhet enligt lagen om skydd mot olyckor

Tjänsteförslag

1. Godkänna förlängning av *handlingsprogram för förebyggande verksamhet enligt lagen om skydd mot olyckor*, till och med 2024-12-31.

Förslag till beslut på sammanträdet

Ordföranden föreslår att kommunstyrelsen bifaller tjänsteförslaget.

Beslutsgång

Kommunstyrelsen bifaller ordförandens förslag.

Sändlista

~ Kommunfullmäktige

Upprättad: 2023-10-11
Diarienummer: MOB.2023.60

Kommunstyrelsen

Förlängning av handlingsprogram för förebyggande verksamhet enligt lagen om skydd mot olyckor

Förslag till beslut i kommunfullmäktige

1. Godkänna förlängning av *handlingsprogram för förebyggande verksamhet enligt lagen om skydd mot olyckor*, till och med 2024-12-31.

Sammanfattning

Gnesta kommun har, på inrådan av Sörmlandskustens räddningstjänst, fått förslag på att ställa sig bakom en förlängning av gällande handlingsprogram för förebyggande verksamhet enligt lagen om skydd mot olyckor. Förslaget är att programmet även ska vara gällande 2024. Nuvarande program sträcker sig fram till 2023-12-31. Inga övriga revideringar föreslås.

Kommunen genom räddningstjänstens ska enligt lag ha ett handlingsprogram. Ett nytt handlingsprogram i Nyköpings kommun beslutades 2021 för att gälla under 2022-2023, vilket Gnestas kommunfullmäktige ställde sig bakom och antog 2021-12-20, § 97. Handlingsprogrammet togs fram i enlighet med Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) nya föreskrifter om handlingsprogram.

Handlingsprogrammet ska beskriva det faktiska och förväntade läget i kommunen, och har ingen fastslagen tidsperiod. När det sker betydande förändringar i lokal riskbild och förmåga så att det nuvarande handlingsprogrammet inte längre överensstämmer med verkligheten behöver ett nytt handlingsprogram tas fram.

Räddningstjänsten anser ej att betydande förändringar har skett, således föreslås att handlingsprogrammet förlängs till att gälla även under år 2024. Revidering av handlingsprogrammet planeras under 2024.

Förvaltningens synpunkter

Samhällsbyggnadsnämnden har berett ärendet. Kommunstyrelseförvaltningen har inget övrigt att tillägga i ärendet.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet medför inga ekonomiska konsekvenser.

Juridiska konsekvenser

Beslutet medför inga juridiska konsekvenser.

Jämställdhetsanalys utifrån checklista

Ej tillämplig i detta ärende.

Överensstämmelse med kommunens styrdokument

Beslutet överensstämmer med gällande reglemente. Samhällsbyggnadsnämnden bär ansvar för verksamhet som berörs av denna lagstiftning. Det tidigare programmet antogs av kommunfullmäktige 2021-12-20, § 97.

Beslutsunderlag

1. Utdrag från samhällsbyggnadsnämnden protokoll 2023-09-27, § 55
2. Tjänsteskrivelse 2023-09-20
3. Handlingsprogram för förebyggande verksamhet enligt lagen om skydd mot olyckor

Sändlista

- ~ Kommunfullmäktige
- ~ Sörmlandskustens räddningstjänst
- ~ Nyköpings kommun

Anders Axelsson
Kommunchef

Anders Ramqvist
Förvaltningschef

Jenny Johansson
Kommunsekreterare

Sammanträdesdatum: 2023-09-27
Diarienummer: MOB.2023.60

§ 55

Förlängning av handlingsprogram för förebyggande verksamhet enligt lagen om skydd mot olyckor

Förslag till beslut i kommunfullmäktige

1. Godkänna förlängning av *handlingsprogram för förebyggande verksamhet enligt lagen om skydd mot olyckor*, till och med 2024-12-31.

Sammanfattning av ärendet

Gnesta kommun har, på inrådan av Sörmlandskustens räddningstjänst, fått förslag på att ställa sig bakom en förlängning av gällande handlingsprogram för förebyggande verksamhet enligt lagen om skydd mot olyckor. Förslaget är att programmet även ska vara gällande 2024. Nuvarande program sträcker sig fram till 2023-12-31. Inga övriga revideringar föreslås.

Kommunen genom räddningstjänstens ska enligt lag ha ett handlingsprogram. Ett nytt handlingsprogram i Nyköpings kommun beslutades 2021 för att gälla under 2022-2023, vilket Gnestas kommunfullmäktige ställde sig bakom och antog 2021-12-20, § 97. Handlingsprogrammet togs fram i enlighet med Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) nya föreskrifter om handlingsprogram.

Handlingsprogrammet ska beskriva det faktiska och förväntade läget i kommunen, och har ingen fastslagen tidsperiod. När det sker betydande förändringar i lokal riskbild och förmåga så att det nuvarande handlingsprogrammet inte längre överensstämmer med verkligheten behöver ett nytt handlingsprogram tas fram.

Räddningstjänsten anser ej att betydande förändringar har skett, således föreslås att handlingsprogrammet förlängs till att gälla även under år 2024. Revidering av handlingsprogrammet planeras under 2024.

Beslutsunderlag

1. Tjänsteskrivelse 2023-09-20
2. Handlingsprogram för förebyggande verksamhet enligt lagen om skydd mot olyckor

Tjänsteförslag

1. Godkänna förlängning av *handlingsprogram för förebyggande verksamhet enligt lagen om skydd mot olyckor*, till och med 2024-12-31.

Förslag till beslut på sammanträdet

Ordföranden föreslår att samhällsbyggnadsnämnden bifaller tjänsteförslaget.

Beslutsgång

Samhällsbyggnadsnämnden bifaller ordförandens förslag.

Sändlista

- ~ Kommunstyrelsen
- ~ Kommunfullmäktige
- ~ Nyköpings kommun

Upprättad: 2023-09-20
Diarienummer: MOB.2023.60

Samhällsbyggnadsnämnden

Förlängning av handlingsprogram för förebyggande verksamhet enligt lagen om skydd mot olyckor

Förslag till beslut i kommunfullmäktige

1. Godkänna förlängning av *handlingsprogram för förebyggande verksamhet enligt lagen om skydd mot olyckor*, till och med 2024-12-31.

Sammanfattning

Gnesta kommun har, på inrådan av Sörmlandskustens räddningstjänst, fått förslag på att ställa sig bakom en förlängning av gällande handlingsprogram för förebyggande verksamhet enligt lagen om skydd mot olyckor. Förslaget är att programmet även ska vara gällande 2024. Nuvarande program sträcker sig fram till 2023-12-31. Inga övriga revideringar föreslås.

Kommunen genom räddningstjänstens ska enligt lag ha ett handlingsprogram. Ett nytt handlingsprogram i Nyköpings kommun beslutades 2021 för att gälla under 2022-2023, vilket Gnestas kommunfullmäktige ställde sig bakom och antog 2021-12-20, § 97. Handlingsprogrammet togs fram i enlighet med Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) nya föreskrifter om handlingsprogram.

Handlingsprogrammet ska beskriva det faktiska och förväntade läget i kommunen, och har ingen fastslagen tidsperiod. När det sker betydande förändringar i lokal riskbild och förmåga så att det nuvarande handlingsprogrammet inte längre överensstämmer med verkligheten behöver ett nytt handlingsprogram tas fram.

Räddningstjänsten anser ej att betydande förändringar har skett, således föreslås att handlingsprogrammet förlängs till att gälla även under år 2024. Revidering av handlingsprogrammet planeras under 2024.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen har inget övrigt att tillägga i ärendet.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet medför inga ekonomiska konsekvenser.

Juridiska konsekvenser

Beslutet medför inga juridiska konsekvenser.

Jämställdhetsanalys utifrån checklista

Ej tillämplig i detta ärende.

Överensstämmelse med kommunens styrdokument

Beslutet överensstämmer med gällande reglemente. Samhällsbyggnadsnämnder bär ansvar för verksamhet som berörs av denna lagstiftning. Det tidigare programmet antogs av kommunfullmäktige 2021-12-20, § 97.

Beslutsunderlag

1. Tjänsteskrivelse 2023-09-20
2. Handlingsprogram för förebyggande verksamhet enligt lagen om skydd mot olyckor

Anders Ramqvist

T.f. Förvaltningschef

Sändlista

~ Nyköpings kommun

Handlingsprogram för förbyggande verksamhet och räddningstjänst

Strategi för 2022-2023 enligt Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor

Beslutad i: Kommunstyrelsen 2021-XX-XX

Kommunfullmäktige 2021-XX-XX

Innehåll

1	Inledning	4
2	Beskrivning av kommunerna	5
2.1	Riskobjekt	6
2.2	Nyköpings kommun	7
2.2.1	Utvecklingstendenser	7
2.3	Gnesta	7
2.3.1	Utvecklingstendenser	8
2.4	Oxelösund	8
2.4.1	Utvecklingstendenser	8
2.5	Trosa	9
2.5.1	Utvecklingstendenser	9
3	Styrning av skydd mot olyckor	10
4	Risker	11
4.1	Övergripande	11
4.1.1	Inträffade händelser	12
4.2	Per olyckstyp	12
4.2.1	Brand i byggnad	12
4.2.1.1	Bostad	13
4.2.2	Brand utomhus	15
4.2.3	Trafikolycka	16
4.2.4	Olycka med farliga ämnen	18
4.2.5	Naturolycka	20
4.2.6	Drunkning	21
5	Värdering	23
6	Mål	26
7	Förebyggande – förmåga och verksamhet	27
7.1	Tillsyn 5 kap 1§	27
7.1.1	2 kap 4§	28
7.1.2	Hantering	28
7.2	Stöd till den enskilde 3 kap 2§	28
7.2.1	Informationskanaler	28
7.2.2	Frågor	29

7.2.3	Årsinformation	29
7.2.4	Utbildning	29
7.3	Rengöring och brandskyddskontroll 3 kap 4§	29
7.4	Övriga förebyggande åtgärder 3 kap 1§	29
7.4.1	Samhällsbyggnad	29
7.4.2	Serveringstillstånd	30
7.4.3	Polisen	30
7.4.4	Trafikverket	30
7.4.5	Länsstyrelsen	30
8	Räddningstjänst – förmåga och verksamhet	31
8.1	Övergripande	31
8.1.1	Tillgång till egna resurser	31
8.1.2	Tillgång till resurser i samarbete med andra kommuner	33
8.1.3	Alarmering av räddningsorganet	33
8.1.4	Brandvattenförsörjning	34
8.1.5	Tid från att larmet inkommer till 112 till att första kommunala räddningsresurs når samtliga delar av kommunen, inklusive larmhanteringen	34
8.1.6	Överlåtande åt annan att vidta inledande begränsade åtgärder	38
8.1.7	Samverkan med andra aktörer	38
8.1.8	Varning och information till allmänheten	39
8.2	Operativ förmåga per olyckstyp	40
8.2.1	Brand i byggnad	41
8.2.2	Brand utomhus	43
8.2.3	Trafikolycka	44
8.2.4	Olycka med farliga ämnen	45
8.2.5	Naturolycka	46
8.2.6	Drunkning	46
8.3	Ledning i räddningstjänsten	48
8.3.1	Övergripande ledning	49
8.3.2	Ledning av insats	50
8.3.3	Ledningsstöd	52
8.4	Samtidiga och omfattande räddningsinsatser	52
8.5	Räddningstjänst under höjd beredskap	53
9	Uppföljning, utvärdering och lärande	55
9.1	Uppföljning och utvärdering	55
9.2	Olycksundersökning och AAR	55
	Bilaga A: Dokumentförteckning	56
	Bilaga B: Beskrivning av samråd	57
	Bilaga C: Hamnar och dess gränser i vatten	58

1 Inledning

Varför ett handlingsprogram?

Varje vecka dör nästan 60 personer och i genomsnitt 2 000 läggs in på sjukhus till följd av olyckor i Sverige. Det orsakar stort personligt lidande för de direkt inblandade och människor i deras närhet. Samhällskostnaden för olyckorna uppgår till 65 miljarder kronor varje år, främst i medicinska kostnader och produktionsbortfall.

När vi aktivt och effektivt förebygger och hanterar olyckor kan vi både minska det personliga lidandet och samtidigt göra stor samhällsekonomisk nytta.

Kommunen ska enligt 3 kapitlet 3§ och 8§ enligt Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor ha ett handlingsprogram för sin förebyggande verksamhet och räddningstjänst. Kommunens handlingsprogram ska omfatta de olyckor som kan leda till räddningsinsats i fredstid och under höjd beredskap. Handlingsprogrammet ska återge det aktuella läget i kommunen avseende riskbild, mål, förmåga och verksamhet.

Handlingsprogrammet gäller för Nyköping, Trosa, Oxelösund och Gnesta kommun och är beskrivande på en övergripande nivå och grundar sig på andra mer detaljerade dokument, se bilaga A.

Handlingsprogrammet följer disposition och innehåll i enlighet med föreskriften MSBFS 2021:1.

2 Beskrivning av kommunerna

Det finns stora variationer mellan de fyra kommunerna med avseende på bland annat, befolkningens mängd, verksamheter samt geografiska förhållanden. Kapitlet avser att ge en allmän beskrivning av kommunernas geografiska område med fokus på befolkning, kommunernas område samt utvecklingstendenser.

Inom kommunerna bor cirka 95 000 människor på en yta om cirka 4000 km² vilket ger en något lägre befolkningstäthet om 23,75 personer per km² jämfört med riket 25,5 personer per km².

Tabell 1: Befolkningsstatistik för de fyra samverkanskommunerna samt riket som helhet. Siffrorna gäller 2020-12-31. Källa: SCB befolkningsstatistikdatabas.

	Folk- mängd	Kvin- nor (%)	Män (%)	0-17 år (%)	18-64 år (%)	65 år (%)	Ut- ländsk bak- grund (%)	Medel- ålder
Hela riket	10 379 295	49,7	50,3	21,1	58,8	20,1	25,9	41,4
Gnesta	11 421	49,6	50,4	22,0	54,3	23,6	17,0	43,1
Nyköping	57 071	50,3	49,7	21,4	54,8	23,8	21,2	43,2
Oxelösund	11 995	49,3	50,7	20,3	52,0	27,7	28,3	45,2
Trosa	14 309	50,0	50,0	21,7	53,8	24,5	19,3	43,4

Inkomstskillnader har visat sig ha en inverkan på antalet händelser där områden med sämre socioekonomiska förutsättningar tenderar att generera fler händelser dit räddningstjänsten rycker ut.

Tabell 2: Medelinkomsten i respektive kommun fördelat på Kvinnor och Män

Medelinkomst	Kvinnor	Män
Riket	284 323	368 018
Gnesta	275 504	351 090
Nyköping	274 514	358 718
Oxelösund	251 014	339 686
Trosa	302 946	402 603

2.1 Riskobjekt

Inom kommunernas område finns ett antal objekt med en förhöjd riskbild så kallade riskobjekt. Riskobjekten är av sådan art att de pekats ut som Sevesoanläggning enligt Sevesolagstiftning alternativt farlig verksamhet enligt LSO.

Sevesoanläggningar är anläggningar där stora mängder farliga kemikalier hanteras och omfattas av krav enligt Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. Lagen har sitt upphov från det så kallade Seveso-direktivet som antagits i EU för att förebygga allvarliga olyckor inom kemiindustrin och begränsa följderna för människor och miljö. I lagstiftningen finns två kravnivåer: låg och hög. Ägarna och verksamheterna har krav på sig att regelbundet genomföra riskanalyser och handlingsprogram för hur allvarliga kemikalieolyckor ska förebyggas.

Farlig verksamhet enligt LSO är en anläggning där verksamheten innebär fara för att en olycka ska orsaka allvarliga skador på människor eller miljön där anläggningens ägare eller den som utövar verksamheten på anläggningen är skyldig att i skäligen omfattning hålla eller bekosta beredskap med personal och egendom och i övrigt vidta åtgärder för att begränsa sådana skador enligt LSO 2 kap. 4§. Denna beredskap ska komplettera kommunens beredskap för räddningsinsats. Det är Länsstyrelsen som beslutar vilka anläggningar i länet som omfattas av denna paragraf. Flygplatser som har godkänts enligt 6 kap. 9§ första stycket i luftfartslagen ska också omfattas av 2 kap. §4 enligt LSO. Alla Seveso-anläggningar oavsett kravnivå klassificeras som farliga verksamheter.

Tabell 3: Farlig verksamhet och Sevesoverksamheter inom kommunerna

Objekt	Kommun	Seveso	Farlig verksamhet
SSAB	Oxelösund	Högre	Ja
Oxelösunds hamn	Oxelösund	Högre	Ja
Linde Gas AB	Oxelösund	Lägre	Ja
Hagnesta bergtäkt	Nyköping	Lägre	Ja
Stockholm Skavsta flygplats	Nyköping	-	Ja
Studsvik Nuclear AB	Nyköping	-	Ja
AB Svafo	Nyköping	-	Ja
Cyclife Sweden AB	Nyköping	-	Ja
Hagby bergtäkt	Trosa	Lägre	Ja

2.2 Nyköpings kommun

Nyköping är en kustkommun en timme söder om Stockholm där närheten till Europas storstäder via Stockholm Skavsta flygplats, skärgården och det sörmländska kulturlandskapet gör Nyköping till en attraktiv boplats. Kommunen består av tätorterna Nyköping, Aspa, Bergshammar, Buskhyttan, Enstaberga, Jönåker, Näveklarna, Runtuna, Råby, Sillekrog/Lästringe, Sjösa, Skeppsvik, Stavsjö, Stigtomta, Svalsta, Tystberga, Vrena och Ålberga. Strax över 30% av befolkningen finns utanför Nyköping tätort.

Genom kommunen löper den trafikintensiva E4:an, och det finns också järnvägar som löper genom kommunen. Järnvägarna trafikeras av både person- och godståg. Stockholm Skavsta flygplats ligger knappt 10 kilometer utanför Nyköping.

Inom tätorten finns större idrottsanläggning i form av Rosvalla med flertalet större inomhus-hallar och utomhusplaner. Intill Rosvalla finns även två av ortens fyra höga hus med ett våningsantal som överstiger 16 våningar, de andra två finns inom hamnområdet. Centrum består av blandad bebyggelse från små tidigare fiskebodas till fyra köpcentrum och butiker. Utanför centrum intill E4:an återfinns två handelsområden, Påljungshage samt Gumsbacken som lockar många personer.

2.2.1 Utvecklingstendenser

Den demografiska utmaningen beror förenklat på att antalet äldre samt personer i behov av välfärdstjänster ökar snabbt. De närmaste 10 åren beräknas hela 56 % av den totala befolkningens ökning bestå av åldersgruppen 80 år eller äldre. Detta ger en kommunal utmaning om framförallt ett ökande behov hos äldreomsorgen då vi blir allt äldre och kan leva med fler och svårare sjukdomar.

Antalet invånare i Nyköping ökar och prognoser visar även framåt på en fortsatt tillväxt. Under 2020 ökade befolkningen i Nyköpings kommun; en ökning som var betydligt högre i kommunen jämfört både med länet och riket. Befolkningsökningen kräver en kontinuerlig utbyggnad av bostäder och infrastruktur. Under den senaste 10-årsperioden har Nyköping procentuellt sett varit en av de kommuner i Sverige som byggt flest nya bostäder. Den höga takten på byggandet fortsätter även framåt då den ökande befolkningen medför en ökad efterfrågan på bostäder samt verksamhetslokaler för skola, barnomsorg och äldreomsorg.

Nyköping är en växande kommun och detta ställer inte bara krav på mer bostäder utan också infrastruktur och service. Nyköping stadskärna förtätas där både genom att verksamhetsområden omvandlas till bostadsområden utan också genom att tidigare obebyggda tomter bebyggs samt äldre hus rivs och ger plats för större byggnader. Det planeras fler skolor och förskolor inom kommande år i takt med att staden växer. Flera av kommunens verksamhetsområden som omringar staden har utökats och fler verksamheter planeras framöver i takt med att behovet av industrimark ökar.

2.3 Gnesta

Gnesta är en mångfacetterad kulturkommun precis vid länsgränsen mot Stockholm som under sommaren kraftigt ökar sitt invånarantal i och med alla fritidshus som finns i kommunen.

Gnesta är också en utpräglad småföretagarkommun med cirka 1 200 registrerade företag i en mängd olika branscher. Tätorterna är tre till antalet där centralorten i kommunen är Gnesta där ungefär hälften av kommuninvånarna bor. De två andra tätorterna återfinns en mil västerut i Björnlunda, samt ytterligare en mil västerut ligger Stjärnhov.

Genom kommunen och respektive tätort går järnvägen, vilken trafikeras av både persontåg (fjärrtåg och pendel) och godståg.

En stor andel av invånarna pendlar till och från Gnesta kommun, där utpendlingen mot Stockholm är störst med ca 3000 personer.

2.3.1 Utvecklingstendenser

Den demografiska utmaningen beror förenklat på att antalet äldre samt personer i behov av välfärdstjänster ökar snabbt. De närmaste 10 åren beräknas hela 56 % av den totala befolkningsökningen bestå av åldersgruppen 80 år eller äldre. Detta ger en kommunal utmaning om framförallt ett ökande behov hos äldreomsorgen då vi blir allt äldre och kan leva med fler och svårare sjukdomar.

I samband med en ökande befolkning planeras för ett omfattande bostadsbyggande i kommunen som i sin tur medför volymökningar inom förskola, grundskola etc. Etableringar av bostäder kommer ske i Gnesta tätort samt i mindre omkringliggande delar av kommunen.

2.4 Oxelösund

Oxelösunds kommun är geografiskt beläget på Sveriges östra kust i Södermanlands län. En stor del av kommunens yta utgörs av vatten, vilket präglar kommunens möjligheter och utmaningar. Kommunens geografiska läge möjliggör närhet till skärgård, natur samt goda kommunikationer såsom riksväg 53, E4, Skavsta flygplats samt regional och nationell tågtrafik. Med dessa goda kommunikationer nås enkelt omkringliggande städer såsom Nyköping, Norrköping, Linköping och Stockholm.

Oxelösund har en stark industrihistoria vilken fortfarande gör sig påmind i och med SSAB och Oxelösunds hamn, vilka är två stora arbetsgivare inom kommunen.

2.4.1 Utvecklingstendenser

Den demografiska utmaningen beror förenklat på att antalet äldre samt personer i behov av välfärdstjänster ökar snabbt. De närmaste 10 åren beräknas hela 56 % av den totala befolkningsökningen bestå av åldersgruppen 80 år eller äldre. Detta ger en kommunal utmaning om framförallt ett ökande behov hos äldreomsorgen då vi blir allt äldre och kan leva med fler och svårare sjukdomar.

Oxelösunds befolkningsmängd växte mellan 2011-2018. Kommunen har som mål att öka med 0,75% per år. Denna utveckling ska mötas med bostäder, skola, service och rekreation samtidigt som detta sker i samklang med bevarande av viktiga natur- och kulturvärden. Med den tidigare uppåtgående trenden under 2015-2018 är befolkningsprognosen framöver något mer svårtolkad. Med anledning av pågående pandemi 2021 har inte befolkningsstillväxten följt förväntad utveckling utan har fått justeras ned men med en fortfarande årlig ökning. Under 2021 har dock inflyttningen ökat och ligger i linje med kommunens mål.

2.5 Trosa

Trosa kommun är en ung kustkommun med gamla anor. Trakten runt Trosa har varit befolkad sedan mycket lång tid tillbaka. Spåren finns kvar än idag. Genom kommunen flyter stillsamt Trosaån, den gamla båtförbindelsen med Mälaren som gjorde Trosa till en viktig handelsstad.

Trosa har varit och är en kommun i stark tillväxt, mycket tack vare sin attraktivitet och sitt strategiska läge som en del av Stockholms arbetsmarknadsregion. Trosa, Vagnhärad och Västerlång tillhörde under tidigare Nyköpings kommun men 1992 delades storkommunen och Trosa kommun bildades. Sammanlagt bor här idag ca 14 500 invånare. Under sommarhalvåret fördubblas befolkningen och besöksnäringen är ett viktigt inslag.

2.5.1 Utvecklingstendenser

En framtida demografisk utmaning är att antalet äldre samt personer i behov av välfärdstjänster ökar snabbt. Detta ger en kommunal utmaning med framförallt ett ökande behov av äldreomsorg då vi blir allt äldre och kan leva med fler och svårare sjukdomar.

Trosa har vuxit mycket under senare år och förväntas fortsatt öka sin befolkning med omkring 2 procent per år. Alla tre huvudorter, Trosa, Vagnhärad och Västerlång, behöver varsam och väl genomtänkt tillväxt med eftersträvan att växa hållbart och med utgångspunkt i varje orts särprägel.

Mycket tyder på att exploateringstrycket trots konjunktur- och omvärldsförändringar kommer att vara fortsatt högt. Detta innebär högt tryck på så väl bygglov- som planverksamhet. Arbetet under de kommande åren kommer således att handla om att fortsätta hantera en fortsatt tydlig tillväxt i samtliga tätorter. Omfattande planerings- och genomförandeuppgifter avseende större infrastrukturprojekt kommer att fortsätta. Detta gäller såväl alternativ till Infart västra Trosa, Ostlänken som väg 218.

3 Styrning av skydd mot olyckor

Kapitlet avser att ge en beskrivning av hur uppgifterna enligt LSO är fördelade inom kommunerna.

Nyköpings kommun sköter genom civilrättsliga avtal förebyggande verksamhet och räddningstjänst enligt LSO åt grannkommunerna Gnesta, Oxelösund och Trosa. Arbetet utförs av Sörmlandskustens räddningstjänst.

Då handlingsprogrammet är ett övergripande flerårigt, politiskt styrdokument är bedömningen att det inte lämpligt att i detalj beskriva räddningstjänstens verksamhet i alltför detaljerade beskrivningar. Mer detaljerade beskrivningar återfinns i underliggande dokument som hänvisas till i texten och återfinns i Bilaga A: Dokumentförteckning. Detta handlingsprogram utgör en omarbetning och uppdatering av handlingsprogrammet från 2020 i syfte att leva upp till MSB:s föreskrift om handlingsprogram.

Kommunerna

Kommunfullmäktige beslutar om handlingsprogrammet med bland annat övergripande mål.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för LSO i kommunen och utövar genom ansvariga tjänstemän fortlöpande uppföljning och tillsyn över arbetet.

Nämnderna har ansvaret för att arbetet inom sina respektive områden bedrivs enligt kommunens handlingsprogram.

Sörmlandskustens räddningstjänst ansvarar för utförandet inom stor del av LSO området vilket regleras i ingångna avtal med Nyköpings kommun.

Ansvar för uppfyllnad av LSO är fördelat på olika nämnder inom respektive kommun enligt nedan.

Nyköping	Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för Tillsyn och Sotningsärenden (5 kap 1§, 3 kap 4§), Kommunstyrelsen ansvarar för resterande delar av LSO området.
Trosa	Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för LSO området inom ramen för avtalet med Nyköpings kommun (Sörmlandskustens räddningstjänst).
Oxelösund	Kommunstyrelsen ansvarar för hela LSO området.
Gnesta	Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för LSO området inom ramen för avtalet med Nyköpings kommun (Sörmlandskustens räddningstjänst).

4 Risker

Kapitlet innehåller en beskrivning av kommunens risker, i form av en sammanvägd bedömning av vilka händelser inom kommunens geografiska område som kan föranleda räddningsinsatser, sannolikheten eller frekvensen för att de ska hända och konsekvenserna för de fall att de händer.

För att vi ska kunna bedöma hur mindre och större risker ska undvikas eller hanteras behöver vi också använda riskanalyser som ett dagligt arbetsverktyg. Det ska ske genom en aktiv omvärldsbevakning och ett brett perspektiv med realism och verklighetsförankring. En grundligare riskanalys vilken uppdateras på årsbasis ligger till grund för beskrivningen i detta kapitel.

4.1 Övergripande

Sörmlandskustens räddningstjänsts (SKRTJ) geografiska områdesansvar omfattar fyra kommuner med varierad och komplex riskbild. Det finns stora industrier, flygplatser, stambanor, E4, stora eventanläggningar, höga hus etc som bidrar till en varierad och komplex riskbild. Stor del av området utgörs av landsbygd med dess utmaningar för tillgänglighet och närhet. Tre av kommunerna räknas som kustkommuner med en större skärgårdsmiljö.

Utifrån den varierande riskbildens finns en stor variation i vilka olyckor som kan inträffa och vilka konsekvenser det kan leda till. Olyckor som uppstår kan drabba olika värden, pågå under olika lång tid, ha olika stor omfattning, vara tillfälliga eller långvariga och kan skilja i hur pass reversibla de är. Allt går heller inte att förutsäga, men det finns flera olika situationer som det är rimligt att behöva hantera, alltifrån "vardagshändelser" som bränder i bostäder och mark samt trafikolyckor till sällanhändelser som större utsläpp av farliga ämnen, omfattande brand på fartyg, brand i undermarksanläggning eller på sjukhus, terrorattentat och allvarliga olyckor vid farliga verksamheter.

4.1.1 Inträffade händelser

Antalet räddningsinsatser vilka SKRTJ larmats till per kommun är fördelade enligt Figur 1 nedan. Antalet räddningsinsatser har sedan 2011 stadigt ökat fram till ett trendbrott 2018 där en minskning och positiv nedåtgående trend påbörjades. Totalt larmas SKRTJ till ungefär 1400 händelser per år där två tredjedelar sker inom Nyköpings kommun och en mer jämn fördelning av resterande inom Trosa, Oxelösund och Gnesta.

Figur 1: Graf över antalet inträffade händelser per kommun

Totalt antal insatser. Omfattar både insatser som var räddningstjänst enligt LSO samt andra uppdrag.¹

Vid studerande av antalet insatser per 1000 invånare så förtydligas bilden om den positiva utvecklingen av minskat antal larm och att det är inom Nyköping kommun som skillnaden är störst och att Nyköping nu närmar sig resterande kommuner i antalet larm per 1000 invånare, vilket är positivt. I de andra kommunerna syns större svängningar vilka hänförs av att ett, i sammanhanget litet antal ökande larm, i händelse av exempelvis en koncentration av bilbränder under en helg ger ett stort utslag med tanke på att totala larmmängden är liten. Trosa, Oxelösund och Gnesta har under senare år legat inom Sverigesnittet av antal insatser.

Figur 2: Antal insatser per 1000 invånare för respektive kommun.²

4.2 Per olyckstyp

Beskrivning av den lokala risken per olyckstyp visas nedan med en första generell beskrivning av olyckstypen som gäller samtliga kommuner, data som presenteras inom kapitlet utgår från åren 2018–2020.

4.2.1 Brand i byggnad

Kapitlet brand i byggnad delas in utifrån klassificerade verksamheter i räddningstjänstens insatsstatistik. Både bränder och tillbud är inkluderade i statistiken.

Skillnader finns mellan kommunerna där Trosa och Oxelösund sticker ut i positiv mening med ett betydligt mindre antal inträffade händelser, cirka 1 händelse per 1000 invånare, vilket är lägre än snittet i Sverige som ligger på 1,04 händelser per 1000 invånare. Gnesta och Nyköping ligger mycket över rikssnittet med cirka 1,5 inträffade händelser per 1000 invånare. Vidare kommer olyckstypen beskrivas gemensamt för alla fyra kommuner då en liten ökning av antalet inträffade händelser i de mindre kommunerna ger en kraftig statistisk ökning.

¹ Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps statistik och analysverktyg IDA, Statistik om olyckor, skador och räddningsinsatser. Statisk hämtad 2021-06-17.

² Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps statistik och analysverktyg IDA, Statistik om olyckor, skador och räddningsinsatser. Statisk hämtad 2021-06-17.

Inom SKRTJ:s område inträffar cirka 135 bränder i byggnader per år, 2020 sticker ut med en kraftig minskning med 25 procent av antalet inträffade händelser. Bedömningen är att nedgången beror till stor del på pandemin som pågick under stora delar av 2020 där fler personer tillbringat mer tid i hemmet.

Vid en djupare verksamhetsindelning framgår att 65% av de inträffade bränderna i byggnad, 244 stycken under perioden, sker i bostadsmiljö. Andra vanliga verksamheter är skola, industri och vård samt andra allmänna verksamheter och redovisas i tabellen till höger.

	ANTAL INSATSER	1000 INV	ANDEL
BOSTAD	244	0,87	65%
VÅRD	9	0,03	2%
SKOLA	40	0,14	11%
ALLMÄN	64	0,23	17%
INDUSTRI	19	0,07	5%
TOTALT	376	1,34	

Det finns mycket som tyder på att vi kommer gå mot en allt mer hållbar energiförsörjning, vilket även kommer återspegla sig i hur bränderna i byggnader ser ut. Till exempel blir det allt vanligare att installera solcellspaneler på hustak, och att lagra energin i batterisystem i byggnaden. För att spara energi byggs också byggnader allt mer täta, vilket påverkar dynamiken i brandförloppen. Även nya byggnadsmaterial kommer in på marknaden, och det skapar nya förutsättningar för både brandskyddslösningarna och räddningstjänstens taktik vid bränder i byggnader.

I avsnitten nedan följer fördjupningar inom bränder i bostäder, vårdmiljöer, övriga allmänna verksamheter, skolor och förskolor och industrier.

4.2.1.1 Bostad

Antalet bränder i bostad har tidigare legat över snittet för Sverige med ca 1,0 inträffade händelser per 1000 invånare jämfört med 0,7 för riket. Ett trendbrott skedde 2020 när kommunerna gemensamt landade på samma nivå som sverigesnittet.

Med ett litet antal händelser är det svårt att dra specifika slutsatser men det syns ändå i statistiken att kommunerna har en ökning i samband med mörkrets intåg under november för att hålla i sig till mars.

Denna ökning beror på att personer börjar elda i kaminer/eldstäder samt att vi tänder mer levande ljus. Denna trend är tidigare känd och syns även på nationell statistik.

Cirka 90 personer omkommer i bostadsbränder varje år, där risken att omkomma inte är jämnt fördelad. Ålder och social utsatthet är tydliga delar som spelar in i risken att omkomma. Forskningen har under en längre period satsat på området för att komma fram till vad en bostadsbrand är och vad de beror på och vi har nu ett bra underlag att jobba vidare med.

Områden med sämre levnadsvillkor, låg utbildningsnivå – förvärvsfrekvens – medelinkomst, har en fyra gånger högre sannolikhet att det ska uppstå en bostadsbrand dit räddningstjänsten rycker ut jämfört med områden med goda levnadsvillkor.

Rökning är en känd riskkälla och ligger bakom nästan 50 procent av alla dödsbränder.

4.2.1.2 Vårdmiljö

Enligt Boverkets byggregler ställs högre krav på brandskyddet i lokaler där det vistas människor som har begränsade eller inga förutsättningar att sätta sig själva i säkerhet, än i lokaler där det vistas människor som förväntas kunna sätta sig själva i säkerhet. De högre brandskyddskraven gäller till exempel för behovsprövande boenden enligt Socialtjänstlagen, så som äldreboenden och stödboenden enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS-boenden), sjukhus och förskoleverksamhet. Det byggnadstekniska brandskyddet i denna typ av lokaler ställer bland annat krav på brandcellsindelning och installation av sprinkleranläggningar. Förutom högre krav på det byggnadstekniska brandskyddet, krävs det också ett väl fungerande organisatoriskt brandskydd. Personalen i vårdmiljöer behöver därför kontinuerligt öva på att hantera bränder och utrymningsituationer. I lokaler där det vistas människor som har förmåga att sätta sig själva i säkerhet bygger utrymningsstrategin i de allra flesta fall på att människorna ska utrymma byggnaden i händelse av brand. I lokaler där människor saknar förmåga att sätta sig själva i säkerhet kan det istället handla om så kallad horisontell utrymning, det vill säga att personerna i byggnaden ska förflyttas till en brandcell inom samma våningsplan och då är personalen helt avgörande för att en sådan utrymning lyckas.

En framtida utmaning är att Sverige har en allt större åldrande befolkning, och många äldre bor idag kvar hemma längre istället för att flytta in på ett särskilt boende. I praktiken innebär det att många personer som har begränsad förmåga – eller helt saknar förmågan – att själva upptäcka en brand och sätta sig i säkerhet bor kvar i lokaler som förutsätter att personerna som vistas där kan sätta sig själva i säkerhet. Äldre är överrepresenterade i dödsbrandsstatistiken, och samhället behöver hjälpa till att skapa brandsäkra hemmiljöer för äldre som bor kvar hemma.

Cirka 75 procent av de som omkommer i bränder gör det i sitt hem (Brandforsk, 2019)³. Majoriteten av de som har omkommit i bränder under åren 1999–2007 har omkommit i enskilda bostäder (villa, radhus, kedjehus, flerbostadshus), och endast sju procent har avlidit i brand på äldreboende (Jonsson, 2018)⁴.

4.2.1.3 Allmänna byggnader och verksamheter

Allmänna verksamheter och byggnader kan omfatta en rad olika objekt av varierande karaktär och komplexitet. Det kan vara allt från handel, hotell, restauranger, nattklubbar, större samlingslokaler, idrottsanläggningar till garage och andra undermarksanläggningar. Här finns det stor variation av antal människor som kan vistas i lokalerna/byggnaderna samtidigt. Vilka konsekvenser som kan uppstå varierar därför stort. I vissa anläggningar kan det finnas flera verksamheter inom samma byggnad och en del byggnader är sammanbyggda vilket kan göra en räddningsinsats mer komplicerad. Vid bränder i större allmänna byggnader kan ofta utrym-

³ Brandforsk, 2019. Nilsson, F. m.fl. *Bostadsbränder och äldre personer – tvärvetenskapliga framgångsfaktorer för reduktion av döda och svårt skadade*. Brandforsk 2019:5.

⁴ Jonsson, 2018. Jonsson, A. *Dödsbränder i Sverige – en analys av datakvalitet, orsaker och riskmönster*. Karlstad University Studies 2018:18.

ning av alla människor som vistas i byggnaden vara ett av de största problemen. Utrymningsvägar sammanfaller ofta med räddningstjänstens insatsvägar för att ta sig in i byggnaden vilket kan orsaka krockar och svårigheter att påbörja räddningsinsatsen. I allmänna lokaler kan det också finnas människor med olika funktionsnedsättningar som inte kan förväntas klara av att utrymma helt på egen hand, utan behöver hjälp av räddningstjänsten. Stora lokaler innebär för räddningstjänsten risker med stora brandgasvolymmer samt att det kan vara långa in-trängningsvägar.

4.2.1.4 Skolor och förskolor

Det är relativt vanligt att det brinner på skolor, men ofta är det små bränder som är anlagda inne i skolan under skoltid i exempelvis papperskorgar. De bränderna detekteras normalt sätt omgående av ett automatiskt brandlarm i byggnaden och kan antingen släckas av personer som befinner sig i lokalerna eller av räddningstjänsten som ofta snabbt är framme på plats tack vare det automatiska brandlarmet. Om det däremot börjar brinna på utsidan av byggnaden och skolan inte har detekterade takfötter och/eller vindsutrymmen kan det ta längre tid innan branden upptäckts och åtgärder för att släcka branden kan vidtas.

Sedan februari 2020 har tre skolor eller förskolor totalförstörts i bränder i Nyköpings kommun. Åtminstone två av bränderna misstänks vara anlagda. Det har även rapporteras in flertalet tillbud där bränder har anlagts intill skolors fasader. Det är ovanligt att människor omkommer i samband med bränder i skolor eller förskolor, utan det är främst egendom som påverkas vid skolbränder. En skolbrand blir ofta dyr för samhället i fråga om kostnader för ersättningslokaler, förlorat värde i byggnaden och inventarier.

4.2.1.5 Industri

Vid vissa industrier kan det finnas en förhöjd risk för brand, beroende på vad industrin har för verksamhet. Boverkets byggregler ställer krav på brandskyddet utifrån aspekten att människor ska hinna utrymma ur en lokal innan dess att branden har orsakat kritiska förhållanden i lokalen, och ställer således inte krav på egendomsskydd. Det innebär att en brand i en industrilokal kan få stora konsekvenser på byggnaden och därmed verksamheten och industrins ekonomi. Ofta är industrilokaler stora, vilket skapar möjlighet för stora brand- och brandgasvolymmer vilket i sin tur kan leda till intensiva brandförlopp.

4.2.2 Brand utomhus

En brand ute i skogen, i fordonet eller i papperskorgen är initialt ofta inte så komplex, men omständigheterna runt om kan göra att det blir en stor insats med stora konsekvenser.

Om branden startar nära en byggnad, bostad eller liknande kan spridningsrisken vara stor. Ofta är det ingen fara för liv i samband med brand utomhus, men en brand som sprider sig kan påverka egendom och miljö vilket kan få stora konsekvenser.

4.2.2.1 Brand i skog eller mark

SKRTJ har larmats till ca 75 mark- och skogsbränder per år de senaste tre åren. Bränder i skog och mark är väderberoende och säsongsbaserat. I det geografiska området finns det mycket skog och mark och storleken på bränderna och insatsernas komplexitet varierar mycket från händelse till händelse.

Vid en större händelse med ogynnsamt väder kan insatsen bli mycket stor, resurskrävande och långdragen. En skogsbrand kan sprida sig fort och okontrollerat, varför evakuering utav enstaka hus eller större geografiska områden kan bli aktuellt. Det kan även vara aktuellt att spärra av vägar och järnvägar om eld eller rök sprider sig på ett sätt som innebär risker för den infrastrukturen. Att spärra av E4:an som löper genom Trosas och Nyköpings kommuner kan innebära en stor kostnad för samhället.

4.2.2.2 Brand i fordon/fartyg

SKRTJ har larmats till cirka 60 fordonsrelaterade bränder per år de senaste tre åren. Ett fordon som brinner som står i närheten av andra fordon eller en byggnad kan sprida sig och leda till stora konsekvenser. Idag finns det fordon som går på alternativa bränslen exempelvis el och gas, med detta kommer även andra risker och konsekvenser som medför att insatsen blir mer komplex och krävande.

4.2.2.3 Brand i avfall/återvinning

SKRTJ har larmats till ca 30 bränder relaterade till avfall/återvinning per år de senaste tre åren. De vanligaste bränderna är i container eller sopkärl och de bränderna är ofta anlagda. Även här är spridningen till närliggande byggnader eller liknande den stora risken.

Brinnande sopkärl/container är något SKRTJ relativt ofta larmas till, ofta är det vid skolor och förskolor. Står de då för nära fasaden kan det bli spridning till byggnaden.

4.2.2.4 Framtidsspaning

Idag drivs våra fordon av flera olika typer av drivmedel och en utmaning för räddningstjänsten är att produktutvecklingen av nya bränslen och bränslesystem går fortare än säkerhetsutvecklingen på området. Det är möjligt att om takten för produktutvecklingen går mycket fortare än räddningstjänstens kunskapsnivå om drivmedlen höjs, så kan det leda till mer passiva räddningsinsatser vilket ökar risken för brandspridning till närliggande objekt.

Till följd av klimatförändringarna kan bränderna i skog och mark förväntas öka i framtiden. Brandrisksäsongens längd antas öka och frekvensen av perioder då det råder hög risk för skogs- och markbrand förväntas öka (MSB, 2013)⁵. Hur skogsbränderna uppstår och sprids påverkas i stor grad av skogsbruket. Dels handlar det om att plantera skog på ett sätt som är ogynnsamt för brandspridning, dels om att skogsbolagen genomför riskanalyser baserade på brandriskvärden innan arbeten som kan orsaka skogsbränder påbörjas.

4.2.3 Trafikolycka

Trafikolyckor kan huvudsakligen delas in i tre olika kategorier:

- Vägtrafik
- Spårtrafik
- Flygtrafik

⁵ MSB, 2013. *Framtida perioder med hög risk för skogsbrand. Analyser av klimatscenarier.*

Varje kategori kan delas in i vidare underkategorier så som fotgängare, cyklister, fordon, suicid och så vidare. Någon närmare indelning är den som finns i punktlistan ovan kommer inte att göras.

Vid trafikolyckor finns risk för skador på människor liv och hälsa, egendom och miljö. Människor som vistas i trafiken löper risk för att skadas, oavsett vilken typ av transportsätt som avses. Egendom kan skadas vid en krock och miljön kan ta skada vid utsläpp av drivmedel. Vid olyckor på en väg där bussar är inblandade, vid spårtrafikolyckor och flygplansolyckor finns det en överhängande risk att många personer skadas samtidigt.

Längs med både vägar och järnvägar fraktas farligt gods. En trafikolycka som involverar farligt gods kan vara med komplex att hantera än en olycka utan farligt gods. Beroende på vilket farligt gods som fraktas och hur det är involverat i olyckan kan det bli nödvändigt med stora avspärrade områden (skyddsavstånd). Vidare kan de farliga ämnena vara akut toxiska för människor eller miljö.

Utvecklingen av fordonsbränslen går framåt och idag finns det en rad olika drivmedel för vägfordon. Nya typer av bränslen innebär nya risker för räddningstjänstens personal. Ett exempel är eldrivna fordon som använder litium-jon-batterier för att lagra energin. Om litium-jon-batterierna utsätts för värme (brand) eller mekanisk påverkan (vid en krock) kan en så kallad termisk rustning initieras i batteriet och denna leder sedan till en brand i batterierna. Alla brandgaser är giftiga, och i bränderna från litium-jon-batterier finns en förhöjd halt av det giftiga ämnet vätefluorid. Denna risk måste räddningstjänstens personal förhålla sig till.

4.2.3.1 Särskilda riskobjekt

Genom två av SKRTJ:s kommuner löper den trafikintensiva E4:an. Det är en viktig trafikled för transporter av människor, gods och tjänster. Störningar på E4:an kan få stora ekonomiska konsekvenser då varor och personer blir försenade. Antalet fordon som trafikerar E4 har ökat kraftigt. Under de senaste 20 åren har de fördubblats. Ett stickprov från Trafikverket visar att det varje dygn i snitt passerade drygt 14 000 fordon på E4 i höjd med trafikplats Tystberga under 2018 vilket är en dryg fördubbling jämfört med 1993 (Trafikverket, 2021)⁶.

I Nyköpings kommun ligger Stockholm Skavsta Flygplats. Under 2018 hade flygplatsen drygt 2,2 miljoner passagerare (Skavsta, 2021)⁷. Det finns risk att ett flygplan är involverat i en olycka och det kan leda till stora skador på människors liv och hälsa. På flygplatsen förvaras även stora mängder flygbränsle. Förutom passagerartrafik finns fyra skogsbrandbekämpningsflygplan lokaliserade på Skavsta, en gymnasieskola, ett hotell samt Kustbevakningens flygbas.

I Tabell 4 nedan redogörs för särskilda riskobjekt i SKRTJ:s kommuner.

⁶ Trafikverket, 2021. *Vägtrafikflödeskartan* (avsnitt 9710029). <https://vtf.trafikverket.se/tmg101/AGS/tmg102.aspx?punktnrlista=9710029&laenkrollista=2&typ=Stickprov> Hämtad 2021-08-27 kl. 08:30.

⁷ Skavsta, 2021. *Om Stockholm Skavsta Flygplats*. <https://www.skavsta.se/foretag/om-flygplatsen/> Hämtad 2021-08-27 kl. 10:15.

Tabell 4 Riskobjekt med avseende på trafikolyckor

Riskobjekt	Kommun	Beskrivning av risken
E4	Nyköping, Trosa	Hårt trafikerad mötesfri motorväg. Transport av farligt gods. Risk för miljöutsläpp. Viktiga vattentäcker utefter vägen. Tungtrafik /Busstrafik som kan innebära många skadade. Störningar i trafiken medför stora samhällskostnader.
Väg 53	Nyköping, Oxelösund	Riksväg, mötande trafik. Tung trafik/Busstrafik. Farligt gods, risk för miljöutsläpp.
Väg 52	Nyköping	Riksväg mötande trafik. Tung trafik/Busstrafik. Risk för miljöutsläpp.
Väg 57	Gnesta	Riksväg mötande trafik. Tung trafik/ Busstrafik. Risk för miljöutsläpp.
Järnvägar	Nyköping, Gnesta, Oxelösund, Trosa	Urspårning, evakuering av persontåg, brand på persontåg.
Skavsta flygplats	Nyköping	Flygplats. Risk för skador på människors liv och hälsa, egendom och miljö.

4.2.3.2 Framtidsspaning

Trafikverket tar fram prognoser för hur trafikutvecklingen beräknas se ut i framtiden. Enligt dessa prognoser ser persontrafiken ut att öka både till 2040 och 2065 (Trafikverket, 2020)⁸. Detta gäller för alla transportslag, där flygtrafiken står för den minsta ökningen i absoluta tal (räknat i personkilometer). Även godstrafiken ser ut att öka under de kommande decennierna (Trafikverket, 2020)⁹.

Trafikverket planerar att bygga en ny järnväg – Ostlänken – som kommer att sträcka sig genom Nyköpings och Trosas kommuner. Till skillnad från de järnvägar som finns i kommunerna idag kommer Ostlänken att innebära långa tågtunnlar, vilket ställer andra krav på räddningstjänstens insatsförmåga vid olyckor på järnväg.

En utmaning för räddningstjänsten är att produktutvecklingen av nya fordonsbränslen ofta går snabbare än kunskapshöjningen inom räddningstjänsten.

4.2.4 Olycka med farliga ämnen

En olycka med farliga ämnen kan få vitt skilda konsekvenser beroende på vilka ämnen som är involverade i olyckan och var den inträffar. Vissa ämnen har en akut toxicitet på människor, vilket betyder att människor som finns i utsläppets direkta närhet omedelbart kan komma till

⁸ Trafikverket, 2020. *Prognos för persontrafiken 2040 - Trafikverkets Basprognoser 2020-06-15*. 2020-06-15. Publikationsnummer 2020:128.

⁹ Trafikverket, 2020. *Prognos för godstransporter 2040 – Trafikverkets Basprognoser 2020*. 2020-06-15. Publikationsnummer 2020:125.

skada. Andra ämnen är akut toxiska för miljön och kan omedelbart orsaka irreversibla miljöskador när de inträffar.

Det är ämnets fysikaliska egenskaper som avgör hur farligt det är och vad som kan vara utsatt för fara. Om det till exempel är en väldigt kall vinterdag och det sker ett utsläpp av diesel är det inte nödvändigt att brandfaran är så stor. Om det däremot är en varm sommardag och det sker ett utsläpp av diesel inne på en industri där det finns heta ytor kan risken för brand vara mycket större. Likaså behöver ett utsläpp av ett giftigt ämne på landsbygden inte utgöra någon större fara för människors liv och hälsa, men om samma ämne släppt ut i centrala delarna av en tätort kan människors liv vara direkt hotat.

Verksamheter som ska hantera större mängder farliga ämnen behöver särskilda tillstånd. Genom tillståndsgivningen ställs krav på hur ämnena ska hanteras för att utgöra en så liten risk som möjligt för omgivningen.

4.2.4.1 Särskilda riskobjekt

Inom SKRTJ:s område finns flera verksamheter som använder farliga ämnen. Några industrier hanterar ämnen i sådan omfattning att krav ställs på dem genom Sevesolagstiftningen. I tabell 6 nedan listas ett par riskobjekt i kommunerna och riskerna för objektet beskrivs. För nämnare beskrivning av riskobjekt hänvisas till *Kommunal plan för räddningsinsats* (diarienummer ROS 21/3:14).

För transporter av farligt gods finns det rekommenderade vägar och järnvägar, både primära och sekundära transportleder. Sådana transportleder finns i samtliga av SKRTJ:s fyra kommuner.

Tabell 5 Riskobjekt med avseende på olyckor med farliga ämnen

Riskobjekt	Kommun	Beskrivning av risken
SSAB EMEA AB	Oxelösund	I processen bildas kolmonoxid, stenkoltjära och bensen. Gasol samt naturgas används i processen.
Studsvik	Nyköping	Inom området i Studsvik finns flera företag som på olika sätt arbetar med radioaktiva material.
Stockholm Skavsta Flygplats	Nyköping	Stora mängder flygbränsle
Oxelösunds hamn AB	Oxelösund	Stora mängder olja samt gasolcistern.
Linde Gas AB	Oxelösund	Produktion, lagring och distribution av syrgas, kvävgas samt argon.
OxGas AB	Oxelösund	Terminal för flytande naturgas (LNG).
Bergtäkter	Nyköping och Trosa	Förvaring och användning av sprängmedel

4.2.4.2 Framtidsspaning

SSAB håller på att gå över till en mer hållbar ståltillverkning, vilket kommer minska produktionen av kolmonoxid och öka användningen av naturgas. I övrigt finns det inga (för SKRTJ kända) planer på några nya farliga verksamheter eller verksamheter i som klassas som Seve-soverksamheter ska startas i någon av SKRTJ:s kommuner i närtid. Riskbilden förväntas därmed inte påverkas nämnvärt.

4.2.5 Naturolycka

Naturolyckor och klimatrelaterade olyckor är ett relativt brett område med allt från ringa konsekvenser för en fastighet till fullständig katastrof i global omfattning. SKRTJ:s geografiska område är ett av tio identifierade riskområden för ras, skred, erosion och översvämning i Sverige (MSB, 2021).¹⁰

I modern tid har SKRTJ:s kommuner drabbats av ett större skred i Vagnhärad 1997, samt flertalet översvämningar i samband med skyfall (senast Trosa juli 2021). Dessa händelser har inte haft några direkta konsekvenser på människors liv och hälsa, men har däremot orsakat omfattande ekonomiska konsekvenser och samhällsstörningar.

Stormar med nedfallande träd och byggnadsdelar, nederbörd i form av snö eller regn, översvämningar till följd av högt vattenstånd, ras och skred händelser som kan påverka människors liv och hälsa, egendom och miljö. Vid omfattande naturrelaterade olyckor är räddningstjänstens organisation ofta hårt belastad till följd av många inkommande larmsamtal från allmänheten. Det är därför inte ovanligt att räddningstjänsten prioriterar larmen och att många privatpersoner hänvisas till att själva ta hand om sin egendom om inget liv är i fara. Samhällets samlade resurser behöver ofta prioriteras till samhällsviktig verksamhet, till exempel eftersom farbarheten på vägar kan vara starkt påverkad.

4.2.5.1 Ras och skred

Det har inte förekommit några ras i naturen eller i byggnader orsakat av naturen i SKRTJ:s kommuner inom de senaste 20 åren. I området finns inga kända marksprickor som kan orsaka ras.

Skredet i Vagnhärad var ett jordskred som inträffade natten till den 23 maj 1997 i Ödesby, Vagnhärad. Skredet omfattade en cirka 200 meter lång sträcka längs med Trosaån och sträckte sig cirka 60 meter upp i en bebyggd lerslänt. Det förefaller osannolikt att ett motsvarande skred skulle starta i andra delar av SKRTJ:s kommuner.

4.2.5.2 Erosion

Sannolikheten av olyckor orsakade av erosion i SKRTJ:s område är relativt liten bortsett från vid en eventuell översvämning, varför ämnet hanteras under nästa rubrik.

¹⁰ MSB, 2021. Här är Sveriges största riskområden för ras, skred erosion och översvämning.

<https://www.msb.se/sv/aktuellt/nyheter/2021/juni/har-ar-sveriges-storsta-riskomraden-for-ras-skred-erosion-och-oversvamning/> Hämtad 2021-08-26 kl. 16.10.

4.2.5.3 Översvämning

En översvämning i vårt område kan orsakas av tre faktorer (rangordnat från mest sannolikt till minst sannolikt): extremt regn, extrem snösmältning, eller höjning av havsnivån.

På senare tid har SKRTJ:s geografiska område drabbats av extrema regnväder då dygnsnederbörden uppmätts till rekordhöga 136,3 mm¹¹.

4.2.5.4 Storm

I Sverige är det allt mer vanligt förekommande med blåsigt väder och höststormarna avlöser varandra. Vid ön Landsort utanför Trosa har vindhastigheter upp till orkanstyrka på 33 m/s uppmäts. Vid stormar finns risken för långvariga elavbrott samt begränsad framkomlighet på väg- och järnvägsnätet.

4.2.5.5 Extremt snöfall

SKRTJ:s kommuner har inte varit speciellt utsatta för stora snömängder. Högsta snödjupet som uppmätts i området uppgår till cirka 90 cm. Precis som med många andra naturolyckor kan extrema snöfall innebära en hög belastning på räddningstjänstorganisationen och det kan vara besvärligt med framkomlighet på viktiga vägar.

4.2.5.6 Värmebölja

En värmebölja kan få konsekvenser på människors liv och hälsa. Det kan innebära ökad dödlighet, inte minst i särskilt utsatta grupper. En värmebölja kan även få andra, indirekta konsekvenser så som solkurvor på järnvägar vilka kan leda till urspårningar och ökade brandriskvärdet i skog och mark som leder till komplicerade skogsbränder.

4.2.6 Drunkning

Drunkning och drunkningstillbud är vanligast förekommande vid bad på sommartid och skridskoåkning på vintertid. Det inträffar även drunkningar och tillbud vid vistelse på vatten eller is vid andra tillfällen så som fiske, fritidsbåtolyckor, suicid med flera.

Inom SKRTJ område finns en kust, insjöar och vattendrag. En mängd vatten som inbjuder till transporter, vistelse och aktiviteter på både vatten och is.

SKRTJ har blivit larmade på drunkningsolyckor och drunkningstillbud mellan fem och tio gånger per år mellan åren 2017–2019. I snitt är det en person per år som omkommer i drunkning i SKRTJ:s kommuner.

Ny forskning visar att det sker ungefär 400 drunkningstillbud varje år och i hälften av drunkningarna omkommer personen. Antalet drunkningar har minskat under åren 2003–2017, förutom i åldersgruppen 0–4 år där den har ökat något. Studien visar att medianåldern för drunkning är 49 år och att drygt två tredjedelar var män. Kännetecknen för de som överlever drunkning, till skillnad till de som omkommer, är att de är yngre, kvinnor och att händelsen har varit

¹¹ Detta inträffade i Trosa under sommaren 2021.

ett olycksfall. Överlevnaden är som högst bland flickor i åldrarna 0–17 och som lägst bland män över 66 år (Karolinska institutet, 2021)¹².

¹² Karolinska Institutet, 2021. *Drunkning vanligare än man tidigare trott*. <https://nyheter.ki.se/drunkning-vanligare-an-man-tidigare-trott> Hämtad 2021-08-26 kl. 15:50.

5 Värdering

Detta kapitel ska beskriva värderingen av i kapitel 4 beskrivna befintliga risker inom kommunerna och innehåller motiveringar till hur riskerna ska kunna reduceras genom sannolikhets- respektive konsekvensreducerande åtgärder. Värderingen och dess slutsatser ligger till grund för framtagandet av de lokala mål som beskrivs i kommande kapitel 6.

Sörmlandskustens räddningstjänst har på många sätt prövats inom den senaste 3-årsperioden vad gäller både många samtidiga trafikolyckor i samband med kraftigt snöoväder, större industriella bränder där det även funnits inslag av kärnteknisk karaktär, förskole- och skolbränder samt cirka 1400 "vardagshändelser" per år och har utifrån detta och den genomförda riskbedömningen bedömt att det inom området till stor del uppfyller målet om ett tillfredställande och likvärdigt skydd. Det finns områden som behöver utvecklas och förbättras framförallt för att möta framtiden och den snabba samhällsutvecklingen samtidigt som vi bibehåller ett tillfredställande likvärdigt skydd.

Antalet bostadsbränder har legat stadigt över rikssnittet inom området och det är även inom dessa vi ser de bränder vilka har dödlig utgång. Sett till antalet händelser så anses det inte vara en acceptabel nivå även med sänkningen under 2020. Kommunerna kommer fortsätta med pågående förebyggande åtgärder och även implementera nya för att minska antalet olyckor och dess konsekvenser. Antalet äldre bedöms kraftigt öka kommande år och hemsjukvård väntas bli vanligare. Detta medför att redan utsatta grupper blir fler och väntas behållas längre i hemmiljö. Satsningar och samarbete mot hemtjänst, sjukvård och äldreomsorgen behövs för att säkerställa ett skäligt brandskydd.

Den största utmaningen för räddningstjänstens arbete är att möta de allt snabbare förändringarna i samhället. Flertalet av de globala trenderna vi nu ser har direkt påverkan på arbetet inom skydd mot olyckor. Den demografiska utvecklingen har en stor påverkan på kommuners uppdrag där det blir nya förutsättningar för räddningstjänsten genom att äldre som redan är överrepresenterade i olyckor väntas öka kraftigt då vi lever längre. I samband med detta förväntas också sjukvården flyttas mer till hemmet, viss vård som idag bedrivs på sjukhus kommer genomföras i hemmet vilket även det gör att brandskyddet måste utvecklas och förändras. Demografins förändring har redan visat sig inom räddningsinsatser där språkförbistringar visat sig ställa nya krav på genomförande av räddningsinsatser och vår förmåga att få ett bra resultat. Denna utveckling förväntas även den öka i omfattning i samband med globaliseringen och en ökande rörlighet i världen.

För att möta denna utveckling måste vi satsa på vidareutbildning av personal genom omvärldsbevakning och implementering av forskningsresultat samt en organisation med en bred grund och förmåga till kontinuerlig förändring. Ett viktigt steg som genomförts sedan några år tillbaka är kombinerade tjänster med operativa befäl vilka har en förebyggande profil, på så sätt fångas en bra grund inom LSO-området in samt att det går att komplettera med en specialistprofil. Ett tidigare skifte till nytt verksamhetssystem har gett oss förutsättningarna att planera verksamheten på årsbasis samt att personal getts möjligheter att ta eget ansvar för planering och utförande.

Samhällsutvecklingen och förändringar i omvärlden och klimat sker i allt högre tempo vilket skapar allt större utmaningar utifrån det trygghetskapande och skadeavhjälpande uppdraget. Att agera som enskild aktör inom den egna uppdraget kan vara begränsande för att nå effekt och åstadkomma goda resultat. Flera samhällsaktörer kan ha angränsande uppdrag, kunskap, arbetsmetoder och ha en potentiell synergi som inte tas tillvara när arbete sker som

enskild aktör. Det handlar om att i ett tidigt skede identifiera avgörande faktorer som påverkar olyckors uppkomst, dess fortsatta utveckling och konsekvenserna av en olycka. Det handlar till exempel om att synliggöra det egna uppdrag och behov samt att identifiera rätt mottagare, arenor och tidpunkter för att nå bäst effekt i aktuella frågor. SKRTJ är experter inom området brand men är också den aktör som hanterar effekterna av de olyckor som inträffar och på så sätt samlar på sig mycket erfarenheter och kunskaper. För flera olyckstyper, t ex trafikolyckor och drunkning, där risken är relativt hög i vårt geografiska område, är SKRTJ en aktör som i första hand behöver samverka med andra samhällsaktörer för att i ett förebyggande syfte kunna dra nytta av sina erfarenheter och på så sätt kunna påverka risken. Det handlar om att samverka på många olika nivåer och på många olika sätt, i olyckans alla faser samt i det långsiktiga strategiska arbetet. Samverkan och samarbete med andra aktörer ger också bättre förutsättningar för att genomföra lyckade räddningsinsatser, både genom att i det insatsföreberedande arbetet påverka hur byggnader och infrastruktur utformas, genom gemensamma övningar samt genom utbyte av kunskap och erfarenheter både från övningar och inträffade händelser. Flera av olyckstyperna och riskerna inom kommunerna kräver både planering och förberedelser för att skapa så bra förutsättningar som möjligt för att kunna genomföra lyckade räddningsinsatser.

Det geografiska området som SKRTJ verkar inom är relativt stort med mycket landsbygd vilket innebär att den som bor eller vistas långt från närmaste brandstation inte kan förvänta sig att få hjälp lika snabbt som den som bor i en av de större tätorterna. Den som har långt till närmaste brandstation har dock oftast en annan riskbild eftersom de stora riskkällorna, där en olycka kan leda till mycket stora konsekvenser, ofta ligger mer centralt. Det nationella målet säger att alla medborgare ska ha ett tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor. Ett sätt att arbeta för ett likvärdigt skydd för medborgarna är att försöka höja den enskildes förmåga och medvetenhet samt att uppmärksamma verksamhetsutövare och kommuner på vilka förutsättningar som finns. SKRTJ strävar efter att förkorta responstider och vara snabbt på plats för att kunna vidta relevanta åtgärder som bryter det negativa händelseförloppet. Tidsaspekten är mycket viktig vid många olyckor men det räcker inte att bara vara snabbt på plats, det gäller att ha rätt förmåga också. Vad som är rätt förmåga beror självklart på vilken olycka som inträffat och omständigheterna runt omkring. I ett tidigt skede av en brand kanske det inte krävs särskilt stor förmåga och en granne kan hjälpa till med utrymningen medan det i ett senare skede kan behövas en helt annan förmåga, till exempel rökdykning eller stegutrymning. Ett annat angreppssätt för att förkorta tiden till dess den drabbade får hjälp är att stärka samhällets samlade förmåga till att bryta den negativa skadeutvecklingen. Det handlar dels om att utveckla samarbeten och samverkan med andra aktörer i samhället och dels om att de som lever, bor och verkar har kunskap och förmåga att kunna göra ett initialt ingripande.

Riskbilden och förutsättningarna inom samarbetskommunerna förändras hela tiden, till exempel kan olika riskkällor tillkomma, försvinna eller förändras. Innovationer och ny teknik kan påverka vilka olyckor som uppstår och förändringar i byggnadsteknik kan påverka både brandförlopp och möjligheter att genomföra räddningsinsatser. Större samhällsförändringar påverkar också SKRTJ:s arbete, bland annat klimatförändringarna, en expansiv och föränderlig stadsbebyggelse och en åldrande befolkning som bor hemma i större utsträckning. Riskbildens föränderlighet och komplexitet innebär att SKRTJ som organisation behöver vara proaktiva och följa samhällsutvecklingen. Det är därför viktigt att både ta till sig och att dela med sig av ny kunskap och erfarenheter. Organisationen behöver ständigt utveckla sin kunskap

och förmågan att analysera, dra slutsatser och att utvärdera effekterna av det arbete som genomförs. Den komplexa riskbilden innebär också att SKRTJ i det skadeavhjälpande arbetet behöver skifta fokus något från vardagshändelser till sällanhändelser av mer komplex karaktär för att kunna hantera de olika typer av olyckor som kan inträffa. Organisationens personal behöver därför ges vidareutbildning och öva regelbundet.

Utöver att kommunerna inom SKRTJ:s geografiska område har en komplex och varierande riskbild finns det även många olika skyddsvärden inom kommunerna. Människors liv och hälsa prioriteras högst, men det finns även flera andra viktiga skyddsvärden som till exempel miljö och klimat, bebyggelse, kulturvärden, ekonomiska värden, kritisk infrastruktur och samhällsfunktioner samt förtroende för samhället. Skyddsvärdena kan ibland ställas mot varandra, till exempel vid beslut om en förebyggandeåtgärd, vid insatsplanering eller under en pågående insats, och de kan inte ges en i förväg bestämd rangordning i förhållande till varandra utan det behöver tas medvetna beslut för varje situation.

SKRTJ är en viktig samhällsaktör som är en förutsättning för att andra delar av samhället ska fungera inom samarbetskommunerna. SKRTJ behöver därför kunna verka under hela hotbildsskalan, vilket innebär alltifrån vardagsolyckor till kriser, samhällsstörningar, gråzonsproblematik och höjd beredskap. Verksamheten ska stärka sin förmåga att verka och genomföra räddningsinsats under svåra förhållanden. Under samhällsstörningar och höjd beredskap påverkas organisationen av externa faktorer som försvårar och förändrar förutsättningarna för att genomföra räddningsinsats. Det kommer alltid kunna inträffa händelser som inte har förutsetts, vilket innebär att organisationen behöver ha en robusthet och flexibilitet att kunna hantera oväntade situationer, externa störningar och större påfrestningar. SKRTJ ska analysera och utveckla organisationens förmåga att verka under höjd beredskap och krig, vilket innefattar bland annat att ta fram förslag på organisation och arbetsuppgifter under sådana förhållanden

6 Mål

Kapitlet redogör för framtagna lokala verksamhetsmål för den förebyggande verksamheten samt räddningstjänst och syftar till MSB:s vision inom nationell strategi för stärkt brandskydd genom stöd till den enskilde:

- *Ingen i Sverige ska omkomma eller skadas allvarligt till följd av brand.*

och de nationella målen i LSO:

- *Bestämmelserna i denna lag syftar till att i hela landet bereda människors liv och hälsa samt egendom och miljö ett med hänsyn till de lokala förhållandena tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor (LSO 1 kap 1§).*
- *Räddningstjänsten skall planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt (LSO 1 kap 3§).*
- *Förebyggande verksamhet som staten och kommunerna ansvarar för enligt denna lag ska planeras och organiseras så att den effektivt bidrar till att förebygga bränder och andra olyckor samt förhindra eller begränsa skador till följd av bränder och andra olyckor. Särskild vikt ska läggas vid att förhindra människors död och andra allvarliga skador (LSO 1 kap 3a §).*

Utifrån ovanstående nationella målsättningar, den lokala riskbilden med tillhörande värderingar samt den politiska viljan har Sörmlandskustens räddningstjänst formulerat sex stycken verksamhetsmål.

1. Skadeutfallet i samband med bränder i bostadsmiljö ska minska vad gäller hälsa, miljö och egendom
2. Kunskapen om individanpassat brandskydd hos berörda verksamheter samt medborgare ska öka
3. Stärka samhällets samlade förmåga till att snabbt bryta den negativa skadeutvecklingen
4. Stärka förmågan att hantera och begränsa konsekvenserna vid sällanhändelser och komplexa räddningsinsatser
5. Förmågan att genomföra räddningsinsats vid samhällsstörningar och under höjd beredskap ska stärkas.
6. Stärka och utveckla rollen som aktiv samverkanspart och samhällsaktör

7 Förebyggande – förmåga och verksamhet

Kapitlet beskriver hur kommunernas förebyggande verksamhet är planerad och ordnad för att inom kommunens geografiska område skapa en förmåga att förebygga olyckor. Beskrivningen omfattar organisation och resurser.

12 § Med förmåga att förebygga avses möjligheten att innan en olycka äger rum åstadkomma effekter genom att minska sannolikheten eller frekvensen för olyckan eller konsekvensen vid densamma.

“Alla har rätt till ett skäligt brandskydd oavsett förutsättningar”

Hela organisationen bidrar på olika sätt till det olycksförebyggande arbetet. Funktionsansvar för den förebyggande verksamheten finns på funktionen Rådgivning & Myndighetsutövning där även specialistkompetens finns samlad i form av ett antal brandingenjörer och brandspektörer. Resurser vilka aktivt jobbar med frågor kopplade till det förebyggande arbetet är dynamisk och sammansättningen anpassas löpande efter verksamhetens behov.

Redovisning av det förebyggande arbetet följer MSB:s föreskrift (MSBFS 2021:1) där tillsyn, stöd till den enskilde samt rengöring och brandskyddskontroll särredovisas. Efter det beskrivs annat förebyggande arbete som SKRTJ bedriver.

7.1 Tillsyn 5 kap 1§

SKRTJ är tillsynsmyndighet enligt LSO inom Nyköping, Trosa, Oxelösund och Gnesta kommun. Vid tillsyn enligt LSO kontrolleras att kraven i lagstiftningen (2 kap. 2 §) och tillhörande föreskrifter uppfylls. Tillsynen består till huvudsak av att kontrollera den tillsynade verksamhetens systematiska brandskyddsarbete (SBA) samt en stickprovskontroll av det byggnadstekniska brandskyddet.

Vid tillsyn kontrolleras endast om gällande krav uppfylls på delar av verksamheten/byggnaden och tillhörande dokumentation av det systematiska brandskyddsarbetet. En tillsyn, av räddningstjänsten, utan anmärkning innebär inte att verksamhetens eller byggnadens totala brandskydd uppfyller gällande krav. Det är den enskildes ansvar att säkerställa att gällande krav uppfylls.

SKRTJ har möjlighet att genomföra tillsyn på samtliga byggnader eller andra anläggningar inom kommunerna men prioriterar objekt där tillsynsverktyget gör störst effekt. Byggnader och anläggningar som omfattas av ett eller flera av nedanstående kriterier prioriteras för tillsyn i enlighet med ny föreskrift från MSB¹³ som förväntas träda ikraft 1 januari 2022.

1. Hög frekvens av bränder eller tillbud
2. En brand eller annan olycka kan medföra stor risk för många människors liv och hälsa
3. En brand kan innebära stora ekonomiska kostnader
4. En brand eller annan olycka kan innebära stora skador på miljön
5. En brand kan innebära allvarliga skador på kulturhistoriska värden

¹³ MSBFS Remissutgåva 2021, Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter och allmänna råd om hur kommunen ska planera och utföra sin tillsyn enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor

7.1.1 2 kap 4§

För anläggningar och verksamheter som klassas som farlig verksamhet kompletteras ovanstående tillsyn enligt LSO 2 kap. 2 § med tillsyn enligt LSO 2 kap. 4 §. Tillsynerna genomförs normalt vid två olika tillfällen och med olika tillsynsintervaller. Vid tillsyn av farlig verksamhet kontrolleras i huvudsak företagets möjlighet att hantera större händelser inom verksamheten, t.ex. stora bränder, kriser, olyckor, osv.

7.1.2 Hantering

Planering av genomförandet av tillsyner sker årsvis och redovisas i SKRTJ:s tillsynsplan, objektlistan för året finns som beting i verksamhetssystemet Daedalos. Planen har sin utgångspunkt i anläggningar prioriterade enligt kriterier ovan och kompletteras med verksamheter som utifrån den lokala riskbilden bedöms ha stora risker i händelse av brand och där tillsynsverktyget är en effektiv åtgärd. Regelbundna tillsyner planeras enligt tidsfrister. SKRTJ har också möjlighet att på begäran, tips från allmänheten eller vid funna brister i andra sammanhang (insats, utbildning etc) genomföra tillsyn på objekt som inte ligger inom årets plan.

Vid brister funna vid tillsyn meddelas fastighetsägare eller nyttjanderättshavare ett beslut i form av föreläggande om åtgärder för att höja brandskyddet till en skälig nivå.

Kompetenskravet på den som genomför tillsyn varierar beroende på komplexiteten i den verksamhet eller anläggning som är föremål för tillsyn. Personal som jobbar med tillsynsverksamhet ska så snabbt som möjligt genomföra kursen Tillsyn A. För tillsyn av komplexa objekt ska tillsyneföräntaren ha genomfört flertalet tillsyner samt genomfört kursen Tillsyn B. Brandingenjörer bedöms ha erforderlig kompetens att genomföra både enkla samt komplexa tillsyner.

Handlägga tillsynsärenden enligt LSO sker på delegation från respektive ansvarig nämnd och framgår i respektive delegationsordning.

7.2 Stöd till den enskilde 3 kap 2§

Intentionen i lagstiftningen är att den enskilde själv utifrån sina förutsättningar ska hantera sina risker. Kommunens skyldighet är att stödja och underlätta för den enskilde att själv hantera sina risker. Detta görs genom att informera och utbilda i såväl förebyggande som skadeavhjälpande åtgärder samt att medvetandegöra om riskerna. Viktiga målgrupper för arbetet är fastighetsägare, barn- och skolungdomar samt kommunens anställda.

Generellt sker arbetet genom nedanstående kanaler/arbetssätt:

7.2.1 Informationskanaler

I dagens alltmer digitaliserade samhälle finns möjligheten för allmänheten att snabbt finna svar på sina frågor genom att räddningstjänsten kontinuerligt har en uppdaterad webbplats med information med beröring mot LSO. Med hjälp av webbplatsen kan allmänheten själv få svar på sina frågor utan att behöva ta direktkontakt med kommunen eller räddningstjänsten. Även sociala medier används för att nå ut med information, om till exempel brandskydd, en inträffad händelse eller liknande, men också för att skapa dialog med medborgarna.

7.2.2 Frågor

Räddningstjänsten har en viktig roll i att vara tillgänglig för frågor från allmänheten i syfte att stödja dem i att uppfylla deras åtaganden enligt LSO. Detta sker genom en kontaktväg in direkt till räddningstjänsten via mail, via kommunens växel eller via sociala medier.

Ett stort antal ärenden vilka kategoriseras som rådgivning sker via mail eller telefon. Räddningstjänsten får in ett stort antal frågeställningar varje år inom området brandskydd och säkerhet. Många frågor kommer in i samband med exempelvis utfärdade eldningsförbud, brandvarnardagen, inför hösten och elda i kamin samt nu på senare år frågor om solceller och elbilar.

7.2.3 Årsinformation

Genom att studera statistiken över inträffade olyckor och forskning har flertalet återkommande perioder under året identifierats där antalet olyckor av en viss olyckstyp ökar och där har räddningstjänsten tagit fram riktad information som "pushas" extra i våra kanaler under dessa perioder. Dessa perioder utgörs bland annat av Valborg och gräsbrandssäsongens inledning, badplatsernas öppning i samband med sommaren och antalet levande ljus och eldning i kamin i samband med mörkrets intåg framåt vintern.

7.2.4 Utbildning

I samband med förfrågningar eller egna initiativ hålls utbildningar inom området för att stärka den enskilde. Exempelvis kan det vara att prata brandskydd för äldre på en äldremässa, delta vid större föreningsmöten och presentera vårt budskap eller besöka en bostadsrättsförening.

Vi bidrar både med generell kunskap till den breda allmänheten och även riktade insatser till fokusgrupper.

7.3 Rengöring och brandskyddskontroll 3 kap 4§

I lagen om skydd mot olyckor (LSO) står det att en kommun ansvarar för sotning och brandskyddskontroll. Kommunen kan tillhandahålla en upphandlad utförare av detta. Inom de fyra kommunerna har samtliga avtal med en sotningsentreprenör som utför den lagstadgade rengöringen och kontrollen som ska ske av eldstäder.

Det finns en del av sotningsprocessen som ligger kvar inom kommunen och denna är ansökan om egensotning. Vill en medborgare inte använda kommunens upphandlade entreprenör ska denne ansöka om tillstånd för egensotning. Blankett för ansökan om egensotning skickas till räddningstjänsten för bearbetning och beslut. I dessa fall tar räddningstjänsten hjälp av sotarens kompetens i bedömningen av inkommit material och avslår eller godkänner ansökan om egensotning.

7.4 Övriga förebyggande åtgärder 3 kap 1§

7.4.1 Samhällsbyggnad

Inom kommunen stödjer räddningstjänsten samhällsbyggnad i ärenden enligt PBL (2010:900). Det innebär bland annat att vara sakkunnig i brandfrågor i stora delar av byggprocessen. Det handlar också om att i kommunens planprocesser beakta risker som ras- och skred, översvämning, avstånd till olika former av riskfylld verksamhet samt beakta sådant

som kan ha betydelse för kommunens förmåga att genomföra insatser som behov av livräddning med räddningstjänstens stegutrustning, brandposter och behov av framkomlighet för räddningstjänstfordon.

7.4.2 Serveringstillstånd

I frågor om serveringstillstånd enligt alkohollagen (2010:1622) bistår räddningstjänsten ansvarig förvaltning i frågor om lokalernas brandskydd är anpassat för det personantal samt verksamhet som anges i ansökan.

7.4.3 Polisen

Räddningstjänsten är remissinstans till Polismyndigheten i frågor kring säkerhet vid allmän sammankomst, offentlig tillställning, användande av offentlig plats, idrottsevenemang eller fyrverkeri, scenfyrverkeri eller annan pyroteknik enligt ordningslagen (1993:1617) samt tillstånd till hotell- och pensionatverksamhet enligt lag (1966:742) om hotell- och pensionatsrörelse.

7.4.4 Trafikverket

Räddningstjänsten bistår också Trafikverket i trafikplanering vid ny- eller ombyggnation av vägar, järnvägar där man beaktar saker som:

- insatsfrågor
- risk för ras och skred
- översvämningsrisk
- avstånd till olika former av riskobjekt och närhet till vattenskyddsområde

7.4.5 Länsstyrelsen

Räddningstjänsten är remissinstans till länsstyrelsen i frågor om tillstånd till miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. Miljöbalken samt bidrar till och samarbetar i deras arbete med tillsyn enligt Sevesolagstiftningen.

8 Räddningstjänst – förmåga och verksamhet

8.1 Övergripande

Räddningstjänstens operativa resurser är organiserade och syftar till att bereda ett så likvärdigt skydd mot olyckor som möjligt inom vårt geografiska område. Vi vet att snabbheten är en viktig faktor då tiden till dess att olycksförloppet utveckling kan brytas är av stor betydelse för att begränsa skadorna och konsekvenserna av en olycka. För att uppnå så stor effekt som möjligt och att snabbt kunna hjälpa den som drabbats av en olycka, jobbar räddningstjänsten för att via samarbeten och samverkan utveckla samhällets samlade förmåga till att genomföra en räddningsinsats.

Det finns tillfällen då den enskilde hamnar i en olycka som hen själv inte kan hantera. Då har Sörmlandskustens räddningstjänst beredskap och förmåga att hjälpa den enskilde att hantera olyckan. SKRTJ har inte förmåga att hantera alla olyckor inom egen organisation, utan genom avtal finns även andra aktörer till hands för att hantera olika typer av olyckor som kan inträffa.

8.1.1 Tillgång till egna resurser

SKRTJ har tio räddningsstyrkor som är fördelade på nio brandstationer. Tabell 7 ger en överblick över räddningsstyrkornas geografiska utgångspunkter, personella resurser och anspänningstider. Resurserna kan användas inom hela det geografiska området, samt i områden där SKRTJ har avtal med andra räddningstjänstorganisationer, se avsnitt 8.1.2.

Första insatsperson (FIP) är idag ett väl inarbetat koncept där räddningstjänsten har räddningspersonal i beredskap (RIB). FIP finns idag också på orter där organisationen inte har någon övrig personal i beredskap, i Näveklarn och i Vagnhärad. FIP innebär att en brandman/arbetsledare har ett utryckningsfordon med sig under beredskapen och vid larm åker FIP direkt till skadeplatsen vilket innebär att hjälpen kan komma fram tidigare.

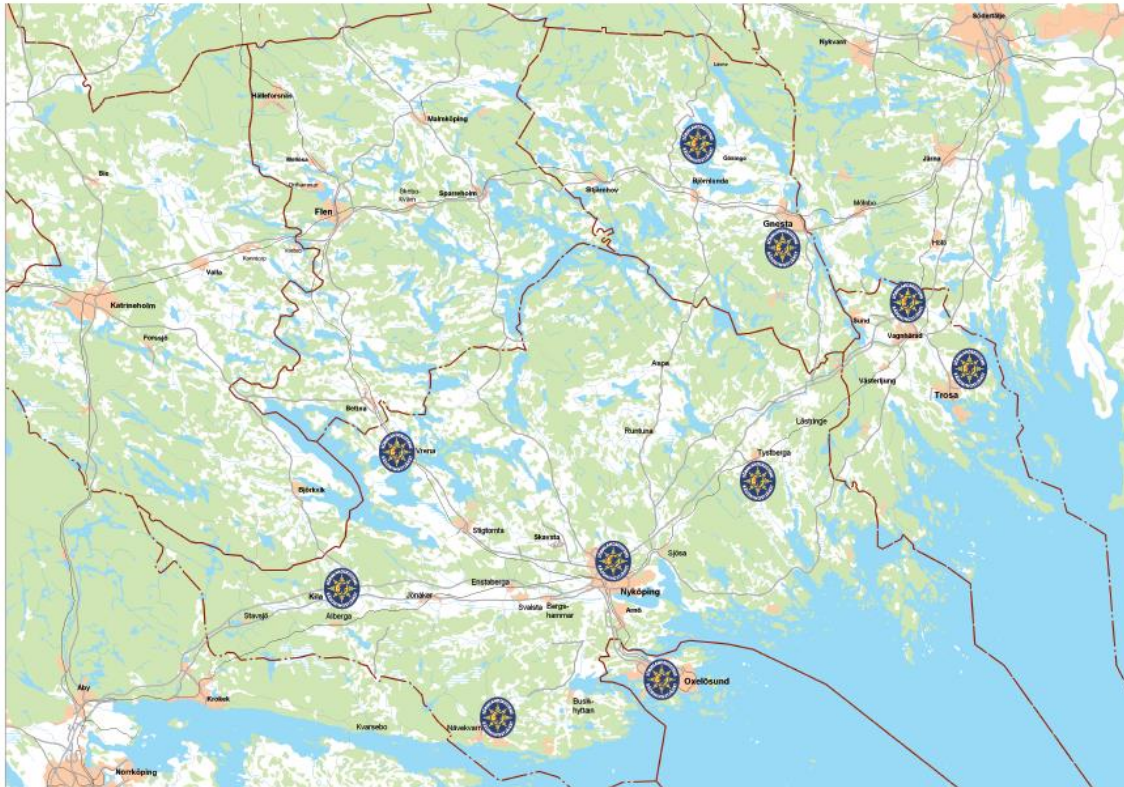
På orterna Gåsinge, Kila, Näveklarn och Tystberga finns räddningsvårn/frivilliga brandkårer. Eftersom verksamheten bygger på frivillighet är målet att fyra personer med räddningsfordon rycker ut inom tio minuter efter larm. Idag är personalen från ett av värnen anställda i organisationen, medan de övriga värnen är egna föreningar som har avtal med SKRTJ. Vi ser värnen som en viktig resurs i samhällets samlade förmåga till att genomföra räddningsinsatser och har ambitionen att utveckla och stärka värnens verksamhet genom att stärka både medarbetarnas kompetens och resurser i form av fordon och material.

Sedan 2020 har SKRTJ även ett frivilligt beredskapsvårn som utgår från brandstationen i Nyköping men som kan nyttjas i alla fyra kommuner¹⁴. Beredskapsvårnet är en resurs som ska kunna nyttjas vid både räddningstjänsthändelser och krishändelser i en kommun vilka är personellt resurskrävande eller där det behövs personal med särskilda kunskaper, till exempel språkkunskaper.

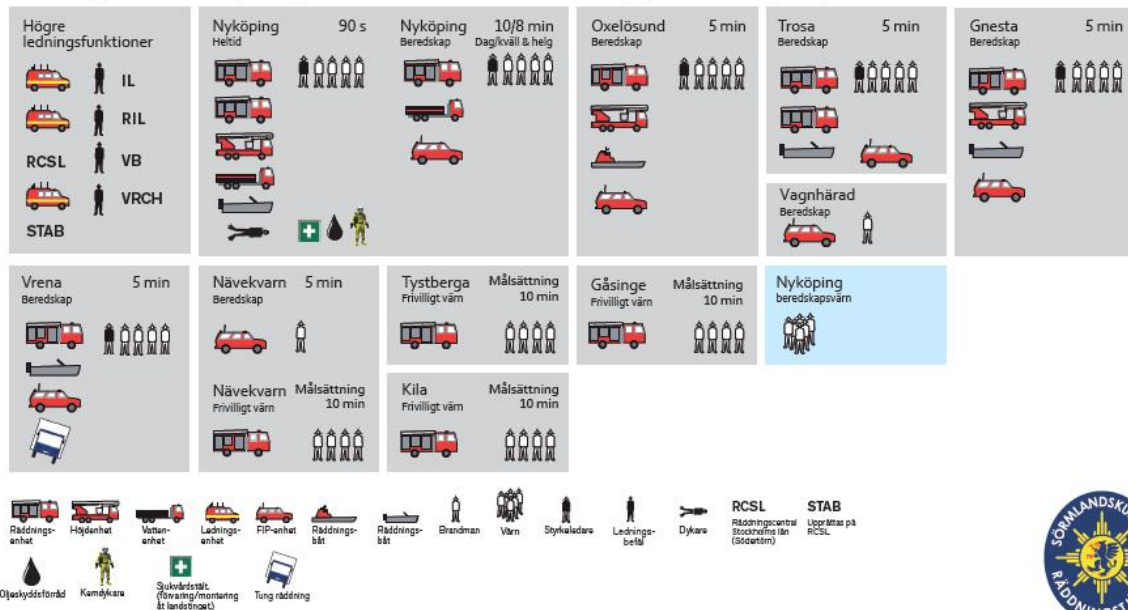
¹⁴ Beredskapsvårnet drivs som ett integrationsprojekt under 2020 och 2021, och när detta handlingsprogram tas fram är det inte fattat något beslut om fortsättningen för beredskapsvårnet.

Operativ grundbemanning

Den operativa beredskapen och fördelningen av räddningsresurser kan tillfälligt förändras eller omorganiseras för att möta en bedömd förändrad riskbild eller andra förutsättningar.

Bemanning, områden och anspänningstider (maxtid från att larmet når räddningstjänsten till att styrkan rycker ut):

Figur 3 Översikt över räddningsstyrkornas geografiska placering, personella resurser och anspänningstider. Tabellen återger grundbemanningen, avvikelser kan förekomma

8.1.2 Tillgång till resurser i samarbete med andra kommuner

De senaste tio åren har antalet larm inom SKRTJ ökat från cirka 1100 larm per år till cirka 1600 larm per år innan pandemin. Mot den bakgrunden slöt SKRTJ ett samverkansavtal med Södertörns brandförsvärsförbund i november 2019 med avseende på ledning och utalarmering. Avtalet innebär i korthet att SKRTJ:s resurser larmas ut från Räddningscentralen Stockholms län (RCSL) och att vissa ledningsresurser är gemensamma mellan våra organisationer.

SKRTJ har avtal om så kallad gränslös räddningstjänst med räddningstjänsterna i Sörmland, Räddningstjänsten Östra Götaland samt med regionens räddningstjänster i Gotlands, Stockholms, Uppsalas och Västmanlands län. Räddningstjänstorganisationerna ska hjälpa varandra både som förstärkning under en pågående insats och vid första insats. Överenskommelsen innebär att närmaste styrka alltid larmas.

Samverkansavtalet med räddningstjänsterna i Gotlands, Stockholms, Uppsalas och Västmanlands län inkluderar Brandkåren Attunda, Räddningstjänsten Norrtälje kommun, Räddningstjänsten Enköping-Håbo, Storstockholms brandförsvär, Södertörns brandförsvärsförbund, Uppsala brandförsvär, Räddningstjänsten Sala-Heby och Räddningstjänsten Gotland, vilket benämns Räddningsregion Östra Svealand (RRÖS). Detta avtal finns för att uppnå god effektivitet och förmåga inom verksamhetsområdet räddningstjänst. Till detta avtal finns även underavtal avseende samverkan gällande specialresurser för hantering av farliga ämnen. För närmare beskrivning av samverkan med avseende på ledning inom det geografiska området där samverkansavtalet gäller, se avsnitt 8.3.

8.1.3 Alarmering av räddningsorganet

SKRTJ har avtal med Södertörns brandförsvärsförbund (SBFF) angående alarmering av räddningsresurser genom Räddningscentralen Stockholms län (RSCL). SBFF, inklusive RCSL, har avtal med SOS Alarm. Räddningscentralen är placerad på stationen Lindvreten i Vårby Gård och är navet för alarmering och ledning av samtliga räddningsinsatser.

När larmsamtal inkommer via SOS är det RCSL som larmar SKRTJ:s resurser. När samtal inkommer utgår ledningsoperatörerna ifrån en larmplan som är beslutad av räddningschefen. Ledningsoperatören har även en flexibilitet att frångå larmplanen utefter den tillgängliga den tillgängliga informationen. Larmplanerna är framtagna så att tillräckliga resurser ska kunna larmas när systemet är intakt, det vill säga när respektive räddningsstyrka har normal anspänningstid och bemanning (enligt figur 3). Larmplanerna är dynamiska så till vida att det vakthavande befälet och/eller larmoperatör kan anpassa resurserna efter rådande omständigheter.

Utarmeringen sker på två av varandra oberoende vägar där den primära är via det digitala nätet och den sekundära via Rakel. Alarmeringssystemet är utformat så att även Räddningscentral Mitt kan larma de styrkor som i ordinarie fall larmas av RCSL.

Vid avbrott eller störningar i telenäten, då det inte går att ringa 112, ska allmänheten ges möjlighet att larma kommunen på annat sätt. Det kan ordnas genom att bemanna våra brandstationer och genom att öppna upp trygghetspunkter. Information om eventuellt övriga platser, som kan användas när det inte går att ringa 112, ska meddelas som "Viktigt meddelande till allmänheten". Systemet Rakel används i huvudsak för kommunikation.

RCSL uppfyller relevanta säkerhetsföreskrifter och är certifierad enligt SSF 136:5.

8.1.4 Brandvattenförsörjning

Brandvattenförsörjning är en grundläggande del av den operativa förmågan. En förutsättning för att genomföra effektiva räddningsinsatser inom tätort är tillgången till brandvatten via brandposter i det kommunala vattenledningsnätet. Både tillgängligt flöde och närhet till brandposterna är avgörande för räddningstjänstens förmåga vid exempelvis brand i byggnad inom tätort.

Brandposter i det kommunala vattenledningsnätet finns främst i kommunernas tätorter, men kan även finnas i varierad omfattning i samlad bebyggelse utanför tätorterna. Brandposternas antal och placering bestäms av kommunernas förvaltningar/bolag med ansvar för vattenförsörjning i samråd med räddningstjänsten. I framtagandet av nya detaljplaner beaktas brandvattenförsörjningen. Vid bränder i delar av kommunerna där det saknas brandpostnät används räddningstjänstens tankbilar för brandvattenförsörjning.

8.1.5 Tid från att larmet inkommer till 112 till att första kommunala räddningsresurs när samtliga delar av kommunen, inklusive larmhanteringen

Tiden har en stor påverkan på vilken effekt som kan åstadkommas vid en räddningsinsats och hur stora konsekvenserna av olyckan blir. Responstiden är tiden från att ett larm inkommer till 112, tills att första räddningstjänstresurs är framme på olycksplatsen.

Det finns vissa begränsningar med att räkna ut och använda responstiden. Samtliga larmade räddningstjänstresurser kan via Rakel markera när de är framme vid olyckan och responstiden utgörs av tid från att larmsamtalet når SOS Alarm, tills att första resursen markerar sig framme. Det kan till exempel vara när en FIP-enhet parkerar bilen för att sedan kliva ut och påbörja skadebegränsande åtgärder så som att använda en handbrandsläckare. Men det kan också vara när en FIP-enhet parkerar vid en skogsväg i händelse av en skogsbrand och att det sedan är ett par hundra meter fram till själva branden, i otillgänglig terräng. I det senare fallet visar responstiden tiden då FIP-enheten parkerade, och inte var framme vid själva olyckan. Det kan också vara så att en olycka är alldeles för stor för en ensam resurs att hantera och att något skadebegränsande arbete inte kan påbörjas förrän fler resurser har anlänt till olycksplatsen.

Eftersom responstiden kräver en aktiv handling från räddningstjänstpersonalen kan tiden också bli fel på grund av att personalen glömmer att markera sig som framme, eller gör det mycket senare än när resursen faktiskt anlände till platsen.

Sveriges kommuner och regioner (SKR) publicerar varje år öppna jämförelser mellan kommuner med avseende på trygghet och säkerhet (SKR, 2018–2020). I den fördjupande statistiken går det att hämta data för responstiden för räddningstjänst. Det är en mediantid som presenteras och responstiden för våra kommuner framgår ur tabell 8. I tabell 9 presenteras även larmhanteringstiden, vilket är tiden från att anrop inkommer till 112 till dess att utalarmering sker på aktuell brandstation.

Tabell 6 Responstiden (mediantid) för 2018–2020 redovisad per år och kommun.

Tabell 7 Larmhanteringstiden (mediantid) för 2018–2020 redovisad per år och kommun. Statistiken för 2020 är inhämtad mellan 1 juni 2019 och 1 maj 2020. Mitt i statistikperioden bytte SKRTJ utalarmeringstjänst från SOS Alarm till RCSL.

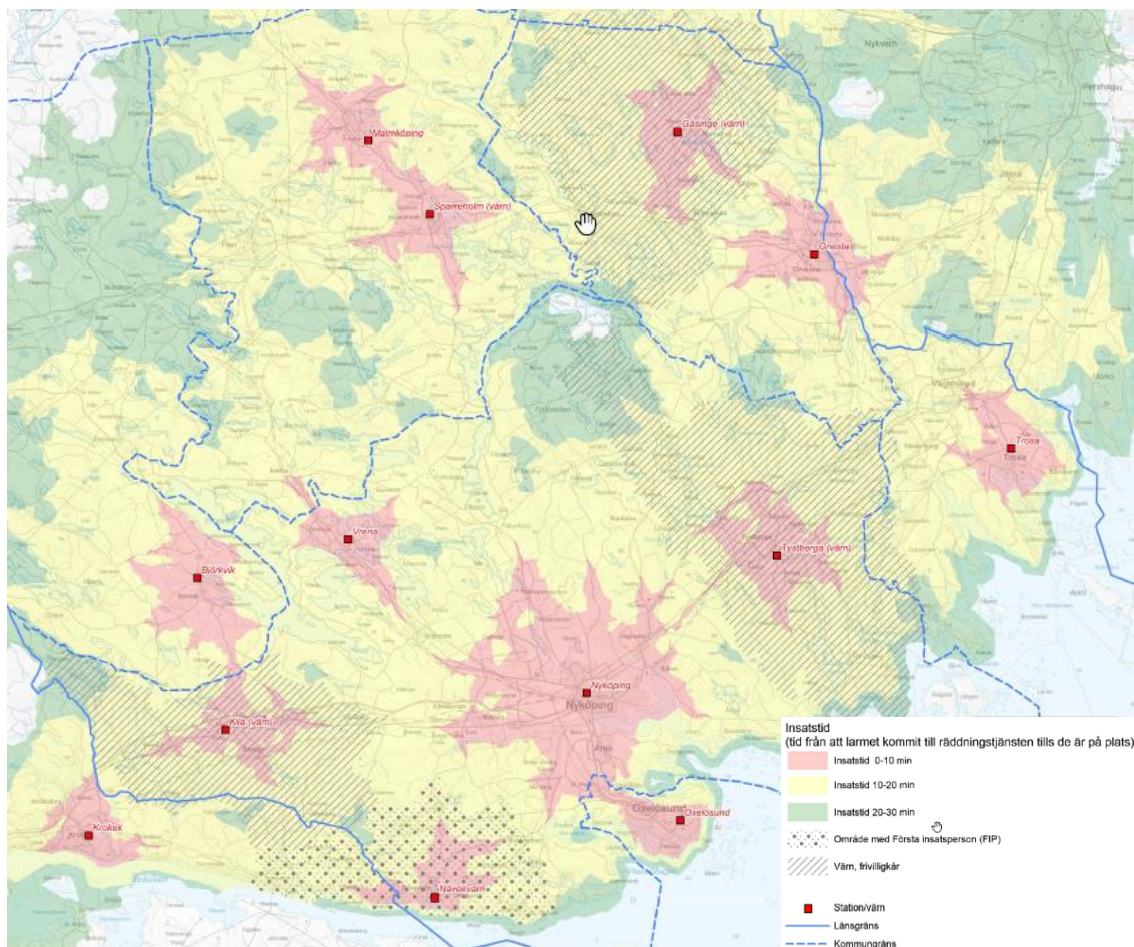
2018 2019 2020 2018 2019 2020 2018 2019 2020 2018 2019 2020 2018 2019 2020

MSB har tagit fram kartunderlag som visar responstider för landets kommuner (MSB, 2021). Responstiderna är baserade på de händelserapporter som räddningstjänsterna skickar till MSB. De presenteras i tabell 10, och skiljer sig marginellt från tiderna ur Öppna jämförelser. Underlaget i kartorna visar att SKRTJ har en lägre responstid i de tätorter där kommunen har räddningsresurser placerade och att ju längre ifrån en brandstation en olycka inträffar desto längre tid tar det innan den olycksdrabbade får hjälp.

2018 2019 2020 2018 2019 2020 2018 2019 2020 2018 2019 2020 2018 2019 2020

Tabell 8 Responstid fördelat per kommun (MSB, 2021).

Kommun	Responstid 2018–2020 MSB (minuter)
Gnesta	13,16
Nyköping	11,77
Oxelösund	8,15
Trosa	11,35
Mediantid för riket	-

Figur 4 Insatstider för SKRTJ - tid från att larmet kommit till räddningstjänsten tills de är på plats

Responstid består av larmhanteringstid plus insatstid. Insatstiden är en kombination av anspänningstid och körtider för räddningstjänsten innan de är framme på skadeplats och kan påbörja insats. Figur 4 ovan visar beräknade insatstider för SKRTJ geografiska område som baseras på körtidsanalyser. Dessa insatstider har speciellt betydelse för bostadsbränder (se kapitel 8.2.1) där räddningstjänstens utrustning är en del av alternativ utrymningsväg.

I tabellerna 9-12 presenteras hur snabbt SKRTJ har varit på plats för fyra olika olyckstyper, fördelat per kommun. Statistiken bygger på händelserapporter mellan åren 2019–2020. Responstider som är ofullständiga (till exempel då anrop till SOS saknas) är borttagna. Inga större förändringar i infrastrukturen kommer att ske i någon av SKRTJ:s kommuner i närtid och därför är det inte heller troligt att responstiden kommer minska till följd av ändrad infrastruktur. Hur placeringen och dimensioneringen av räddningsresurserna är utformad påverkar tiden till dess att räddningsinsatser kan ge effekt vid en inträffad olycka.

I tabellerna 9-12 redovisas responstiden som i hur stor andel av fallen första resurs varit på plats inom 10 minuter från 112-samtal, mellan 10–20 minuter, mellan 20–30 minuter och över 30 minuter.

Naturolycka och olycka med farligt ämne är inte specificerade i tabellerna. Vad gäller naturolycka är det svårt att hämta rättvisande statistik ur händelserapporteringsystemet Daedalos. Det går till exempel att få fram hur många översvämningar i avlopp/dagvatten som har förekommit under tidsperioden, men det går inte att utläsa om översvämningen orsakats av en naturolycka. Olyckor med farliga ämnen har endast förekommit tre gånger i samtliga kommuner under tidsperioden, därmed finns ingen rättvisande statistik.

Tabell 9 Tid från att larmsamtalet besvaras av SOS (larmcentralen) till dess att första räddningstjänstresurs är framme på plats, brand i byggnad

	≤ 10 minuter	10 ≤ 20 minuter	20 ≤ 30 minuter	≥ 30 minuter
Gnesta	54 %	25 %	14 %	7 %
Nyköping	62 %	31 %	5 %	2 %
Oxelösund*	87 %	9 %	0 %	4 %
Trosa	46 %	50 %	0 %	4 %

*en tredjedel av larmen från 2019 saknar uppgift om anrop till SOS.

Tabell 10 Tid från att larmsamtalet besvaras av SOS (larmcentralen) till dess att första räddningstjänstresurs är framme på plats, brand utomhus

	≤ 10 minuter	10 ≤ 20 minuter	20 ≤ 30 minuter	≥ 30 minuter
Gnesta	18 %	53 %	18 %	12 %
Nyköping	32 %	48 %	13 %	7 %
Oxelösund	75 %	9 %	9 %	7 %
Trosa	33 %	49 %	5 %	13 %

Tabell 11 Tid från att larmsamtalet besvaras av SOS (larmcentralen) till dess att första räddningstjänstresurs är framme på plats, trafikolycka

	≤ 10 minuter	10 ≤ 20 minuter	20 ≤ 30 minuter	≥ 30 minuter
Gnesta	37 %	41 %	15 %	7 %
Nyköping	35 %	51 %	12 %	3 %
Oxelösund	64 %	36 %	0 %	0 %
Trosa	45 %	53 %	1 %	1 %

Tabell 12 Tid från att larmsamtalet besvaras av SOS (larmcentralen) till dess att första räddningstjänstresurs är framme på plats, drunkning

	Inom 10 min	Inom 20 min	Inom 30 min	Över 30 min
Gnesta*	50 %	50 %	0 %	0 %
Nyköping**	29 %	57 %	14 %	0 %
Oxelösund	Finns endast en händelserapport under tidsperioden.			
Trosa***	0 %	100 %	0 %	0 %

*det finns endast två händelserapporter under tidsperioden

**det finns endast sju händelserapporter under tidsperioden

***det finns endast tre händelserapporter under tidsperioden

8.1.6 Överlåtande åt annan att vidta inledande begränsade åtgärder

Inom SKRTJ finns två frivilliga brandvårn som är föreningar. SKRTJ har överlåtit till dessa värn att vidta inledande begränsade åtgärder. Värnen är placerade i Kila och Tystberga.¹⁵

8.1.7 Samverkan med andra aktörer

SKRTJ har i olika omfattning en etablerad samverkan med flera aktörer, så som Länsstyrelsen Södermanlands län, Region Sörmland, Trafikverket, Kustbevakningen, Sjöräddningssällskapet, Polisen och Försvarsmakten.

SKRTJ har avtal med följande aktörer:

- Region Sörmland, avseende I Väntan På Ambulans (IVPA).
- Räddningstjänstorganisationer i Sörmland - Eskilstuna kommun, Strängnäs kommun, Västra Sörmlands räddningstjänst och Flens kommun. Avtal om samverkan för räddningstjänst.
- Avtal om gränslös räddningstjänst med Räddningstjänsten Östra Götaland.
- Brandskyddsföreningen Restvärdesräddning.
- Stockholm Skavsta flygplats avseende befattningen räddningschef vid flygplatsen.
- Avtal med SBFF om anslutning till Räddningscentralen Stockholms län, avseende samverkan i ett gemensamt ledningssystem
- Samverkansavtal med Brandkåren Attunda, Räddningstjänsten Norrtälje kommun, Räddningstjänsten Enköping-Håbo, Storstockholms brandförsvaret, Södertörns brandförsvarsförbund, Uppsala brandförsvaret, Räddningstjänsten Sala-Heby och Räddningstjänsten Gotland.
- Underavtal till samverkansavtalet ovan med regionens räddningstjänster avseende gemensamma specialresurser för hantering av farliga ämnen.

¹⁵ Totalt finns fyra frivilliga brandvårn inom SKRTJ:s område. Gåsinge är ett kommunalt värn, och således har inte SKRTJ överlåtit åt annan att vidta åtgärder. Värnet i Nävekvarn är en förening, precis som Kila och Tystberga, men där finns en FIP anställd enligt RIB-avtalet och det får därför anses som att FIP:en vidtar "inledande begränsande åtgärder" och värnet sedan hjälper till att bryta skadeförloppet.

- Samarbetsavtal gällande oljeskydd med Oxelösunds hamn
- Tystberga räddningsvårn
- Kila frivilliga brandkår
- Nävekvarns räddningsvårn

8.1.8 Varning och information till allmänheten

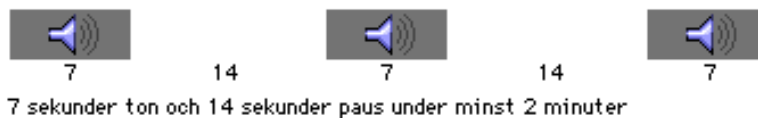
Viktigt Meddelande till Allmänheten (VMA) är ett system för att varna människor om att något allvarligt har hänt och att händelsen omedelbart hotar människors liv och hälsa, egendom eller miljö. I händelse av ett VMA ska allmänheten alltid följa de anvisningar som framgår i informationen. Grunden är att alla som nås av ett VMA ska gå inomhus, stänga fönster, dörrar och ventilation samt söka mer information via radio, TV, kommunens webbplats eller informationsnumret 113 13. Det finns två typer av meddelanden, varnings- och myndighetsmeddelanden.

Varningsmeddelande används vid allvarliga händelser och sänds omedelbart på begäran av räddningsledare eller myndighet och företag i situationer då omedelbar risk bedöms föreligga för skada på liv, egendom eller i miljö. Meddelandet kan gå ut via följande kanaler:

- Tyfoner, vilka finns i Nyköpings och Oxelösunds tätorter samt Studsvik
- TV
- Radio
- Talmeddelande till fast telefon inom det drabbade området
- SMS till personer som är adressregistrerade eller befinner sig i det drabbade området
- Krisinformation.se (webbplats, app och sociala medier)
- 112-appen

Utomhuslarmet via tyfonerna består av upprepade sju sekunder långa signaler med fjorton sekunders tystnad emellan, under minst två minuter. Faran över signaleras genom en 30–40 sekunders lång signal.

● Viktigt meddelande

● Faran över

Figur 5 Visualisering över utomhussignalerna för VMA

Myndighetsmeddelande används vid mindre allvarliga händelser och sänds, utan krav på

omedelbarhet, på begäran av räddningsledare eller myndighet och företag för att förebygga och begränsa skador på liv, egendom eller i miljö. Myndighetsmeddelande används vid svårigheter i trafiken på grund av oväder, svaga isar, eller ett giftutsläpp som inte är farligt för hälsan. Meddelandet går ut via:

- Radio
- Krisinformation.se (webbplats, app och sociala medier)
- 112-appen

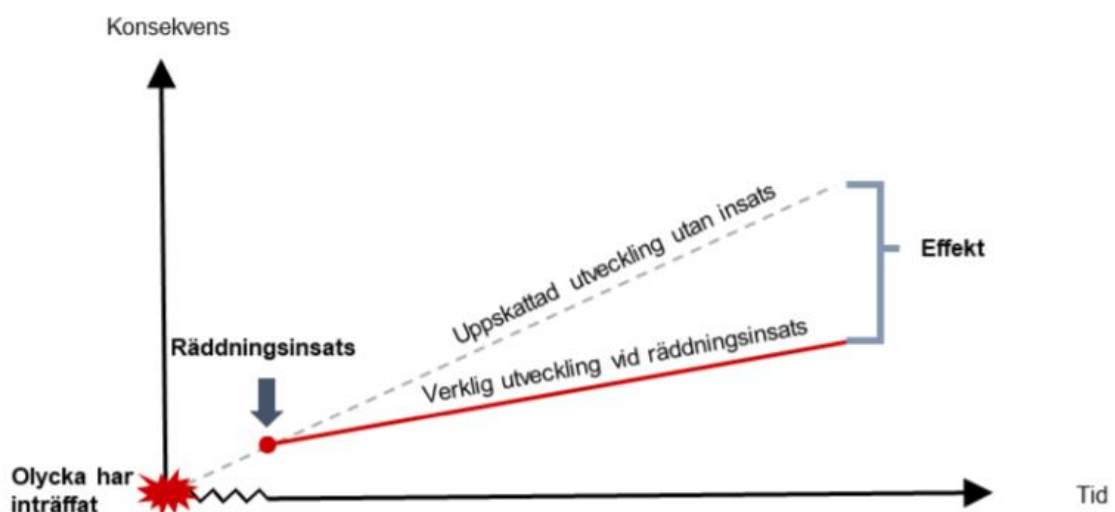
Vissa anläggningar inom SKRTJ:s område bedriver verksamhet som kan orsaka allvarliga skador på människor, egendom och miljö se kapitel 4.1.5 avsnitt om särskilda riskobjekt. Dessa verksamheter klassas därför som farliga verksamheter. Om det skulle inträffa en olycka eller om det är en överhängande fara för en olycka på en farlig verksamhet varnas allmänheten genom ett VMA. Allmänheten uppmanas då att gå inomhus, stänga dörrar, fönster och ventilation samt lyssna på radio eller TV.

8.2 Operativ förmåga per olyckstyp

I detta kapitel beskrivs SKRTJ:s operativa förmåga per olyckstyp. Figur 5 beskriver skillnaden i effekter om en räddningsinsats inleds i förhållande till om en räddningsinsats inte inleds.

Punkten för då räddningsinsatsen inleds kan brytas ner för att förstå hur förmågan och effekten hänger ihop. Vi vill att figur 5 ses som en dynamisk bild, där punkten för räddningsinsatsen kan förflyttas längs med kurvan för "uppskattad utveckling utan insats" och förflyttningen är beroende på hur räddningsinsatsen är dimensionerad. Dimensioneringen beror bland annat på tillgång till resurser (material, personal, kompetens) och geografiska förutsättningar. Till exempel kan det antas att effekten kan bli större (mer positiv utveckling av det negativa skadeförloppet) ju tidigare en räddningsinsats initieras.

Hur stor effekten blir kan även antas bero på hur "stor" räddningsinsats som initieras. Ett exempel är vid en omfattande brand i en byggnad där det finns liv att rädda. Då krävs att det kommer tillräckligt många resurser inom godtagbar tid för att räddningsinsatsen ska få önskad effekt (rädda liv och begränsa brandspridning).

Figur 6 Schematisk bild över vilken skillnaden i effekt om räddningsinsats inleds eller inte inleds¹⁶

I beskrivningarna av förmåga per olyckstyp nedan har vi valt att fokusera på den samlade förmågan i SKRTJ:s område. Det innebär att de nyckelresurser som anges kan disponeras över hela den geografiska ytan. En nyckelresurs som är placerad i Nyköping har således kortare responstid till områden i Nyköpings geografiska närhet, än till områden i exempelvis Gnestas kommun. I praktiken innebär det att tiden till dess att nyckelresursen kan vara med och bidra till den positiva effektutvecklingen vid olyckan varierar över den geografiska ytan. Varken uppgifterna av särskild vikt eller nyckelresurserna är listade enligt någon som helst inbördes ordning nedan, utan alla uppgifter och resurser bedöms vara lika viktiga.

För mer detaljerad förmågebeskrivning hänvisas till underliggande interna dokument.

8.2.1 Brand i byggnad

Räddningstjänstens förmåga vid brand i byggnad varierar beroende på vilken typ av byggnad som är drabbad. Boverkets byggregler reglerar hur det byggnadstekniska brandskyddet ska utformas i olika byggnader och lokaler. Därtill ska verksamheter bedriva ett systematiskt brandskyddsarbete som dimensionerar det organisatoriska brandskyddet, vilket bland annat ska innehålla instruktioner för hur en utrymningsituation ska gå till.

Från i stort sett alla lokaler ska det finnas två av varandra oberoende utrymningsvägar. En av utrymningsvägarna i flervåningsbyggnader som innehåller kontor och/eller bostäder kan utgöras av räddningstjänstens höjdfordon eller bärbara stegar under vissa förutsättningar¹⁷. På stationerna i Nyköping, Oxelösund och Gnesta finns höjdfordon som kan vara alternativ utrymningsväg i byggnader upp till 23 meter över mark. På alla brandstationer (heltid och RIB) finns bärbara stegar som kan utgöra alternativ utrymningsväg för byggnader upp till elva meter över mark. Båda alternativen förutsätter att det byggnadstekniska brandskyddet i byggnaden är dimensionerat för denna typ av lösning, med avseende på bland annat tillgängliga uppställningsplatser för räddningstjänstens fordon och räddningsvägar som underhålls regelbundet.

Brandstationerna inom SKRTJ har idag en sådan bemanning att invändig livräddning genom rökdykning och utväldig livräddning via höjdfordon inte kan påbörjas samtidigt. Den räddningsstyrka som anländer till platsen först kan därför behöva prioritera mellan invändig och utväldig livräddning, till dess att förstärkande enheter (med erforderliga resurser) har anlänt till skadeplatsen.

Vad gäller byggnader som innehåller vårdlokaler, så som sjukhus, särskilda boenden och kriminalvårdsanstalter, sätts stor vikt vid verksamhetens organisatoriska brandskydd. Ofta byg-

¹⁶ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, publikation nr MSB1789 – juni 2021. Handbok - Innehåll och struktur i kommunala handlingsprogram enligt lagen om skydd mot olyckor

¹⁷ Förutsättningarna regleras i Boverkets byggregler.

ger utrymningsstrategin i denna typ av byggnader på så kallad horisontell utrymning, då personalen ska förflytta personer i lokalerna till angränsande brandcell i samma våningsplan. Vid en brand i en vårdlokal är det därför viktigt att räddningstjänsten så tidigt som möjligt får information om var människor finns i byggnaden, så att rätt skadebegränsande åtgärder kan initieras.

Vid bränder i höga byggnader, över 16 våningsplan, är räddningstjänsten till stor del beroende av det byggnadstekniska brandskyddet. Exempelvis är det viktigt att system för att evakuera rök- och brandgaser från byggnadens trapphus fungerar. Även installationer så som räddningshissar, stigarledning och eventuella sprinklersystem är viktiga komponenter för att räddningstjänsten ska kunna nå önskad effekt med insatsen.

Många byggnader har särskilda risker som behövas tas i beaktande vid en räddningsinsats, inte minst för insatspersonalens säkerhet. Det kan till exempel vara en industri där det förvaras gasflaskor, eller där det finns gaser som går genom olika rörledningar i byggnaden. Det finns också byggnader som har objekt som är skyddsvärda, inte minst ur kulturhistoriskt perspektiv så som värdefulla ting i kyrkor eller på muséer. För denna typ av anläggningar är insatsplaner till stor hjälp för räddningstjänstens personal vid en räddningsinsats. Insatsplanerna utgör ett mycket viktigt beslutsunderlag i genomförandet av räddningsinsatsen.

Effekt	Uppgifter av särskild vikt	Nyckelresurser
Efter att räddningstjänsten har påbörjat skadebegränsande åtgärder ska personer som är utsatta för fara i byggnaden förflyttas till säker plats, och ingen brandspridning ska ske utanför redan drabbad(e) brandcell(er) ¹⁸ . Räddningstjänstens åtgärder för att bekämpa branden ska minimera negativ miljöpåverkan.	<p>För att begränsa skadeförloppet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omedelbar släckinsats • Omedelbar livräddning • Utrymna eller inrymna personer i fara • Riskbedömning <p>För att bryta skadeförloppet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Invändig och utvändig släckning • Invändig och utvändig evakuering • Förhindra spridning till annan brandcell • Förhindra spridning till annan byggnad 	<ul style="list-style-type: none"> • Organisation för rökdykning • Höjdfordon • Tankfordon • Extra rödskyddsutrustning

¹⁸ Med tanke på responstiden och om det byggnadstekniska brandskyddet är korrekt utfört bör ett rimligt antagande vara att den drabbade brandcellen är startbrandcellen. Det vill säga, branden bör kunna begränsas till startbrandcellen.

	<ul style="list-style-type: none"> • Restvärdesräddning • Akut omhändertagande 	
--	--	--

8.2.2 Brand utomhus

En stor del av de larm som SKRTJ responderar på är bränder utomhus. Till denna olyckstyp hör allt från skogsbränder till bränder i containrar och fordon. Förmågebeskrivningen nedan fokuserar på bränder i skog- och mark eftersom dessa ofta är svårare att hantera och kräver andra typer av nyckelresurser än andra bränder utomhus. Vi vill dock lyfta ett par aspekter som är viktiga att tänka på vid andra typer av bränder utomhus och gör det här i inledningen av avsnittet.

Bränder i fristående objekt utomhus, så som containrar och fordon är vanliga i samtliga av SKRTJ:s kommuner. Många av dem är anlagda. Vid en insats till en brand utomhus behöver räddningsinsatsen som alltid prioritera att rädda liv, egendom och miljö. Ofta är det fristående objekt som brinner, varför räddningstjänsten behöver inrikta insatsen till att förhindra spridning till intilliggande objekt. Det kan till exempel handla om bilar som är parkerade intill en annan brinnande bil, eller sopkärl som står tätt intill varandra. Värt att beakta är att en händelse som inleds som brand utomhus kan sprida sig till en byggnad; till exempel om ett sopkärl är placerad intill en fasad och en brand utbryter i sopkärlet. Då menar vi att det blir en brand i byggnad och förmågebeskrivningen framgår därmed i avsnitt 8.2.1.

I förmågebeskrivningen nedan är fokus på mark- och skogsbränder.

Effekt	Uppgifter av särskild vikt	Nyckelresurser
Branden ska vara begränsad och under kontroll inom 20 timmar från dess att larmet inkommer till räddningscentralen. Räddningstjänstens insats ska sträva efter att minimera störningar på samhällsviktig verksamhet och begränsa skador på egendom.	<p>För att begränsa skadeförloppet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Positionering • Ringa in branden och inleda släckning • Upprätta lägesbild och prognos • Riskbedömning • Tidig resurssättning <p>För att bryta skadeförloppet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Upprätta begränsningslinjer • Släcka brand • Skapa uthållighet • Samverka med markägare 	<ul style="list-style-type: none"> • Terrängfordon • Motorsprutor • Tankfordon • Tolka brandriskdata • Skogsbrandslöp • Flygande resurser så som helikopter och skopande flygplan* • Förstärkningsresurs skogsbrand*

* läs mer i kapitel 8.1.2 och 8.1.7

8.2.3 Trafikolycka

I den här typolyckan ryms ett par olika olyckstyper; olycka på väg, järnväg och flyg.

Det är svårt att renodla olyckstyper. Till exempel är många olyckor som händer på eller intill järnvägen inte att klassa som "järnvägsolycka", utan istället suicid, påkörda djur eller bränder intill banvallen. Järnvägsolyckor som är just järnvägsolyckor, och inte något annat, inträffar relativt sällan i SKRTJ:s område och kommer därför inte att beskrivas djupare i detta avsnitt. Precis som för alla olyckstyper är insatspersonalens säkerhet viktig att beakta, och vad gäller arbete på järnväg handlar det specifikt om risker kopplade till el och järnvägstrafik. SKRTJ:s förmåga vid räddningsinsatser på järnväg beskrivs närmare i räddningstjänstens interna dokument för beskrivning av operativ förmåga som är under arbete.

I Nyköpings kommun är Stockholm Skavsta flygplats belägen. För förmågebeskrivning kopplat till flygplatsen hänvisas dels till insatsplanerna för Skavsta, dels till interna dokument för förmågebeskrivning. Vid mindre flygplansolyckor är det viktigt att säkra platsen mot brand, prioritera livräddning och därefter miljöräddning inte minst med tanke på eventuellt läckage av flygbränsle. Vad gäller ansvarsfördelningen vid flygplansolyckor är Sjöfartsverket ansvariga för lokalisering av luftfartyg vid inträffat eller befarat haveri, eller då fara hotar lufttrafiken. När luftfartyget är lokaliserat övergår ansvaret till den kommunala räddningstjänsten.

Vid en inträffad trafikolycka med skadade personer är det viktigt att de skadade personerna kommer till sjukhus så fort som möjligt. I många sammanhang används begreppet "golden hour", vilket betyder att för att personer ska ha så god chans som möjligt att överleva efter en trafikolycka ska de vara på sjukhus inom en timme.

Något som är oerhört viktigt vid SKRTJ:s arbete på vägar är insatspersonalens säkerhet, därför är det av största vikt att etablera en säker arbetsplats i samband med trafikolyckor.

Effekt	Uppgifter av särskild vikt	Nyckelresurser
Vid en trafikolycka på väg ska skadade personer vara på sjukhus inom en timme från dess att olyckan inträffade. Vi ska sträva efter att minimera miljö- och samhällspåverkan, utan att göra avkall på säkerheten för insatspersonalen.	<p>För att begränsa skadeförloppet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Etablera säker arbetsplats • Säkra mot brand i drabbade fordon • Stabilisera olycksfordon • Akut omhändertagande • Riskbedömning <p>För att bryta skadeförloppet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Losstagnung • Uppsamling och sanering av läckage • Restvärdesräddning 	<ul style="list-style-type: none"> • Verktyg för avancerad losstagnung • Buffertfordon • Tung räddning • Kunskap om risker med olika typer av bränslen

8.2.4 Olycka med farliga ämnen

Sedan 2020 ingår SKRTJ i ett regionalt avtal gällande olyckor med farliga ämnen, se avsnitt 8.1.2. Vid olyckor med farliga ämnen som inträffar i SKRTJ:s respektive kommuner kommer SKRTJ:s resurser högst troligt att vara första räddningsresurs på plats och därför är behovet SKRTJ ha en viss förmåga att hantera denna olyckstyp.

För de Sevesoanläggningar och farliga verksamheter som finns i våra fyra kommuner finns planer för kommunal räddningsinsats där räddningstjänstens förmåga beskrivs.¹⁹

En olycka med farliga ämnen kan ta sig många olycka uttryck. Det kan till exempel vara vid en brand i en byggnad där det förvaras stora mängder farliga ämnen, trafikolyckor med transporter av farligt gods eller utsläpp av farliga ämnen från en industri. Det utsläppta ämnet kan ha olika aggregationstillstånd och vara farligt på olika sätt för omgivningen. Oavsett olyckstyp och vilket ämne det handlar om är det viktigt att räddningspersonalen kan identifiera det utsläppta ämnet och tolka dess viktiga data med hjälp av de beslutsstöd som finns att tillgå, och därefter påbörja skadeavhjälpande åtgärder.

Effekt	Uppgifter av särskild vikt	Nyckelresurser
Efter räddningstjänstens framkomst ska inga ytterligare människor som befinner sig i närheten av utsläppet skadas eller omkomma. Utsläppet eller dess miljökonsekvenser ska inte heller förvärras efter att räddningstjänsten initierat skadeavhjälpande åtgärder.	<p>För att begränsa skadeförloppet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utrymma eller inrymma personer i fara • Varna personer som kan utsättas för fara • Spärta av riskområde • Omedelbar livräddning (exempelvis livräddande personsanering) • Identifiera och indikera ämne <p>För att bryta skadeförloppet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Begränsa eller stoppa utflödet • Sanering (personer, egendom och miljö) • Restvärdesräddning 	<ul style="list-style-type: none"> • Organisation för att hantera kemolyckor enligt regiongemensamt avtal* • Kunskap om att tolka data för farliga ämnen • Tankfordon • Förstärkningsresurs CBRN* • Förstärkningsresurs oljeutsläpp*

* läs mer i kapitel 8.1.2 och 8.1.7

¹⁹ Den kommunala planen för räddningsinsats är indelad i en allmän del och en intern del. Den allmänna delen har diarienummer ROS21/3:14. Vid dags dato håller den interna delen på att upprättas.

8.2.5 Naturolycka

Naturolyckor kommer i olika former och olika intensitet. Det kan handla om allt ifrån ras och skred till översvämningar och stormar. Förmågebeskrivningen för naturolycka hålls generell, eftersom effekten som eftersträvas bedöms vara den samma oavsett vilken typ av naturolycka som har inträffat.

Effekt	Uppgifter av särskild vikt	Nyckelresurser
Nödställda personer ska evakueras till säker plats och störningar i samhällsviktiga verksamheter ska minimeras.	<p>För att begränsa skadeförloppet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Säkra framkomlighet på vägar • Evakuera människor • Säkra eller avlägsna (konstruktions)delar som hotar att skada människor, egendom eller miljö <p>För att bryta skadeförloppet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pumpa vatten • Invallning • Losstagnning • Sågarbete • Samverkan med andra aktörer • Restvärdesräddning 	<ul style="list-style-type: none"> • Terrängfordon • Motorsprutor • Förstärkningsresurs översvämning* • Förstärkningsresurs sök och räddning (NUSAR)*

* läs mer i kapitel 8.1.2 och 8.1.7

8.2.6 Drunkning

Ett larm om drunkning är ett väldigt tidskritiskt larm; det krävs att räddningsresurser kommer fram snabbt till platsen och kan lokalisera den drabbade för att sedan få upp personen över vattenytan. På samtliga RIB-stationer i SKRTJ:s område finns ytlivräddare och på heltidsstationen i Nyköping finns räddningsdykare.

Effekt	Uppgifter av särskild vikt	Nyckelresurser
Den skadedrabbade ska komma ovanför vattenytan så fort som möjligt för att möjliggöra akut omhändertagande och avtransport till sjukhus.	<p>För att begränsa skadeförloppet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Snabb larmhantering och positionering • Lokalisering av personen <p>För att bryta skadeförloppet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ytlivräddning eller dykning • Akut omhändertagande 	<ul style="list-style-type: none"> • Räddningsdykare • Ytlivräddare • Båtar • Hansabräddor

	<ul style="list-style-type: none">• Samverkan med andra aktörer	
--	---	--

8.3 Ledning i räddningstjänsten

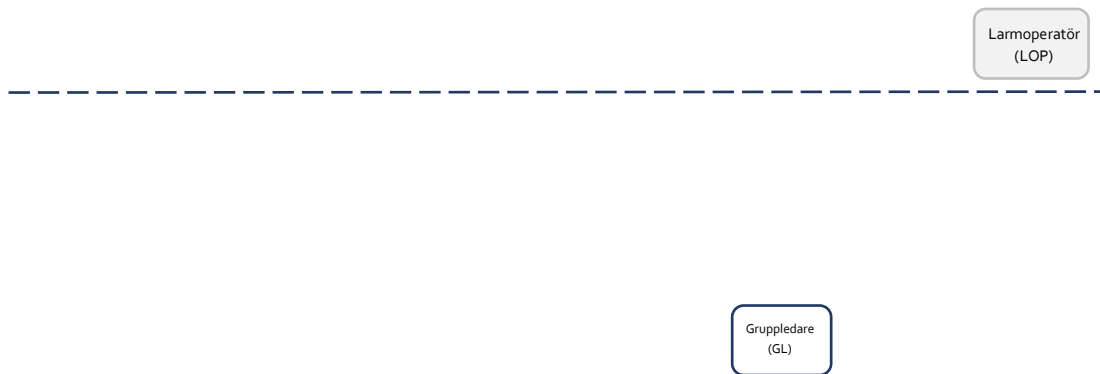
Räddningstjänsten ska vara ändamålsenligt ordnad och räddningsinsatser ska kunna påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt (LSO 1 kap § 3). För att kunna uppnå detta behövs ett väl anpassat räddningsledningssystem. SKRTJ har, dels enskilt, dels genom samverkan med andra, ett räddningsledningssystem som är dimensionerat för att leda de räddningsinsatser som behövs utifrån både den lokala och den regionala riskbilden. Räddningsledningssystemet har tillräcklig kapacitet och robusthet för att hantera flera räddningsinsatser samtidigt och för att hantera omfattande räddningsinsatser.

För att nå en effektiv hantering av olyckor krävs en ledningsorganisation som är väl anpassad för den situation som råder. Principiellt delas vår ledningsförmåga inom två domäner. Dels ska varje enskild räddningsinsats, stor som liten kunna ledas på ett effektivt sätt. Vi har ett flexibelt system med flera ledningsnivåer som kan formas efter olyckans karaktär och omfattning, mängden personal och funktioner som hanterar olyckan och behovet av att samverka med andra aktörer. Målet är alltid att minimera påverkan för de drabbade och på samhället. Den andra domänen inom ledning som ständigt måste hanteras är ledning av räddningstjänsten som system, d.v.s. den centrala ledning som behövs för att genomföra omvärldsbevakning, tolka inkommande larm och skeenden, tillsätta resurser till respektive insats samt prioritera och följa upp dessa, delta i regionala samverkansforum m.m. För detta finns en ständigt bemannad ledningscentral med ett ansvarigt befäl.

SKRTJ samarbetar med Brandkåren Attunda, Uppsala Brandförsvär, Räddningstjänsten Norrtälje, Räddningstjänsten Enköping Håbo, Räddningstjänsten Gotland, Räddningstjänsten Sala-Heby, Storstockholms brandförsvär och Södertörns brandförsvärsförbund (SBFF), vilket benämns Räddningsregion Östra Svealand. Syftet med samarbetet är att skapa bättre förutsättningar för snabb resursupbyggnad, uthållighet, tillgång till spetskompetens och förmåga att bibehålla god beredskap. Genom att arbeta enhetligt underlättas samverkan. Samarbetet regleras i ett samverkansavtal och innebär att den resurs som snabbast kan vara på plats, och som är lämplig för händelsen, används vid nödlägen oavsett kommun- eller organisationstillhörighet. Både räddnings- och ledningsresurser larmas gränslöst i syfte att möta de hjälpsökandes behov på ett effektivt sätt.

Inom räddningsregionen där avtalet om gränslös samverkan gäller finns två larm- och ledningscentraler: Räddningscentral Mitt som samlar sju av de nio nämnda räddningstjänstorganisationerna, och Räddningscentralen Stockholms Län (RCSL) som SKRTJ och SBFF larmas och leds från.

I figur 7 illustreras de ledningsfunktioner som är knutna till RCSL. I avsnitt 8.3.1 och 8.3.2 finns en sammanfattande beskrivning över den övergripande ledningen respektive ledning av insats. För djupare beskrivning hänvisas till gemensam ledningsdoktrin för alla de räddningstjänstorganisationer i den räddningsregion som hanteras av Räddningscentral Mitt och Räddningscentralen Stockholms Län.

Figur 7 Ledningsstrukturen inom SKRTJ och SBFF

8.3.1 Övergripande ledning

RCSL bedriver, dygnet runt och året om, övergripande ledning för de 13 kommuner som tillsammans ingår i SKRTJ och SBFF. Den övergripande ledningen bedrivs utifrån en helhetssyn för räddningstjänstverksamheten inom dessa kommuner. Genom RCSL kan SKRTJ anpassa ledning och användning av räddningsresurser utifrån aktuell riskbild och pågående räddningsinsatser.

Den övergripande ledningen bedriver hela tiden omvärldsbevakning för att kunna upptäcka händelser och skeenden som kan föranleda att beredskapen behöver anpassas. Det kan till exempel vara hög brandrisk i skog och mark, stora demonstrationer, social oro eller andra händelser i samhället som kan öka risken för olyckor eller påverka framkomligheten för räddningsresurser. Beredskapen anpassas normalt genom strategiska förflyttningar av olika resurser eller genom att systemet förstärks med ytterligare resurser.

I den övergripande ledningen verkar ledningsnivåerna vakthavande räddningschef (VRCH) (Ledningsnivå 5) och vakthavande befäl (VB) (ledningsnivå 4) samt larmoperatörer (LOP), som alltid finns i tjänst dygnet runt, året om. VB rapporterar till vakthavande räddningschef som är ledningssystemets högsta beslutsfattare och verkar på uppdrag av de två räddningscheferna. VRCH kontaktas vid särskilda händelser eller där organisationen är ansträngd. Vakthavande räddningschef ska kunna leda stora och/eller komplexa insatser eller hårt ansträngda lägen. VRCH finns i beredskap, förväntas kunna verka direkt på distans och ska kunna inställa sig på RCSL inom en timme från att funktionen aktiverats.

Inne på räddningscentralen på Lindvreten, Vårby gård, tjänstgör det vakthavande befälet som tillsammans med ledningsoperatörerna utför övergripande ledning.

RCSL tar emot medlysningar från samtal till SOS och bedömer om det finns behov av insats från räddningstjänsten. LOP:arna deltar vid behov i samtalen och kan ställa kompletterande frågor. Om det finns ett konstaterat behov, eller om misstanke om behov inte kan undanröjas, larmas resurser enligt framtagna larmplaner.

Ledning av räddningsinsatser påbörjas direkt när räddningscentralen kopplas in i samtalet och börjar göra en bedömning av vad som har inträffat. Övergripande ledning fattar beslut om avsikt och ram för insatsen samt gör prioriteringar gentemot andra pågående insatser och beredskapsläget. Den övergripande ledningen kan fatta beslut om att omfördela resurser utifrån behovet vid den enskilda händelsen och utifrån det aktuella beredskapsläget. Det kan till exempel handla om att prioritera om en specialfunktion som räddningsdykare, tak- och spräng-enhet eller kemresurs. Vid behov initierar den övergripande ledningen samverkan med andra aktörer och säkerställer information till allmänheten om till exempel risker i samband med insatser.

Vakthavande befälets (VB) funktion är att vara ansvarigt befäl och arbetsledare i RCSL. VB disponerar samtliga operativa resurser i de båda organisationerna och är ansvarig för de insatser som genomförs. VB är aktiv och följer händelseutvecklingen i regionen och i möjligaste mån planerar för förväntade hot och insatser. Att identifiera det drabbade sammanhanget, dvs den samlade samhällskonsekvensen av en olycka, är centralt och ligger till grund för att rätt åtgärder och kontakter initieras. VB har rätt att frångå de larmplaner som respektive organisation har angett om det föreligger ett reellt skäl.

De resurser som VB förfogar över används utifrån det behov som förväntas och uppstår. Ledstjärna för resursuppbyggnaden i samband med insatser och förväntat hårt ansträngda lägen är att säkerställa tillräcklig mängd resurser direkt och sedan ta tillbaka dem om det visar sig att de inte behövs. Detta avser såväl räddningsstyrkor som ledningsorganisation. Insatsledningsenheter kan även förflyttas till en mer strategisk placering under perioder då övriga ledningsenheter är upptagna vid långdragna händelser.

Ledningssystemet beskrivs mer utförligt i ett regiongemensamt styrdokument om ledning.

8.3.2 Ledning av insats

Med insatsledning avses ledning och samordning av enskild räddningsinsats. I varje räddningsstyrka finns ett befäl med kompetens för insatsledning av begränsade insatser. Vid olyckor som kräver flera insatta styrkor finns särskilda ledningsresurser för att hantera ett större behov av ledning och samordning.

Vilka resurser som larmas för att leda en räddningsinsats beror på ledningsbehovet för den aktuella händelsen. Den som leder en räddningsinsats kallas för räddningsledare. Denne ansvarar bland annat för att sätta målet med insatsen, fördela uppgifter och resurser utifrån målet och följa upp genomförandet. Räddningsledaren ska kontinuerligt rapportera till den övergripande ledningen hur insatsen genomförs och vilken effekt den ger samt säkerställa samverkan med andra aktörer på skadeplats.

Den som leder det direkta arbetet på skadeplatsen kallas insatschef och är i normalfallet tillika räddningsledare. I vissa fall kan det vara brandmän som arbetar utan befäl på en skadeplats. Om inget annat beslut fattas är högsta befäl på en skadeplats insatschef. Detta fråntar inte högre chefer att under framkörning ta ansvar för insatsen och bidra till insatsens genomförande.

Ambitionen är att alltid bibehålla en stark ledningsorganisation under så lång tid som möjligt vid en inträffad händelse. Detta för att behålla initiativet och för att skapa goda förutsättningar att verka utifrån den inriktning och de helhetsbeslut som är fattade. Ledningsorganisationen är dimensionerad för att kunna hantera omfattande räddningsinsatser men vid extrema behov kan förmågan stärkas ytterligare genom inkallning av extra personal och genom regional samverkan.

Inom RCSL finns i dagsläget tre ledningsnivåer för skadeplatsnära ledning. Dessa är bemannade dygnet runt, årets alla dagar. De tre ledningsnivåerna är:

- Ledningsnivå 1 (L1), styrkeledare (SL). Finns placerad på respektive brandstation med heltids- och RIB-bemannning. Värnen har gruppleddare (GL), vilket även i undantagsfall kan förekomma på RIB-stationerna.
- Ledningsnivå 2 (L2), insatsledare (IL). Finns normalt sett placerad på brandstationen i Nyköping. Inom det gemensamma ledningssystemet (för SBFF och SKRTJ), finns det även insatsledare (L2) som utgår från Haninge respektive Södertälje.
- Ledningsnivå 3 (L3), regional insatsledare (RIL). Utgår normalt sett från Lindvreten brandstationen i Vårby gård, Huddinge.

Ledningsnivå 2 och 3 är resurser för hela det gemensamma ledningssystemet, vilket innebär att de inte är låsta till ett specifikt område utan ska kunna befinna sig och verka inom hela SKRTJ:s och SBFF:s geografiska område.

Inom samverkansavtalet med SBFF finns även en sambands- och ledningsoperatör (SOL) att tillgå för den skadeplatsnära ledningen. SOL är normalt sett placerad på Lindvreten och kan larmas tillsammans med antingen L2 eller L3. Väl framme på skadeplatsen stödjer ledningsoperatören ledningsarbetet med exempelvis radiosamband och dokumentation.

För att förstärka yttre ledning finns en regionsgemensam rutin benämnd Förstärkningsresurs Yttre ledning (FRYL) vilket innebär att den yttre ledningen förstärks med ledningsstöd vilket kan innebära en eller flera personer. Ledningsplats och en yttre stab lokaliseras normalt vid skadeplatsen med hjälp av ledningsfordon och dess utrustning. Vid omfattande och långdragna händelser kan det dock finnas ett behov av att skapa bättre förutsättningar för att leda vilket i regel görs bäst inomhus. Det innebär att ledningsplats och yttre stab kan behöva upp-rättas i en för ändamålet bra lokal.

Ansvariga roller, både i övergripande ledning och i insatsledning, har ett ständigt ansvar att ompröva ledningsbehov, organisering och enskilda insatsers inriktning utifrån det behov som kan finnas. Med andra ord har VRCH eller VB rätt att fatta beslut som direkt eller indirekt påverkar en enskild räddningsinsats, detta bland annat utifrån att man från den övergripande ledningen har systemperspektivet som inte finns hos insatsledningen.

Responstiden för någon av ledningsenheterna är mindre än 20 minuter för majoriteten av kommunernas tätorter. Ett mindre antal tätorter nås inom en responstid på närmare 30 minuter.

8.3.3 Ledningsstöd

Vid en belastning som medför att VB behöver ledningsstöd ska behovet av inkallning av ledningspersonal eller larmoperatör beaktas.

Vad gäller förstärkt ledning i det lite längre tidsperspektivet så finns ett regionsgemensamt synsätt för upprättande av en stab för ledning av systemet och/eller för ledning av en räddningsinsats eller annan händelse. Det regionsgemensamma synsättet innebär att ett antal olika funktionsbenämningar i regel ska användas, dessa numreras även R1-R9. Observera att flera olika funktioner kan bemannas av en och samma person beroende på typ och dignitet av händelse.

Gemensam stabschefsutbildning har genomförts i räddningsregionen vilket innebär att räddningscentralerna har ett liknande synsätt för hur en stab ska ledas. En stab kommer företrädesvis att upprättas på RC utifrån att ledning av systemet och delar av en eller flera räddningsinsats/-er eller annan händelse behöver samordnas.

8.4 Samtidiga och omfattande räddningsinsatser

Flera av de olyckstyper som kan inträffa inom SKRTJ:s område kan föranleda omfattande räddningsinsatser som tar många resurser i anspråk under lång tid, till exempel en omfattande skogsbrand. Det är dock inte bara enstaka omfattande händelser som kan belasta SKRTJ:s skadeavhjälpande organisation, även flera samtidiga händelser kan innebära att många resurser behöver vara aktiva under en längre tid.

RCSL har god erfarenhet att hantera hög belastning till följd av omfattande och flera samtidiga händelser. SKRTJ har genom samverkansavtalet med SBFF god tillgång till ledningsresurser. Den här möjligheten, att gränslöst förstärka varandra med ledningsresurser inom räddningsregionen, innebär att SKRTJ kan säkerställa en god förmåga till skadeplatsnära ledning även vid hög belastning.

När en olycka inträffar larmas resurser från den eller de närmaste brandstationerna till platsen för att genomföra insatsen. Vid omfattande insatser samlas resurser från ett större område, ofta även från angränsande räddningstjänstorganisationer. Omvänt stöttar även SKRTJ med våra räddningsresurser till andra kommuner när de har behov.

Inom ledningsregionen SKRTJ/SBFF är rutinen, för att upprätthålla beredskapen, normalt sett att inte kalla in extra brandpersonal vid en omfattande händelse. Istället nyttjas det faktum att det inom regionen är relativt tätt mellan räddningsresurser, och en lägre men för stunden acceptabel beredskap för nya insatser kan uppnås genom att fördela kvarvarande resurser över ytan på ett effektivt sätt. Detta innebär att en räddningsstyrka kan flyttas från en plats till en annan för att kompensera för styrkor som redan är insatta. Detta arbete baseras på inhämtade underrättelser från andra organisationer, erfarenheter och riskbedömning kring sannolikheten för nya händelser samt tiden det beräknas ta för att kunna hantera en ny händelse i samma område.

Vid torra och varma perioder är det vanligt förekommande med mark- och skogsbränder. Vid särskilda väderlekar, såsom starka vindar och låg fuktighet, är det vanligt att mark- och skogs-

bränderna blir insatser av en mer resurskrävande karaktär. Sker det då flera mark- och skogsbränder inom kommunerna kan beredskapen och organisationen bli hårt ansatt. Vid sådana situationer kan det även vara så att angränsande förbund och räddningstjänster upplever samma ansträngda läge, vilket leder till att utomstående resurser kan vara upptagna. För att hantera ett sådant läge nyttjas organisationernas samlade resurser heltid, RIB och värn på ett så optimalt sätt som möjligt. Detta för att kunna frigöra brandstyrkorna från insatserna och återupprätta bästa möjliga beredskap i kommunerna och tätorterna. Under alla insatser, oavsett vilken typ av händelse, sker en kontinuerlig resursbedömning av befälen på plats. När resursbehovet är mindre än resurserna på plats ska det meddelas till VB vilka resurser som är dragbara. Detta för att systemledningen och resursfördelningen ska kunna prioriteras och användas effektivt.

Vid extrema situationer med många eller extremt resurskrävande insatser kan det förekomma behov av att vidta mer omfattande åtgärder för att kunna hantera situationen. Inkallning av ledig personal, utökad regional och nationell samverkan med andra räddningstjänster, begäran av stöd från andra myndigheter exempelvis Försvarsmakten, frivilligorganisationer, lokala näringslivsaktörer samt internationella resurser kan förekomma. Vid dessa extrema situationer blir SKRTJ och SBFF en del av den regionala och statliga samordningen som upprättas för ändamålet med möjlighet att både få hjälp, men också en skyldighet att bistå med hjälp till andra som drabbats av en svår situation. Vid en allvarlig händelse eller i ett nödläge har även räddningsregionen en förmåga att kunna bistå med ledning utanför den egna regionen. Räddningscentralen RCSL i Lindvreten har en praktisk erfarenhet av att på mycket kort tid kunna upprätta och systemleda ett annat område för att avlasta och stödja vid omfattande olyckor eller vid systembortfall. Vid förfrågan av externa resurser är det VB, ibland i samråd med VRCH, som upprättar och hanterar kontakten med extern part.

Utifrån de senaste årens omfattande räddningsinsatser, exempelvis skogsbränderna 2014 och 2018, finns för Räddningsregion Östra Svealand förberedda rutiner för givande och mottagande av omfattande stöd till och från andra räddningstjänster i Sverige.

RCSL samverkar kontinuerligt med RCM, till exempel strävar man efter att fördela räddnings- och ledningsresurser för att förbättra beredskapsläget i regionen när olika resurser är upptagna. Ledningscentralerna kan även stötta varandra vid hög belastning. Det finns även etablerad redundans vid händelse av störningar i RCSL.

8.5 Räddningstjänst under höjd beredskap

Räddningstjänst under höjd beredskap (RUHB) bygger på freds räddningstjänstens grund och dimensioneras efter den aktuella hotbilden. Utgångspunkten för arbetet med civilt försvar är krisberedskapen.

I avvaktan på planeringsinriktningar från centrala myndigheter inriktas planeringsarbetet på att säkerställa förmåga och uthållighet i händelse av fredstida kriser och samhällsstörningar. Planeringsarbete genomförs utifrån den nu gällande kommunöverenskommelsen för civilt försvar som omfattar arbete med krigsorganisation, kompetenshöjande åtgärder samt säkerhetskydd.

Att planera för framtiden under höjd beredskap handlar om att bygga in en flexibilitet och robusthet i organisationen för att kunna verka under alla värsta tänkbara förutsättningar som

påverkar hela samhället och räddningstjänsten. En stor påverkan kan bland annat få effekter på kritisk infrastruktur med bortfall av el och brist i livs- och drivmedelsförsörjning. För räddningstjänstens del innebär det bland annat att flera samtida räddningsinsatser av större omfattning och komplexitet kan komma att behöva hanteras.

Kontinuitetshantering är ett prioriterat område i planeringen för räddningstjänst under höjd beredskap. Genom kontinuitetshantering skapas en robusthet och det säkerställs att verksamheten kan fortsätta att fungera oavsett vad som händer. I den här planeringen ingår bland annat personal, ledningssystem, livsmedel och drivmedelsförsörjning. All planering för räddningstjänst under höjd beredskap utgår från den fredstida förmågan men ska täcka hela hotskalan från olyckor, samhällsstörningar till höjd beredskap och krig. Stora delar av planeringen sker tillsammans med samarbetskommunerna och i samverkan med länsstyrelsen i Södermanland och andra berörda aktörer.

Räddningstjänstens förmåga och uppgifter ska vara motsvarande vid "normal" krishantering och räddningsinsats som vid höjd beredskap. Under höjd beredskap förväntas dock andra typer av händelser med särskilda konsekvenser gällande skadeutfall och hjälpbehov. I LSO kap 8 anges några särskilda uppgifter för kommunal räddningsinsats att utföra under höjd beredskap:

- upptäckande, utmärkning och röjning av farliga områden
- indikering, sanering och andra åtgärder för skydd mot kärnvapen och kemiska stridsmedel
- delta i åtgärder för första hjälpen och transport av skadade personer och befolkningskydd
- att personal inom en kommuns organisation för räddningstjänst får tas i anspråk för uppgifter som inte rör den egna kommunen.

Gällande de specifika uppgifter som tillkommer enligt LSO 8 kap 2§ i händelse av höjd beredskap så krävs vägledning från centrala myndigheter för att i detalj kunna fortsätta planeringen avseende dessa uppgifter. Den fredstida organisationen innehåller dock förmågor som har relevans även för delar av de tillkommande uppgifterna.

Under handlingsperioden avser SKRTJ återuppta förmåga för händelser kopplat till höjd beredskap och väpnat angrepp. Beroende på inriktning och ambition i förutsättningarna som regeringen fastställer kan SKRTJ:s arbete för att stärka det civila försvaret och den egna organisationens förmåga att genomföra räddningsinsats under höjd beredskap behöva ändra omfattning och prioritering i förhållande till övrig verksamhet.

9 Uppföljning, utvärdering och lärande

Kapitlet beskriver hur verksamheten följs upp och utvärderas samt hur arbetet med olycksundersökningar fungerar.

9.1 Uppföljning och utvärdering

Målen i handlingsprogrammet följs kontinuerligt upp i olika instanser under verksamhetsåret.

- Uppföljning sker mot tjänsteorganisationen inom respektive kommun i samband med kontinuerliga verksamhetsuppföljningar 4 gånger per år.
- Mot styrande nämnder sker uppföljning i samband med delårsbokslut och årsbokslut.

Målen i handlingsprogrammet är övergripande och utfallet av uppföljningarna i form av åtgärder eller justeringar arbetas in i kommande års verksamhetsplan i syfte att leverera en agil organisation med ständiga förbättringar och tydlig målstyrning.

Utvärdering: I samband med sammanställningen av årsbokslutet genomförs en utvärdering av resultatet för föregående år. Utvärderingen genomförs av respektive ansvarig funktion/avdelning.

Utvärderingen av uppfyllnaden av verksamhetsmålen sker via verksamhetsvisa uppföljningar av respektive verksamhet. Resultat och måluppfyllnad dokumenteras löpande i dokumentet Verksamhetsplan och budget för respektive år.

Verksamheten ska utvärderas under sista året av handlingsprogrammets giltighetstid utifrån målen i handlingsprogrammen. Utvärderingen syftar till att dels kvantifiera effekterna av de egna verksamheterna, dels uppskatta hur utfallet har påverkats av samhällsutvecklingen i övrigt.

9.2 Olycksundersökning och AAR

SKRTJ undersöker olyckor och tillbud utifrån lag (2003:778) om olyckor (3 kap. 1 §) med syftet att klarlägga orsakerna till olyckan, olycksförloppet och hur insatsen genomfördes.

Undersökningarna har ett lärande perspektiv och syftar till att undvika att liknande händelser inträffar igen samt att dra lärdomar från insatser för att förbättra den egna organisationen. Våra undersökningar syftar däremot inte till att hitta fel eller misstag av enskilda personer.

Storleken på olycksundersökningen samt fokus kan variera kraftigt utifrån inträffad händelse allt ifrån den lilla olyckan som dokumenteras i händelserapporten till en större händelse vilken medför en större fördjupande rapport.

Bilaga A: Dokumentförteckning

Följande avtal gällde vid tidpunkten för handlingsprogrammets fastställande:

- Avtal om gemensam räddningstjänst med Oxelösunds kommun
- Avtal om gemensam räddningstjänst med Trosa kommun
- Avtal om gemensam räddningstjänst med Gnesta kommun
- Avtal med Tystberga räddningsvårn
- Avtal med Kila frivilliga brandkår
- Avtal med Nävekvarns räddningsvårn
- Samverkansavtal med Södertörns Brandförsvarsförbund om anslutning till Räddningscentralen Stockholms län, avseende samverkan i ett gemensamt ledningssystem
- Samverkansavtal Räddningstjänsten Enköping-Håbo
- Samverkansavtal Räddningstjänsten Sala-Heby
- Samverkansavtal Brandkåren Attunda
- Samverkansavtal Räddningstjänsten Norrtälje
- Samverkansavtal Storstockholms brandförsvär
- Samverkansavtal Södertörns Brandförsvarsförbund
- Samverkansavtal Räddningstjänsten Gotland
- Samverkansavtal Uppsala Brandförsvär
- Underavtal till samverkansavtal ovan med regionens räddningstjänster avseende gemensamma specialresurser för hantering av farliga ämnen, benämns Regionskem
- Samverkansavtal Räddningstjänsten Östra Götaland
- Samverkansavtal med räddningstjänsterna i Södermanland; Eskilstuna kommun, Strängnäs kommun, Flens kommun, Västra Sörmlands Räddningstjänst (Katrineholm och Vingåker)
- Försäkringsbranschens restvärdesräddning AB
- Region Södermanland
- SOS Alarm AB via Södertörns Brandförsvarsförbund SBFF
- Stockholm Skavstas flygplats avseende befattningen räddningschef vid flygplatsen
- Samarbetsavtal gällande oljeskydd med Oxelösunds hamn

Följande referensdokument hänvisas till i handlingsprogrammet:

- Riskanalys Sörmlandskustens räddningstjänst – underlag till handlingsprogram från 2019
- Tillsynsplan, beslutad av räddningschef 2019-09-23
- Kommunal plan för räddningsinsats vid verksamheter som använder farliga ämnen, beslutad av Räddningschefen 2021-06-23, (allmän del)
- Kommunal plan för räddningsinsats vid verksamheter som använder farliga ämnen, under arbete, (intern del)
- Sörmlandskustens räddningstjänst operativa förmåga - under arbete
- Regiongemensamt styrdokument om ledning – under arbete

Bilaga B: Beskrivning av samråd

Detta handlingsprogram utgör en omarbetning och uppdatering av handlingsprogrammet från 2020 i syfte att leva upp till MSB:s föreskrift om handlingsprogram. Samråd med direkt berörda aktörer, intressenter och allmänheten skedde under framtagandet av handlingsprogrammet som antogs under 2020.

Inget nytt samråd har bedömts nödvändigt vid framtagandet av denna version av handlingsprogrammet, då det har betraktats som en omarbetning och revidering av hur handlingsprogrammet är strukturerat och utformat och inget har tillförts eller ändrats innehållsmässigt.

Bilaga C: Hamnar och dess gränser i vatten

Hamnar och deras gränser i vattnet

Den kommunala räddningstjänsten ansvarar för räddningsinsatser inom hamnområdet. I följande bilder förklarar vi detta område genom avvikande färgmarkering.

I **Nyköping**, bild 1 nedan begränsas området av Stadsfjärden, väster om meridianen genom Brandholmens fyr.

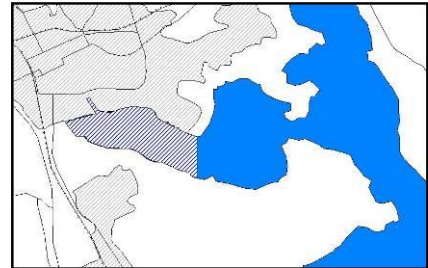

Bild 1

I **Studsvik**, bild 2 nedan begränsas området av den del av hamnområdet som enligt sjökortet är stängt för obehöriga och markeras av bojar i Tvären.

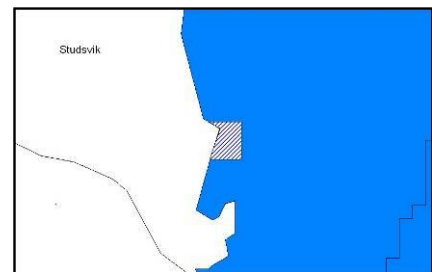

Bild 2

I **Trosa**, bild 3 nedan begränsas området till vattnen Hållsviken, Trosa Hamn och Östra stadsfjärden, begränsade av en linje från nordöstra udden vid Eknäs rakt österut mot Öbolandet i väster och i öster en linje från Stora Kronskares sydligaste udde rakt västerut mot Lilla Kronskares.

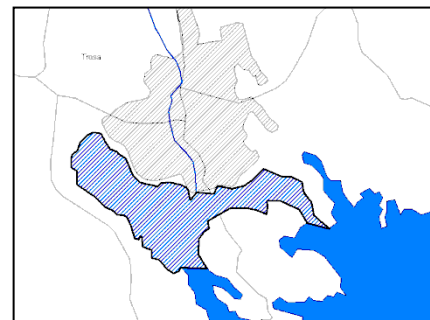

Bild 3

I **Oxelösund**, bild 4 nedan begränsas området till vattnen innanför linjen Djursgravens västra sida till Jogersös nordvästra udde, via Kättingen till Femöre, linjen östra spetsen Ljungholmen till nordvästra udden Furön (Bjurshalsen), Furöns norra strandlinje till nordöstra spetsen Furön, via kumlet nordöst Furön till Danviksholmens norra spets där efter nordvärt via västra sidan om Hästholmen, Höga Hästholmen och Korpholmen och slutligen rakt in mot Brannäs.

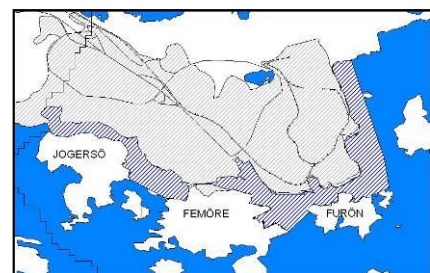

Bild 4

Sammanträdesdatum: 2023-10-27
Diarienummer: KS.2023.161

§ 177

Sammanträdestider kommunfullmäktige 2024

Förslag till beslut i kommunfullmäktige

1. Anta följande sammanträdesdagar för 2024:
12 februari,
25 mars,
22 april }},
17 juni ^,
16 september,
21 oktober ##,
25 november ***,
16 december.
2. Sammanträdena äger rum klockan 19.00 i lokal B-salen, kommunhuset, Elektron, Västra Storgatan 15, Gnesta, om inget annat beslutats.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige ska enligt kommunallagens 5 kap, § 12, besluta om sina sammanträden under verksamhetsåret. Praxis för kommunfullmäktiges sammanträden är att dessa infaller på måndagar, med start kl 19:00, varje månad förutom januari, maj, juli och augusti då kommunfullmäktige inte sammanträder. Kommunfullmäktige sammanträder i B-salen.

Beslutsunderlag

1. Tjänsteskrivelse 2023-08-14

Tjänsteförslag

1. Anta följande sammanträdesdagar för 2024:
12 februari,
25 mars,
22 april }},
17 juni ^,
16 september,
21 oktober ##,
25 november ***,
16 december.

2. Sammanträdena äger rum klockan 19.00 i lokal B-salen, kommunhuset, Elektron, Västra Storgatan 15, Gnesta, om inget annat beslutats.

Förslag till beslut på sammanträdet

Ordföranden föreslår att kommunstyrelsen bifaller tjänsteförslaget.

Beslutsgång

Kommunstyrelsen bifaller ordförandens förslag.

Särskilt yttrande

Daniel Wohlgemuth (MP) anmäler särskilt yttrande

Sändlista

~ Kommunfullmäktige

Upprättad: 2023-08-14

Diarienummer: KS.2023.161

Kommunstyrelsen

Sammanträdestider kommunfullmäktige 2024

Förslag till beslut i kommunfullmäktige

1. Anta följande sammanträdesdagar för 2024:

12 februari,
25 mars,
22 april }},
17 juni ^,
16 september,
21 oktober ##,
25 november ***,
16 december.

2. Sammanträdena äger rum klockan 19.00 i lokal B-salen, kommunhuset, Elektron, Västra Storgatan 15, Gnesta, om inget annat beslutats.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige ska enligt kommunallagens 5 kap, § 12, besluta om sina sammanträden under verksamhetsåret. Praxis för kommunfullmäktiges sammanträden är att dessa infaller på måndagar, med start kl 19:00, varje månad förutom januari, maj, juli och augusti då kommunfullmäktige inte sammanträder. Kommunfullmäktige sammanträder i B-salen.

Ärendebeskrivning

Under de senaste åren har antalet beslutade kommunfullmäktigesammanträden varierat mellan sju och nio sammanträdestillfällen.

Framskrivet förslag om åtta sammanträden under 2024, det är en minskning med ett sammanträde från föregående år. Utgångspunkten vid all sammanträdesplanering är att säkerställa en effektiv och ändamålsenlig ärendeberedning.

Genom att ha utgångspunkten att planera för åtta sammanträden skapas möjlighet för god planering av kommunens ärendeberedning. Ifall det under året framkommer att för få ärenden beretts fram till ett sammanträde kan beslut tas om att ställa in det aktuella sammanträdet.

Förvaltningens synpunkter

Vid framskrivning av förslag till sammanträdesdagar för kommunfullmäktige 2024 har hänsyn primärt tagits till den kommunalekonomiska planerings- och uppföljningsprocessen. Denna process är styrande vid sammanträdestidernas förläggning, så att kommunen uppfyller det lagkrav som finns för hantering av kommunens årsredovisning, delårsuppföljning och budget. Bestämmelser avseende dessa processer återfinns i kommunallagen 11 kap. §§ 10, 16, 20-21. Därutöver är hänsyn taget till regionala organs sammanträdesdagar samt sammanträdespraxis i Gnesta kommun.

Förslaget beaktar och möjliggör för en effektiv ärendebereidning från nämnd och styrelse till fullmäktige genom att respektive nämnd och styrelsesammanträde är planerat i förhållande till de datum kommunfullmäktige föreslår sammanträda.

Teckenförklaring

}} Kommunfullmäktige beslutar om kommunens årsredovisning

^ Kommunfullmäktige beslutar om preliminära ekonomiska ramar

Kommunfullmäktige beslutar om kommunens delårsrapport

*** Kommunfullmäktige beslutar om kommunens framtidsplan 2025-2027

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget är i paritet med antal planerade sammanträden föregående år. Förslaget innebär således inga negativa ekonomiska konsekvenser utöver budgeterad ram.

Juridiska konsekvenser

Förslaget överensstämmer med bestämmelser i kommunallagens 5 kap, § 12 och 11 kap. §§ 10, 16, 20-21.

Jämställdhetsanalys utifrån checklista

Jämställdhetsanalys är inte tillämplig i ärendet.

Överensstämmelse med kommunens styrdokument

Förslaget överensstämmer med kommunala styrdokument som reglerar det ekonomiska området samt kommunfullmäktiges arbetsordning § 5.

Beslutsunderlag

1. Tjänsteskrivelse 2023-08-14

Sändlista

- ~ Samtliga nämnder
- ~ Kommunala bolag
- ~ Samtliga förvaltningschefer och kommunchef
- ~ Samtliga enhetschefer inom kommunstyrelseförvaltningen
- ~ Förvaltningsekonomerna
- ~ Revisionen
- ~ Hemsida/Insidan
- ~ Kommunikationsenheten

Anders Axelsson
Kommunchef

Jenny Johansson
Kommunsekreterare

Särskilt yttrande:

Angående ärendet ”Sammanträdestider i kommunfullmäktige 2024”

Diarienummer KS.2023.161

Mötesplaneringen för 2023 har inneburit extrainsatta möten och möten där kallelserna varit på flera hundra sidor. Att då planera för att ha färre möten under 2024 verkar inte vara i linje med den tänkta arbetsbelastningen.

Förutsättningarna för demokratin och arbetet i såväl kommunfullmäktige som kommunstyrelsen skulle gynnas av flera och kortare möten snarare än av färre och längre.

Det borde vara i alla partiers intresse att få god tid på sig att analysera och diskutera igenom de förslag och skrivelser som ingår i kallelserna till KF och KS med medlemmar och partistyrelse. Kort om tid och långa kallelser ger uppenbara risker för toppstyrning då förankring inom partierna inte hinns med. Även kontroll av bakgrundsfakta och framtagandet av ändringsförslag blir lidande.

Det finns här en viktig skillnad mellan förutsättningarna för fritidspolitiker och heltidspolitiker då heltidspolitiker inte behöver läsa in sig i samma utsträckning som fritidspolitiker eftersom de förra varit med och ta fram många av handlingarna och överhuvudtaget har mer tid och fler tillfällen att informera sig kring innehållet.

Daniel Wohlgemuth

Ledamot i kommunstyrelsen
för Miljöpartiet de Gröna i Gnesta

Sammanträdesdatum: 2023-10-27
Diarienummer: KS.2023.211

§ 181

Återrapportering av uppdrag - webbsändning av kommunfullmäktiges sammanträden

Förslag till beslut i kommunfullmäktige

1. Anse uppdraget återrapporterat och slutfört.
2. Utse kommunstyrelsen till personuppgiftsansvarig för sändningarna
3. Ge kommunstyrelsen i uppdrag att påbörja införande av webbsändning av kommunfullmäktiges sammanträden via kommunens befintliga mediahanteringslösning.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen gav kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag 2021-06-07, § 61, att utreda möjligheten för medborgare att kunna följa kommunfullmäktiges sammanträden digitalt. I framtidsplan 2023-2025 tilldelades kommunstyrelsen 50 000 kr för att införa webbsända kommunfullmäktigemöten.

Förvaltningen har sett över olika alternativ för möjliggöra att kommunfullmäktiges sammanträden kan webbsändas via kommunens externa webbplats, gnesta.se.

Införandet av webbsändning av fullmäktiges sammanträden planeras till början av 2024. Sammanträdestiderna för 2024 är ännu inte beslutade, därav kan förvaltningen inte ange ett exakt datum för det första sammanträdet som kommer webbsändas. Efter beslut är fattat kommer förvaltningen påbörja förberedelse samt själva implementationsarbetet.

Beslutsunderlag

1. Tjänsteskrivelse 25 september 2023

Tjänsteförslag

1. Anse uppdraget återrapporterat och slutfört.
2. Utse kommunstyrelsen till personuppgiftsansvarig för sändningarna
3. Ge kommunstyrelsen i uppdrag att påbörja införande av webbsändning av kommunfullmäktiges sammanträden via kommunens befintliga mediahanteringslösning.

Förslag till beslut på sammanträdet

Ordföranden föreslår att kommunstyrelsen bifaller tjänsteförslaget. Per Sicking (V), Daniel Wohlgemuth (MP), Håkan Ekstrand (C) och Anna Ekström (M) bifaller det framskrivna förslaget.

Beslutsgång

Kommunstyrelsen bifaller ordförandens förslag.

Sändlista

- ~ Kommunfullmäktige
- ~ Kommunstyrelsen
- ~ Ekonomichef
- ~ Kanslichef
- ~ Kommunikatör
- ~ Chef för Servicecenter
- ~ IT-chef

Upprättad: 2023-09-25
Diarienummer: KS.2023.211

Kommunstyrelsen

Återrapportering av uppdrag - webbsändning av kommunfullmäktiges sammanträden

Förslag till beslut i kommunfullmäktige

1. Anse uppdraget återrapporterat och slutfört.
2. Utse kommunstyrelsen till personuppgiftsansvarig för sändningarna
3. Ge kommunstyrelsen i uppdrag att påbörja införande av webbsändning av kommunfullmäktiges sammanträden via kommunens befintliga mediahanteringslösning.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen gav kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag 2021-06-07, § 61, att utreda möjligheten för medborgare att kunna följa kommunfullmäktiges sammanträden digitalt. I framtidsplan 2023-2025 tilldelades kommunstyrelsen 50 000 kr för att införa webbsända kommunfullmäktigemöten.

Förvaltningen har sett över olika alternativ för möjliggöra att kommunfullmäktiges sammanträden kan webbsändas via kommunens externa webbplats, gnesta.se.

Införandet av webbsändning av fullmäktiges sammanträden planeras till början av 2024. Sammanträdestiderna för 2024 är ännu inte beslutade, därav kan förvaltningen inte ange ett exakt datum för det första sammanträdet som kommer webbsändas. Efter beslut är fattat kommer förvaltningen påbörja förberedelse samt själva implementationsarbetet.

Förvaltningens synpunkter

Det finns ett antal etablerade lösningar för att kunna genomföra webbsändningar. I stort kan dessa delas in i tre övergripande kategorier där det finns stora variationer när det gäller säkerhet, stabilitet, teknisk standard och pris.

Den första kategorin avser webbsändningslösningar som kan införas till en låg kostnad och i vissa fall inte medför någon kostnad överhuvudtaget för själva lösningen. En typ av lösning som tillhör denna kategori är exempelvis YouTube eller att sända genom en digital videomöteslösning, så som Zoom. De lösningar som tillhör denna kategori bedömer förvaltningen inte ha en tillräckligt hög nivå av säkerhet och stabilitet för att vara ändamålsenlig för webbsändning av kommunfullmäktiges sammanträden.

I den andra kategorin återfinns sådana lösningar för webbsändning som har bra funktionalitet och säkerhet för det användningsområdet, samt en rimlig prisnivå. Exempel på sådana lösningar är webbsändningstjänster som Streamio och Aventia samt kommunens upphandlade system för bildhantering, Mediaflow, som även har en tjänst för webbsändning,

I den tredje kategorin återfinns mer avancerade lösningar, så som Screen9/Quickchannel, Meeting Spyder och Staylive. Dessa lösningar kan exempelvis även användas för att sända från studio och/eller integreras med mer avancerad teknik för digital möteshantering. De lösningar som återfinns i denna kategori bedömer förvaltningen vara för avancerade och för kostsamma i förhållande till användningsområdet och uppdragets omfattning (från ca 30.000 kr mer om året och uppåt, än övriga lösningar).

Inom den andra kategorin av lösningar för webbsändningar ovan har kommunen redan en upphandlad lösning, Mediaflow. Denna används primärt för att hantera och lagra bilder som används i kommunikationssammanhang men stödjer även möjligheten att hantera och möjliggöra webbsändning via kommunens externa webbplats.

Att använda redan befintlig mediahanteringslösning innebär ett kostnadsmässigt prisvärt alternativ. Det innebär även en relativt kort, effektiv och kostnadsbesparande implementeringsprocess, jämfört med att upphandla en isolerad webbsändningslösning från annan leverantör.

Ur ett systemförvaltningsperspektiv innebär det även en enklare hantering av media som helhet när bilder och rörligt material kan förvaras och behandlas i samma lösning. Nuvarande lösning bedöms även ha en säkerhetsmässigt och tekniskt bra standard. Lösningen tillhandahåller bland annat öppna API:er, vilket innebär att olika system kan kommunicera med varandra utan att avancerade översättningslösningar mellan kodspråk och system behöver användas. Denna möjlighet medför att kommunen, i så hög grad som möjligt, framtidssäkrar användningsmöjligheten av befintliga system vid framtida systeminföranden.

Förvaltningen förordar därav att nuvarande mediahanteringslösning utökas med webbsändningsfunktionalitet.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet innebär ekonomiska konsekvenser i form av kostnader för verktyget samt för den organisation som är nödvändig kring mötesgenomförandet.

Uppstartskostnad:

12.000 kr (grundkostnad samt utbildning)

Månadskostnad (drift, återkommande)

3000 kr

Tillval:

AD/SSO-koppling (att medarbetare som är inloggad på sin dator också är inloggad i lösningen vilket innebär smidigare arbetsprocesser): 500 kr/månad

På årsbasis innebär ovanstående kostnadsredogörelse en total kostnad om 54 000 kr för 2024. Då implementeringen verkställs 2024 föreslås att avsätta medel i årets budget, samt budgetöverstigande belopp, hänskjuts till 2024 genom process för framtidsplan 2024-2026.

"Uppstartskostnaden" är av engångskaraktär, vilket innebär en årskostnad om 42 000 kr från och med 2025.

Ökade personalkostnader:

En person behöver ha ansvar för att sköta sändningen, vilket kan innebära ökade personalkostnader. Dock bedöms dessa som marginella och kan hanteras inom befintlig budgetram.

Juridiska konsekvenser

Beslutet innebär juridiska konsekvenser i form av att särskilda åtgärder behöver vidtas i förhållande till rådande GDPR-lagstiftning. I enlighet med rådande lagstiftning ska kommunen informera allmänhet, ledamöter och ersättare om att sammanträdet spelas in. Dessutom behöver en personuppgiftsansvarig utses för sändningar. Likt övriga kommunövergripande system, föreslås att kommunstyrelsen utses till personuppgiftsansvarig.

Från den 1 januari 2023 gäller nya regler i yttrandefrihetsgrundlagen för webbsändningar. Nu ska endast traditionella massmedieföretag registrera sina webbsändningar och utgivare hos oss. Med massmedieföretag avses här förlag (inte för endast digitala produkter), tryckeri, nyhetsbyrå eller redaktion för tryckt tidning/radio/tv. En ansvarig utgivare behöver därmed inte utses eller anmälas till Myndigheten för press, radio och tv.

Jämställdhetsanalys utifrån checklista

Beslutet påverkar inte män och kvinnor på olika sätt, därför bedöms inte jämställdhetsanalys vara tillämplig i ärendet.

Överensstämmelse med kommunens styrdokument

Förslag till beslut strider inte mot övriga kommunala styrdokument

Beslutsunderlag

1. Tjänsteskrivelse 25 september 2023

Alla handlingar som skickas med ärendet ska förtecknas i listan. Överst denna tjänsteskrivelse.

Sändlista

- ~ Kommunfullmäktige
- ~ Kommunstyrelsen
- ~ Ekonomichef
- ~ Kanslichef
- ~ Kommunikatör
- ~ Chef för Servicecenter
- ~ IT-chef

Anders Axelsson
Kommunchef

Hans Haglund
IT-chef

Mikaela Fog
Digitaliseringsstrateg

Sammanträdesdatum: 2023-10-27
Diarienummer: SN.2023.38

§ 178

Rapportering av ej verkställda gynnande biståndsbeslut enligt SoL och LSS

Förslag till beslut i kommunfullmäktige

1. Rapporteringen godkänns.

Sammanfattning av ärendet

För det andra kvartalet 2023 finns fem ej verkställda gynnande biståndsbeslut, varav två stycken inom SoL och tre ärenden inom LSS. Övriga områden hade inga ärenden att rapportera. Alla beslut är rapporterade och återrapporterade till IVO, Inspektionen för vård och omsorg. Rapporten omfattar ej verkställda beslut inom tre månader från det att beslut togs eller avbröts.

Beslutsunderlag

1. Tjänsteskrivelse 2023-10-11
2. Utdrag ur socialnämndens protokoll 2023-10-03, § 76
3. Tjänsteskrivelse 2023-09-26

Tjänsteförslag

1. Rapporteringen godkänns.

Förslag till beslut på sammanträdet

Ordföranden föreslår att kommunstyrelsen bifaller tjänsteförslaget.

Beslutsgång

Kommunstyrelsen bifaller ordförandens förslag.

Sändlista

~ Kommunfullmäktige

Upprättad: 2023-10-11
Diarienummer: SN.2023.38

Kommunstyrelsen

Rapportering av ej verkställda gynnande biståndsbeslut enligt SoL och LSS

Förslag till beslut i kommunfullmäktige

1. Rapporteringen godkänns.

Sammanfattning

För det andra kvartalet 2023 finns fem ej verkställda gynnande biståndsbeslut, varav två stycken inom SoL och tre ärenden inom LSS. Övriga områden hade inga ärenden att rapportera. Alla beslut är rapporterade och återrapporterade till IVO, Inspektionen för vård och omsorg. Rapporten omfattar ej verkställda beslut inom tre månader från det att beslut togs eller avbröts.

Förvaltningens synpunkter

Ärendet har beretts av socialförvaltningen, kommunstyrelseförvaltningen har inget ytterligare att tillföra i ärendet.

Beslutsunderlag

1. Utdrag ur socialnämndens protokoll 2023-10-03, § 76
2. Tjänsteskrivelse 2023-09-26

Sändlista

- ~ Kommunfullmäktige
- ~ Utredare socialförvaltningen

Anders Axelsson
Kommunchef

Jenny Johansson
Kommunsekreterare

Sammanträdesdatum: 2023-10-03
Diarienummer: SN.2023.38

§ 76

Rapportering av ej verkställa gynnande biståndsbeslut enligt SoL och LSS

Förslag till beslut i kommunfullmäktige

1. Rapporten godkänns.

Sammanfattning av ärendet

För det andra kvartalet 2023 finns fem ej verkställda gynnande biståndsbeslut, varav två stycken inom SoL och tre ärenden inom LSS. Övriga områden hade inga ärenden att rapportera. Alla beslut är rapporterade och återrapporterade till IVO, Inspektionen för vård och omsorg. Rapporten omfattar ej verkställda beslut inom tre månader från det att beslut togs eller avbröts.

Beslutsunderlag

1. Tjänsteskrivelse 2023-09-26

Tjänsteförslag

1. Rapporten godkänns.

Förslag till beslut på sammanträdet

Ordföranden föreslår att socialnämnden bifaller tjänsteförslaget.

Beslutsgång

Socialnämnden bifaller ordförandens förslag.

Sändlista

- ~ Kommunstyrelsen
- ~ Kommunfullmäktige

Upprättad: 2023-09-26
Diarienummer: SN.2023.38

Socialnämnden

Rapportering av ej verkställa gynnande biståndsbeslut, kvartal 2, 2023

Förslag till beslut i kommunfullmäktige

1. Rapporten godkänns.

Sammanfattning

För det andra kvartalet 2023 finns fem ej verkställda gynnande biståndsbeslut, varav två stycken inom SoL och tre ärenden inom LSS. Övriga områden hade inga ärenden att rapportera. Alla beslut är rapporterade och återrapporterade till IVO, Inspektionen för vård och omsorg. Rapporten omfattar ej verkställda beslut inom tre månader från det att beslut togs eller avbröts.

Ärendebeskrivning

I lag och förarbeten till lag framgår att nämnden ska lämna en statistikrapport till kommunfullmäktige över hur många av nämndens beslut som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. I statistikrapporten ska anges vilka typer av insatser dessa beslut gäller samt hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut. I förarbetena framgår vidare att statistikrapporten som lämnas till fullmäktige ska ut formas på ett sådant sätt att sekretessbelagda uppgifter om enskilda inte lämnas ut. Rapporten kan efter begäran lämnas ut till allmänhet och media. Enligt förarbetena ska det därför inte gå att härleda vilka personer besluten gäller och nämnden ska inte ange skäl till varför de rapporterade besluten inte är verkställda, eftersom det inte är tänkt att skapa en diskussion kring enskilda ärenden.

Socialnämnden ska rapportera till Inspektionen för vård och omsorg (IVO), revisorer och kommunfullmäktige beslut som inte verkställts inom tre månader från beslutsdagen. Kommunen kan åläggas en särskild avgift (sanktionsavgift) om beslut inte verkställs inom skälig tid. Vad som är skälig tid avgörs från fall till fall och beroende på omständigheterna.

Ej verkställda beslut inom tre månader

Insats enligt Socialtjänsten

Enhet	Månad för beslut	Typ av insats
1. Vuxen- och biståndsenheten	2022-12	Särskilt boende enligt 4 kap. 1§ SoL
2. Vuxen- och biståndsenheten	2023-02	Särskilt boende enligt 4 kap. 1§ SoL

Insats enligt LSS

Enhet	Månad för beslut	Typ av insats
1. Vuxen- och biståndsenheten	2021-11	LSS 9§9 - bostad med särskild service för vuxna
2. Vuxen- och biståndsenheten	2022-11	LSS 9§4 - kontaktperson
3. Vuxen- och biståndsenheten	2022-04	Lss 9§4 - kontaktperson

Bedömning

- Antalet ej verkställda beslut har minskat sedan förra gången. Antal rapporterade beslut är fem totalt under kvartal 2, 2023. Under kvartal 1 2023 var det sju stycken ärenden som rapporterades.
- I tre av de ej verkställda besluten har den enskilde tackat nej till erbjuden insats.
- I ett ej verkställt beslut väntar kommunen på att den enskilde ska tacka ja eller nej till insatsen.
- I ett ej verkställt beslut vill den enskilde vänta med att verkställa insatsen.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet kan medföra konsekvenser för ekonomin om Inspektionen för vård och omsorg (IVO) ansöker om att Socialnämnden ska åläggas betala en särskild avgift enligt 28 a § lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) eller enligt 16 kap 6 a § Socialtjänstlagen och om Förvaltningsrätten beslutar att bifalla denna ansökan. Avgiften varierar i varje enskilt ärende.

Jämställdhetsanalys utifrån checklista

Förslaget till beslut i ärendet bedöms inte få konsekvenser som leder till fördelar eller nackdelar för kvinnor/män och flickor/pojkar.

Beslutsunderlag

1. Tjänsteskrivelse 2023-09-26

Lena Karlsson Leksell
Förvaltningschef

Lindha Stenlund
Avgiftshandläggare

Julia Sundberg
Utredare

Sändlista

- ~ Kommunstyrelsen
- ~ Kommunfullmäktige

Upprättad: 2023-11-06

Diarienummer: KS.2022.352

Kommunfullmäktige

Val till kommunala uppdrag - Mandatperioden 2022-2026

Kommunfullmäktiges presidiums förslag till beslut

1. Välja xx till begravningsombud
2. Välja xx (KD) till ledamot i socialnämnden
3. Godkänna Carina Nilssons (S) avsägelse som ersättare i kommunfullmäktige samt ersättare i barn- och utbildningsnämnden.
4. Begära att länsstyrelsen gör en ny uppräknig för Socialdemokraterna.
5. Välja xx till ersättare (S) i barn- och utbildningsnämnden.

Ärendebeskrivning

Ärendet behandlar avsägelser och fyllnadsval till nämnder mm.

Beslutsunderlag

1. Ärendeblad - Val till kommunala uppdrag - Mandatperioden 2022-2026.
2. Avsägelse Carina Nilsson- daterad 2023-11-01